Bugün:
2 nci sahifede: Siyasi İcmal - Amerikanın dış politikası.
3 üncü sahifede: Torpil ve mayine en çok dayanan da zırhlılardır. - A. D.
5 inci sahifede: Müsabakamız.
6 ncı sahifede: Lord Readingin hayatı, anketimiz.
7 nci sahifede: Tarihten yapraklar - M. Turhan Tan.

Cumhuriyet

Onbirinci yıl sayı: 4185 — İSTANBUL - CAĞALOĞLU — Çarşamba 8 ikincikânun 1936

Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul, No 246
Telefon: Başmuharrir ve evi: 22366 Tahrir heyeti: 24298 İdare ve matbaa kısmile Matbaacılık ve Neşriyat Şirketi 24299 - 24290

Hayat Ansiklopedisi 95 inci cüzü çıktı

İtalyanlar dün İngiliz Somalisindeki kabileleri bombardıman ettiler

Efganistan Dış İşleri Bakanının seyahati

Ankara: 6 sonkânun

Dost Efganistan devletinin Dış İşleri Bakanı Feyz Mohammed Han iki gündenberi devlet merkezimizde Türkiyemizin misafiri bulunmaktadır. Bağdad yolile Nusaybin üzerinden memleketimize gelen dost memleket Dış Bakanımı Kâbil Büyük Elçimiz Bay Memduh Şevket Adanada karşılamış ve misafirimiz geçtiği bütün Türk topraklarında halkımızın içten sevgi ve saygılarile karşılanmıştır. Ankarada hakkında gösterilmekte olan çok itinalı misafirperverlik samimiliğin sade olmakla beraber en ileri derecelerini göstermektedir. Bu ise pek tabiidir. Çünkü Efganistan şarkta bizim kardeş payesile izaz etmekte olduğumuz önemli birkaç ülkeden biridir. Komşumuz İrana karşı beslediğimiz kardeşlik duyguları onun hududlarında bitmez, belki ayni kuvvetle Kâbile kadar uzanır. Umumî Savaş sonu hayatında Türkiyeden sonra İran ve Efganistan gibi erginliklerini kendi ellerinde tutan milletlerin kendi selâmet ve saadetleri amacile tuttukları ve aralarında hergün daha ziyade kuvvetlenen elbirliklerile hergün daha ileri götürmeğe çalıştıkları bir siyaset vardır ki o da bilerek ve istiyerek sulha hizmet etmek düsturunda hulâsa olunabilir. Dünya işlerinin karışıklıkları zaman zaman göz karartacak şekilde fenalık manzaraları gösterdikçe bazı devletlerin vaziyetleri gönüllere ferahlık verir: Yakın şarkta Balkan Antantı bu cümleden olduğu gibi Asya kıt'ası hesabına da Türkiye - İran ve Efgan dostluk silsilesi işte gene bu cümledendir. Bu durum bütün dünya siyasasında başlıbaşına bir devrim sayılacak kadar önemlidir.

Efganistan, Asyada ve biribirine zıd kuvvetler arasında büyük akıl ve basiretle kendi erginliğini muhafaza edebildikten sonra Genel Savaş sonu hayatında kat'i bir azimle medeniyet ve terakki yoluna atılmıştır. Asırlarca geri kalınan bu işte uzun zamanları kısa merhalelerle atlamak lâzımdır. Bu iş bu kadar kat'i bir azimle başarılırken onu tahakkuk ettirmeğe çalışacak devletlerce takib olunacak siyasa şudur: İçeride sulh ve dışarıda sulh. Bizim açık olarak yürüttüğümüz bu siyasanın İranda ve Efganistanda da ayni suretle ileri götürülmekte olduğunu biliyoruz. Bu alanda erginliklerimize kıskanc bir bağlılıkla yapışık olduğumuz halde bütün kuvvetlerimizi ancak sulhun devam ve istikrarına tahsis etmiş bulunabiliriz. Macera siyaseti bizden uzaktır. Hiçbir büyük devlet herhangi parlak projeler hesabına olursa olsun kendi maksadlarına bizleri alet edemiyecektir. Misal olarak zikrolunabilir ki Balkan Antantı bu itibarla kendi başına bir büyük devlet payesi kazanmıştır. Ayni vaziyetin şarka doğru uzayan devletler silsilesi arasında tahakkuku kendi menfaatleri bakımından olduğu kadar dünya sulhu bakımından da ne büyük kıymeti haiz olacağını söylemeğe hacet bile yoktur.

Efganistanla yeni Türkiyenin dostlukları temeli bizim ulusal kurtuluş kavgalarımızın en çetin zamanlarında atıldı. Hacıbayram mahallesindeki ilk Efgan sefaretine merkezlik etmiş olan mütevazı ak binayı unutmadık ve unutmayız. Sanki bize derd ortaklığı etmeğe gelmiş olan bu dost ve kardeş memleket sefaretinin o ilk zamanları bizim için çok aziz hatıralardandır. Aradan geçen on dört yıl içinde büyük işler oldu. Yeni Türkiye kendi dış davasını hallederek iç ıslahatına koyuldu. En büyük ferahlıklarla takib ettiğimiz işlerden birinin Efganistandaki kalkınma ve yükselme hareketlerindeki ulusal gayretler olduğunu burada memnuniyetle zikretmeliyiz.

Terakki yolunda ilerileme her zaman kolay olmuyor. Bu hakikatin türlü tecellileri özgür, ergin ve ileriye atılan Efganistanın ayaklarına engeller şeklinde dolandığı zamanlar oldu. İsyan ve irtica kardeş memleket işlerini karıştırdı. Fakat milletteki terakki iştiyakile beraber baştakilerin azmi bu engelleri temizlemekte zorluk çekmemiştir. Efganistan Nadir Şahın hatırasını daima tebcille anacaktır. Yeni Kral Mohammed Zahir Hanın dirayetli idaresinde Efganistan mukadder olan yükselme ufuklarına doğru mesafeler alıp gidiyor.

Memleketimizi ziyaret eden Efgan Dış İşleri Bakanı Feyz Mohammed Han kardeş memleketin çok sağlam bir siyasa ile yürümesini temin eden çok kıymetli genc elemanlarından biridir. Dostça bir ziyaret mahiyetindeki seyahatinin iki memleket arasındaki kardeşlik bağlarını bir kat daha kuvvetlendireceğinde şüphemiz yoktur. Türkiye ile Efganistanın kardeşlik derecesini bulan dostluğundan bahsolunurken memleketimizdeki büyük Efgan Elçisi sayın Ahmed Hanı unutamayız. Müşarünileyhin bu alanda ifa etmiş olduğu hizmetler tarihî sayılacak kada ehemmiyet kazanmıştır dersek yanlış olmaz.

Hulâsa kardeş memleket Dış Bakanının bugünlerde çok mes'ud bir hâdise olarak memleketimize gelmiş bulunması, gözlerimiz önünde iyi bir dün ve belki daha iyi bir yarın canlandırmış bulunuyor. Yüreğimizin en derinlerinden gelen duygularla onu bu satırlarda tesbit etmek istedik.

YUNUS NADİ

Cephelerde yağmurlar gittikçe şiddetleniyor, İtalyan ordularının artık hiçbir hareket yapamıyacakları iddia ediliyor

İtalyan Başkumandanı Afrikaya alelâcele 150,000 asker daha gönderilmesini istedi, İtalya silâh altına yeni sınıflar çağırmağa hazırlanıyor

Berliner Tageblat gazetesinin Roma muhabiri 4 kânunusani tarihile gazetesine şu telgrafı çekmiştir:

«Mevsuk bir membadan öğrendiğime göre Mareşal Badogliyo kendisine yeniden fazla miktarda asker gönderilmediği takdirde Eritre cephesinde taarruza devam edemiyeceğini İtalyan hükûmetine bildirmiştir. Mareşal bazı ileri karakolların mevkilerini muhafaza edebilmelerinin bile lâyıkile takviye edilmelerine bağlı bulunduğunu ilâveten haber vermiştir.

Roma siyasî mehafilinde şarkî Afrikaya gönderilen kuvvetlerin miktarı 250 bin kişi olarak tahmin ediliyor. Şimdiye kadar bu kuvvetin beşte biri erimiştir. Filhakika Süveyş kanalı kumpanyasının kuyudatına göre şarkî Afrikaya giden İtalyan askerlerinden 35,100 kişi ya mecruh yahud hasta olarak geri dönmüş, tekrar kanaldan geçmiştir. Seyyar hastanelerde bulunan mecruhlar ve hastalarla mektuller yukarıdaki rakama ilâve edilirse elde edilen rakam mevcud kuvvetin beşte birine muadil olur.

Şarkî Afrikaya gönderilmek üzere seferber edilen fırkalardan birisinin Trablusgarbe gönderilmiş olması da vaziyet üzerinde ayrıca tesir etmiştir.

Salâhiyettar bir kaynaktan temin edildiğine göre Mareşal Badogliyo son raporunda taarruz hareketine devam edebilmek için ordu mevcudunun eksilen kısmının doldurulmasını ve ayrıca ilâveten yeni kuvvetler sevkini istemiştir. Mareşalın bu dileklerinin yerine getirilmesi için 100,000 ilâ 150,000 askerin yeniden seferber edilerek şarkî Afrikaya gönde-

(Arkası 7 nci sahifede)

İtalyan Somalisinde Dolo civarındaki istihkâmlarda nöbet bekliyen yerli İtalyan askerleri

İngiliz Somalisindeki hâdise

İngilizler İtalyan Somalisine bitişik olan Keya müstemlekesinde de askerî hazırlıklar yapıyorlar

Londra 7 (Özel) — İngiliz Somalisindeki Berberadan bildirildiğine göre iki İtalyan tayyaresi bugün İngiliz Somalisi topraklarında İngiliz himayesi altında bulunan kabileleri bombardıman etmişlerdir. Bu mıntakada, İngiliz Somalisi hududunda bir Habeş karakolu bulunduğundan İtalyanların bu karakolu bombardıman etmek isterken yanıldıkları sanılmaktadır. Bombardıman neticesinde birkaç yerli ile bir miktar deve yaralanmıştır.

İngiliz topraklarına sığınan İtalyan askerleri

Londra 7 (Özel) — İngiliz Somalisinden bildirildiğine göre hudud mıntakasındaki Bohatli mevkiinde İtalyan ordusuna mensub birçok yerli askerler İn-

(Arkası 7 nci sahifede)

Petrol ambargosu için Londra ile Vaşington arasında gizli görüşmeler

Amerikalılar petrola ambargo koymağa hazır olduklarını bildirmişler

Yunan sularında İngiliz harb gemileri

Berlin 7 (Özel) — Mançester Gardiyan gazetesi İngilterenin petrol ambargosu hakkında daha bir karar vermediğini, her şeyden evvel Romanya ile Sovyetlerin kat'i cevabını beklediğini yazmaktadır.

Amerika ve petrol ambargosu

Londrada çıkan Daily Herald gazetesi yazıyor:

«Cumhur Reisi Ruzveltin Habeşistan ve İtalyaya sulh zamanlarında normal olarak gönderilen petroldan fazlası üzerine ambargo koyacağı anlaşılmaktadır. Amerika Reisicumhuru nutkunda «memleket dahilinde esaret, haricinde tecavüz» cümlesile muhakkak ki İtalyayı kasdetmiş ve bu suretle petrol üzerine

(Arkası 7 nci sahifede)

SON DAKİKA

Fransız - İngiliz askerî anlaşması

Paris 7 (A.A.) — Nevyork Herald gazetesinin Pariste çıkan nüshası, İngiliz askerî eksperlerinin Londraya dönüşü münasebetile diyor ki:

«İngiltere ile Fransanın karada, denizde ve havada beraber çalışmaları için artık kat'i bir plân hazırlanmış bulunmaktadır. Öyle zannediliyor ki, Fransa ve İngiltere, şimdi İtalya Akdenizde İngiliz donanmasına veya Alplarda Fransız

(Arkası 7 nci sahifede)

Türk köylüsünü kalkındırma

Dr. Fuad Kamutaya mühim bir teklif yaptı

Kırklareli saylavı Dr. Fuad, köylümüzün refah seviyesinin yüksel-mesi ve köylerde yardım tarlası vücude getirilmesi hakkında Kamutaya bir kanun teklif etmiştir. Esbabı mucibe lâyihasında, bu zengin topraklarda oturanların fakir olması icab ederken, köylülerimizin içinde bulunduğu fakrü halin hiçbir vatandaşın gözünden kaçmadığından, bunun en büyük sebeblerinin, birbirini takib eden savaşlar olmakla beraber bilgisizliğin de âmillerler arasında sayılması lâzım geldiğinden milletin saadet içinde yaşaması için, son on beş sene içinde birbirini takib eden muhtelif devrimlerimizin, birer teşvik âmili olması icab ederken bundan istifade edememeden, eski devir-

Kırklareli saylavı Dr. Fuad

(Arkası 8 inci sahifede)

Saylav namzedleri

Hüseyin Raufa dair şayia asılsızmış

Ankara 7 (Telefonla) — Bugünlerde ilân edilecek olan açık saylavlıklara gösterilecek Parti namzedleri arasında, eski Başvekil Hüseyin Raufun da bulunduğu yazılmıştı.

İyi haber alan bir kaynaktan öğrendiğime göre bu şayia asılsızdır.

Gösterilecek namzedler arasında General Pertev, İlyas Sami, Raif, İbrahim

(Arkası 7 nci sahifede)

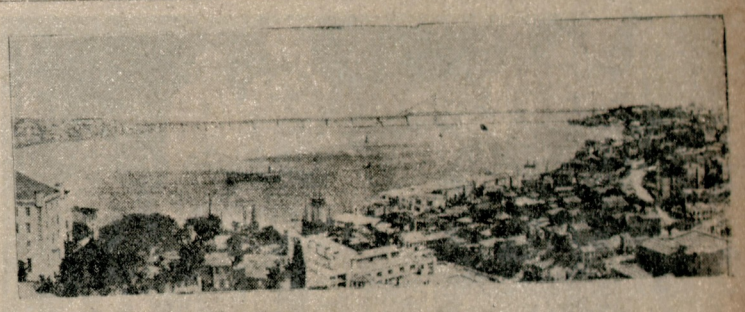

İstanbulda inşası tasavvur edilen köprünün bittikten sonra alacağı manzara

İstanbul - Üsküdar arasında yapılacak köprü

İnşası düşünülen bu köprünün bir kısmı asma olacak ve 4 yılda, 12 milyon liraya çıkacak

Hükûmete Avrupa kıt'asını Asya kıt'asına bağlıyacak bir köprünün inşası teklif edilmiştir. Bu köprü eski Adliye binası önünden Salacakla Harem arasında Üsküdara uzatılacaktır. Köprünün inşa bedeli olan 12 milyon liranın bütün nakil vasıtalarına kırkar para zamla ödenmesi yapılan teklif meyanındadır. Yeni köprünün adı Atatürk Köprüsü olacaktır.

* *

Dün aldığımız bu haber üzerine tahkikat yaptık, teklifi yapanın Sıvas - Erzurum hattının inşasını üzerine alan Mühürdarzade Nuri olduğunu anladık. Duyduğumuza göre Atatürk köprüsünün projesi San Fransiskodaki 32 kilometroluk asma köprüyü inşa eden meşhur Amerikalı mühendis Mojeski tarafından yapılmıştır. Mühendis üç senedenberi bu proje üzerinde tetkikatta bulunmuştur. Avrupayı Asyaya bağlıyacak bu köprünün genişliği 21, uzunluğu 2560 metro olacaktır.

(Arkası 7 nci sahifede)

Efgan Dış Bakanının Ankaradaki temasları

Başbakan İsmet İnönü aziz misafirimiz şerefine dün bir ziyafet verdi

Ankara 7 (A.A.) — Başbakan İsmet İnönü şehrimizde bulunmakta olan Efgan Dış İşleri Bakanı Serdar Feyz Mohammed Han şerefine bugün Anadolu kulübünde bir öğle ziyafeti vermiştir.

Ziyafette Dış İşleri Bakanı Tevfik Rüştü Arasla Bakanlar, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Receb Peker, Kamutay Dış İşleri encümeni üyeleri, Başbakanlık Müsteşarı, Kâbil büyük elçisi Memduh Şevket, Dış Bakanlığı Genel Sekreteri Numan Menemencioğlu, Cumur Başkanlığı Başyaveri, Özel Büro direktörü, Muhafız kumandanı, Dış İşleri Bakanlığı ve Efgan büyük elçiliği ileri gelenleri hazır bulunuyorlardı.

Efgan Dış İşleri Bakanı Serdar Feyz Mohammed Han Dış İşleri Bakanımızla Ankara istasyonunda

Ankara 7 (A.A.) — Efgan Dış İşleri Bakanı Serdar Feyz Mohammed Han mihmandarlarile birlikte bugün öğleden önce İsmet İnönü, Gazi Enstitülerini, öğleden sonra da Ziraat Enstitüsünü gezmiştir.

Demir ve çelik endüstrisi

Memlekete 9 milyon lira kazandıracak

Karabükte kurulması takarrür eden demir fabrikasının inşası için ihzarî ameliyata başlanmıştır

Birkaç gün evvel, Cumhuriyette çıkan bir yazıda, Fransanın en büyük mütehassıslarından biri «Demir, modern dünyanın kralıdır» diyordu. Başka bir tabirle de demir sanayii, bütün sanayiin anasıdır. O, hepsi demir olan makineleri doğurmadıkça, öteki sanayi olamaz.

Demir sanayii, ayni zamanda millî müdafaa bakımından da en lüzumlu endüstridir. Mermi, tank, motör, hep onun çocuklarıdır.

Memlekette bir tersane kuralım, muhtac olduğumuz ticaret ve harb gemilerini kendimiz yapalım diyoruz. Bu, ancak, memlekette demir sanayiinin kurulmasile mümkündür.

Demiryollar, ismi üstünde bunlar de-

(Arkası 8 inci sahifede)

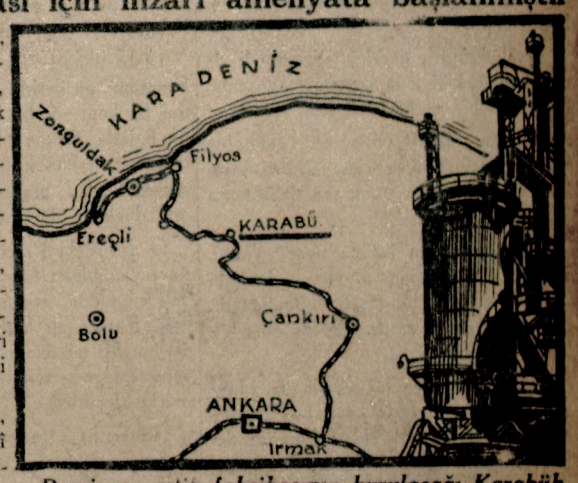

Demir ve çelik fabrikasının kurulacağı Karabük mevkiini gösterir harita

Dünün Genci Anlatıyor

Sermed Muhtar Alus

Yakın màziden maceralar

— 35 —

1893 senesinde (Angurya) çiftliğindeki avcılardan bir grup
(Arkada, ortadaki başı beyaz sarılı ve pardesülü İzzet Fuad Paşa, önde, en sağda oturan: Kassam kâtibi Tayyar Efendi; yanındaki başı açık sakallı: Dalyancı Haci Mardiros).

Müddeti ömrümde eşini, emsalini hiç işitmediğim, hâlâ bu yaşa kadar hiç duymadığım, kulak zarlarını, zangırdatan, vınlatan, delip çakiçak eden bir ses... Diri diri ateşe atılan, etinden et kesilen, derisi yüzülen bir adam nasıl acı acı bir feryad koparır tıpkı eşi. O, bu haykırışın yanında sandal olamaz.

Mürtaza yalnız o küçük odanın, evin içini değil, sokağı, mahalleyi, belki de bütün Beyoğlunu çınlatmıştı:

— Bre katır, bu ne demektir biliyor musun?.. Benim Manyom sana baş uzatırken yanak tarafını almak, senin yanağını ağzıma alayım demektir bre pezevenk. Şindi seni çesmeyim de çimi çeseyim?...

Saniyesinde, şimşek çakar gibi bir parıltı gözlerimi kamaştırdı. Saldırma tempemin ortasına inerken Benizakzak cambazları gibi, gerisingeri bir perende ve taklakla kelleyi kurtardım. Arşın boyundaki saldırma sofranın ortasına çarpmış, işkembe kâsesini, meze tabaklarını, bardakları, surahiyi, testiyi paramparça edip dahme gibi etrafa yağdırmıştı.

O derece kafa çektikten sonra, o kadar dumanlılıkla nasıl mı geriye perende atıp kurtulabilmiştim?... Boru değil, canpazarı bu... Değil sarhoş olmak, insan çene atsa, can üstünde olsa, kuyruğu sıkıştı mı pire kesiliveriyor. Cambazbaşılardan ziyade atikleşiyor.

Şimdi en meraklı noktaya geldik. Arkaya perendeyle taklağı atmıştım ya, duvar budur diye hıngadak çarpar çarpmaz, Hızır imdadıma yetişti ve avazım çıktığı kadar, boğazımı yırtarcasına (Allahu ekber!.. Allahu ekber) diye tekbiri tutturdum.

Tüfekçisi, tersanelisi, karılar, çalgıcılar, estepetaya uğramış gibi yerlerinde put kesilivermişler, donakalmışlardı.

Yalınayak, başıkabak sokak kapısından fırlar fırlamaz yallah cadde... Öyle bir gidiş gidiyorum ki tıpkı son hızını almış bir lokomotif gibi. Buna koşmak ta denmez, uçmak denir. Kuş gibi uçuyorum.

Mubalâğasız, belki bir sene Beyoğlu tarafına adımımı atmadım.

Avcılığa dair

Kuş dedim de hatırıma geldi. Yukarıda bir bahis arasında, ava bayıldığımı, avcılığa pek meraklılığımı söylemiştim. Avlanmanın ne olduğunu ona sevdayı sardıranlar bilir. Acaba bunun kadar zevkli, keyifli, tatlı bişey var mıdır?

Artık yaşlandık, herşeyden eli ayağı çektik. Çifteyi omuza, zağarı da yana alıp kırlara açılmıyalı aşağı yukarı 40 seneye yaklaşıyor. Şimdiki av meraklılarile de hiç tanışıklığım ve ülfetim yok. Bir vakitki tiryakiler bugün var mıdır, av âlemleri nasıl, ne merkezde, ondan da haberim yok...

Av bahsinden açıldığı için, şimdi de size hem hakikî hem mecazî manasında, bıldırcınlı bir av hikâyesi nakledeyim.

Bundan 35, 40 yıl evvel, İstanbulun başlıca avcılığı üç nevidi: Birinci safta bıldırcın avı, sonra çulluk avı, daha sonra ördek avı..

Bıldırcın avının üstüne uyar yoktu. Eğlencesine, keyfine doyum olmazdı. O zevk, o tat hiçbir şeyde bulunmazdı. Adamı sardıkça sarar, tiryaki eder çıkardı.

Meselâ Beyoğlundaki Katinaya, Hayganoşa, Rozaya, Macuncudaki Pesende, Allıya, Pamuğa tutkunsun; aşkından deli divanesin... Kapan eve; günlerce, gecelerce oradan çıkma; sevgilinin karşısından ayrılma. Üçüncü günü değilse dördüncü günü, bilemedin haftasında, gına gelir; içine heyheyler basar. Ne kaşını, ne gözünü, ne gamzelerini görecek arzun kalmaz. Dörtgözle, aman dışarı bir kapağı atayım dersin.

Yahud tavlaya, damaya, kâğıd oyununa meraklısın. Geç masanın başına; yerinden hiç kalkmadan oyna 10 saat, 15 saat. Sabahlarken: (Bu canı bana beleş mi verdiler, illâllah yahu!) diyip kapıyı bulamazsan, kendini pencereden sokağa atmağa kalkrsın.. Yani diyeceğim şu ki en kök salmış iptilâlardan bile bıkılıp arada mayna verilir, fakat bıldırcın avından bir türlü usanılmaz, düşkünlük arttıkça artardı.

Benim delikanlılığımda av merakı, bilhassa bıldırcın avı, bu kadar alıp vermişken o zamanın avcılığa heveskâr paşazadeleri, beyleri, sonra asıl zenaatten olan tabaka derlerdi ki: (Bugünkü avlar, 20 30 sene evvelkilere kıyasen metelik mi eder? Bu gördükleriniz çocuk oyuncağı!)

İstanbulda avcılık dedin mi, bıldırcın avcılığıdır. Bıldırcın, bu taraflara senede iki defa akın eder. Bir ilkbaharda, bir de sonbaharda.

Angurya çiftliği, o zamanlar Koca Reşid Paşa veresesine aiddi. Hani cülûsuna: (Bir, iki, çifte delik; Sultan Mecid oldu melik) denilen padişah yok mu, onun devrinde, galiba da çifte delik senesinde, Gülhane hattını yapan Sadrazam Reşid Paşa yok mu, işte o.

Paşanın en bellibaşlı veresesi de iki torunu Necmettin ve Velyeddin Beylerdi. Senelerdir o tarafların semtine uğramadığım için bu iki birader şimdi neredeler, ne oldular, hiç malûmatım yok. Hayattalarsa afiyetler, merhum oldularsa rahmetler dilerim. İkisile de pek ahbabdım.

Hemen hemen akran görünürler, birbirlerine de çok andırırlardı. İkisi de parmakla gösterilen avcılardandı.

Hiç unutmam, ya 308, ya da 309 senesi.. Ava yeni yeni merak sardırdığım zamanlar.. Aklım fikrim Ambarlıda, Angurya çiftliğinde.

Kebab kestane çıktı mı, haftanın birkaç gününü ve gecesini mutlaka o taraflarda geçiririm. Allem edip kallem edip kalemdeki mümeyyizi, müdürü atlatır, Ayastafanos, istağfirullah Yeşilköy ilerilerini boylardım.

O sıralarda bir gün, gene Angurya çiftliğinde, Reşid Paşa torunlarile ava çıktık. Çantacılar, çömezler 30, 40 kişi varız. Aramızda sayılı, başka avcılar da var. Meselâ Keçecizade İzzet Fuad Paşa.

İzzet Paşa o zamanlar Istablı Âmire reisi; yani hünkârın atlarının ve has ahırlarının âmiri... Silâha çok meraklı, atıcılıkta yekta, avcılıkta da pek mahirdi. Altıpatlarla duvara ismini yazar, havaya atılan yumurtayı vurur, tüfeği tek kurşunla doldurup, üstüne de dürbünü koyup, iki üç yüz adımdan mecidiyeyi zımbalardı.

Binbaşılığında Pariste ataşemilitermiş. Fransanın en ileride silâh kullananlarından bir kont mu, bir baron mu, merasimli bir baloda, Sultan Hamide mi, yoksa buna mı, galiba küfür etmiş. İzzet Bey hemen herifin suratına eldivenini fırlatmış, düelloya davet eylemiş.

O devirdeki Paris sefiri, sefaret müsteşarı, kâtibleri: (Aman İzzet Bey, sen deli mi oldun, eceline mi susadın? Bu herif Pariste bir tanedir. Şimdiye kadar 40 mı, 50 mi düello etmiş; hasımlarının hepsini de yere sermiş. Vazgeç bu sevdadan!) demişler.

Rahmetli, kafasının bildiğine gidenlerdendi. Büsbütün kızmış, damarı tutmuş, vazgeçeceği varsa inad etmiş.. Düelloda o kontun mu, baronun mu, kafatasına kurşunu yapıştırmaz mı? Herife nalları diktirmez mi?

(Arkası var)

Şehir ve Memleket Haberleri

Üniversitemize

Bu sene yeniden 1468 talebe girdi

İstanbul Üniversitesine bu yıl giren talebe miktarına ve bunların fakültelere dağılışına dair bir istatistik hazırlanmıştır. Buna göre bu yıl Üniversiteye 1468 talebe girmiştir.

Bunlardan 561 i Hukuk Fakültesine, 509 u F. K .T. sınıfının Tıb ve Dişçi kısımlarına (Tıb 476, Dişçi 33), 254 ü Fen Fakültesine ve F. K. T. Eczacı kısmına (Fen: 190, Eczacı 64), 144 ü de Edebiyat Fakültesine yazılmışlardır. Yeni yazılan talebelerin fakültelere dağılış neticesi şudur:

Yeni yazılan 1468 talebeden 303 ü kızdır. Bunlardan 107 si Fen Fakültesine ve F. K. T. Eczacı kısmına, 80 i Hukuk Fakültesine, 68 i Edebiyat Fakültesine, 48 i de F. K. T. nin Tıb ve Dişçi kısımlarına girmişlerdir.

Bütün Üniversiteye bu yıl giren kız talebe nisbeti % 20,6 dır .

Üniversiteye 11 i F. K. T. nin Tıb ve Dişçi kısımlarına, 6 sı Fen Fakültesine ve F. K. T. nin Eczacı kısmına, 4 ü Hukuka, 2 si de Edebiyata olmak üzere 23 yabancı talebe yazılmıştır.

Üniversiteye giren 1468 talebeden 54 ünün lise derecesi tesbit edilememiştir. Geriye kalan 1414 talebeden 82 sinin derecesi (pek iyi), 646 sının (iyi), 686 sının (orta) dır.

Bu yıl giren talebelerden 961 i İstanbul liselerinden ve 507 si de diğer lise - lerden çıkmışlardır.

Bunlardan resmî liseleri bitirenlerin sayısı 1217, hususî liseleri bitirenlerin sayısı da 251 dir. Bunlardan 1412 si Türk liselerinden, 56 sı yabancı ve azlık liselerinden gelmişlerdir.

ADLİYEDE

Kasımpaşa cinayetinin tahkikatı

Kasımpaşa cinayeti suçluları hakkında emniyet ikinci şube müdiriyeti tarafından yapılmakta olan tahkikat dün de bitmediği için henüz Müddeiumumiliğe verilmemiştir. Cinayet yerinde bazı incelemeler yapılmasına lüzum görüldüğünden dün bu iş yapılmıştır. Suçluların bugün adliyeye verilmeleri ihtimali vardır.

Usta dolandırıcı mahkûm oldu

Birçok esnaftan pasta, kumaş, gözlük ve saire gibi bir takım eşya alarak beş ve yahud on liranın da üstünü beraber istedikten sonra bunları mevhum adreslere göndermek ve yolda mağaza çırakları ve yahud hamalların elinden paraların üstünü almak suretile esnafı dolandırmakla suçlu Celâlin üçüncü ceza mahkemesinde devam etmekte bulunan muhakemesi bitmiş; dokuz ay hapsine ve iki yüz lira da para cezasile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

Temyiz etti

Hususî otomobilile Şişliden geçerken bir amelenin yaralanmasına sebeb olduğundan 6 ay hapsine karar verilen diş doktoru Avni, kat'iyet kesbetmemiş bulunan bu kararı temyiz etmiştir.

SOSYETELERDE

Osmanlı Bankası azalığı

Kırşehir saylavı Yahya Galib Osmanlı Bankası idare meclisi azalığına tayin edilmiştir.

Halic heyeti umumiyesi geri kaldı

Eski Halic vapurları şirketi heyeti umumiyesi dün toplanacaktı. Fakat kanunen icab ettiği kadar aza gelmemiş olduğu için fevkalâde toplantının 11 şubat salı günü yapılmasına karar verilmiştir. Bugün vaziyeti ve akıbeti el'an meşkûk olan Halic şirketinin dünkü toplantısına büyük bir ehemmiyet verilmekte idi. Bu toplantının ruznamesine mühim maddeler ilâve ettirmiş olan ondört bin küsur hisseye sahib muhalif hissedarların hepsi toplantıda hazır bulunmakta idiler. Fakat bu defa da diğer hissedarlar toplantıya gelmemişlerdi.

SAĞLIK İŞLERİ

Hasekide yapılan yeni paviyon

Bundan bir müddet evvel Haseki hastanesinde kadın entanî hastalıkları için yapılmasına başlanan 25 yataklı paviyon inşaatı son bulmuştur. Belediye buna 24 bin lira tahsisat ayırmıştır.

Belediye hastanesinin elzem ihtiyaclarından biri olan asrî kiler ve matbaanın inşaatı için de 30 bin lira tahsisat koymuştur. Bu kısmın yapılmasına henüz başlanmıştır.

Dünkü sabah gazetelerinin birinde Haydarpaşa Nümune hastanesinin Avrupaya ısmarlanan tıbbî âletlerinin kâffesinin geldiği yazılıyordu. Alâkadarlar bu haberin doğru olmadığını söylemektedirler.

Halkın şikâyetleri

Doktor yok ama eğlence çok

Gönenden bir okuyucumuz yazıyor:

«Ramazanın birinci gününden itibaren her gece kahvelerde sazlı kızlı eğlenceler devam ediyor. (Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumu) yurdumuzun her yerinde «harvurup harman savurulmaması» için reklâmlar yapıp halkı tasarrufa davet ederken Gönenin kahvelerinde sazlı kızlı beş kuruştan on kuruşa kadar bir fincan küçük kahvenin satılması tasarruf değil, adeta israfa yol açmıştır.

Böyle israflı ve sazlı kızlı eğlencelere müsaade edenlerin halkın sağlık işlerini ve Gönen halkının doktorsuzluktan sızlandığını görmemeleri pek acıklı bir iştir. Gönenin hükûmet doktoru hastalanıp epey bir zamandır İstanbulda tedavi ediliyor. Belediyenin de doktoru yok! Halk, sağlık işlerinde pek bakımsız bir haldedir. On bin nüfuslu koca bir kazada her nasılsa tesadüfen serbest bir doktor bulunuyor. Kazanın ve nahiyelerile köylerinin halkı doktorsuzluk talihsizliğile sızlanıyor.

Halka evvelâ sağlık işi, sonra eğlence lâzımdır. Eğlenceden evvel koca bir kazanın doktorsuzluğu halledilse yerinde bir iş olur.»

Galiba tasfiye kararı verilecek

Vapurculuk Şirketi umumî heyeti toplanıyor

Vapurculuk şirketi idare meclisi toplanarak Ankarada Vapurculuk şirketi elindeki vapurların satın alınması hakkında İktısad Vekâletince verilen kararla takarrür eden esasları tetkik etmiş ve mevcud vaziyeti şirket heyeti umumiyesine arza karar vererek heyeti umumiyeyi fevkalâde bir toplantıya çağırmıştır. Taplantı ayın yirmi ikisinde yapılacaktır. Meclisi idare bunun için bir rapor hazırlamaktadır. Ayni zamanda bu rapor, şirketin faaliyeti bu toplantı ile sona ermiş olacağı için geçen heyeti umumiyeden o güne kadarki faaliyeti de izah edecektir. Bu vaziyete uyarak şirket murakıbları da murakabe raporunu hazırlamak için şirket hesablarını tetkike başlamışlardır.

Şirket meclisi idaresi fevkalâde heyeti umumiyeden İktısad Vekâletile yapılan görüşmeler hakkında karar ittihazın ıve şirketin kanunî vaziyetinin tayinini istiyecektir. Şimdiden muhakkak görülen netice bu toplantıda heyeti umumiyenin, şirketin tasfiyesine karar vereceğidir.

Fakat formalitenin ikmaline kadar Denizyolları idaresi tarafından Vapurculuk şirketi vapurlarına elkonulularak seyrüseferde bunlardan istifade edilmesi galib bir ihtimal dahilindedir.

***

Vapurculuk şirketi müdürünün izahatı

Ankara 7 (Telefonla) — Vapurculuk şirketine aid vapurların satın alınmasına dair mukaveleyi imzalamak üzere buraya gelmiş olan şirket müdürü Mustafa şunları söylemiştir:

«— Şirketin devri muamelesi bitmek üzeredir. Mukavele esaslarında tam bir mutabakat hasıl olmuştur. Şimdi işin teferruatı üzerinde görüşüyoruz. Vapurlarımızı Denizyolları idaresine satarak bu işten çekilmemiz muvaffak olamayışımızdan değildir. Şirket kurulduğundan son güne kadar normal şartlar içinde çalışmış ve kâr etmiştir. Fakat karşımızda ayni sahada çalışan bir devlet müessesesi vardır ki mütemadiyen takviye edilmektedir. Son defa 10 milyon lira kredi ile yeni gemiler yaptırmaktadır. Bu vaziyette ve tonajımız tesbit edilmeden faaliyete devam imkânı bulunamıyacağından vapurlarımızı satmak fikrine muvafakat ettik. Bu kararımız bir ademi muvaffakiyetten ziyade hâdisatın doğurduğu bir zaruret neticesi olmuştur.»

ÜNİVERSİTEDE

Dünkü konferans

Üniversite Hukuk Fakültesinde verilmekte olan komün bilgileri konferanslarının ikincisi de dün Hukuk Fakültesi dekanı ve İdare Hukuku ordinaryüs profesörü Sıddık Sami tarafından verilmiştir. Mevzu: (Komünlerin hukuki otonomisi) idi. Salon birçok profesörler ve Üniversite talebelerile dolmuştur.

Balkan Antandı

Ekonomi Konseyi ayın 10 unda toplanıyor

Bu ayın başında Bükreşte toplanacak olan Balkan Antandı Ekonomi Konseyi bazı sebeblerden dolayı Yunanistanın yaptığı taleb üzerine bir hafta geri kalmıştı. Konsey ayın onuncu cuma günü Bükreşte toplanacaktır. Konseye iştirak edecek murahhas heyetimiz gene Kamutay ikinci başkanı Trabzon meb'usu Hasan Sakanın başkanlığı altında bulunacaktır.

Dün Ankaradan şehrimize gelmesi beklendiği halde gelmiyen Hasan Saka ve arkadaşları bugün şehrimize gelerek gene bugünkü Romanya postasile Köstenceye hareket edeceklerdir.

Öğrendiğime göre Balkan Ekonomi konseyine iştirak edecek olan Yunan delegeleri de bugün ayni vapurla Yunanistandan şehrimize gelecekler ve Romanyaya gideceklerdir. Bu defaki toplantı ruznamesinde geçen içtimalardan geri kalan bazı maddeler ve evvelce verilen kararlar neticeleri vardır.

KÜLTÜR İŞLERİ

Ecnebi ve ekalliyet mekteblerinin vaziyeti

Maarif Vekâletince ecnebi ve ekalliyet mektebleri hakkında yapılan talimatname İstanbula gönderilmiş ve buradaki ecnebi ve ekalliyet mektebleri müdürlerinin mütalaları istenilmiştir.

Haber aldığımıza göre ecnebi ve ekalliyet mektebleri müdürlerinden mühim bir kısmı fikirlerini Maarif Vekâletine göndermişlerdir. Bunlardan bir kısmı da ecnebi memleketlerindeki merkezlerile görüşerek cevab vereceklerdir.

Şimdiye kadar ecnebi ve ekalliyet mektebleri bilhassa ecnebi mektebleri idareleri kendi nizamnamelerine göre hareket etmekte, bu suretle talebelerin vaziyetleri muhtelif mekteblere göre değişmekte idi. Bazan talebenin lehine, bazan da aleyhine olan bu vaziyet yeni nizamname ile tamamen değişmiş olacak ve bu mekteblerde yeknasak bir nizamnamie tatbik edilecektir.

Maarif Vekâletinin yeni nizamnameyi mer'iyet mevkiine korken türkçe hocalarının da terfihini gözönünde bulundura - cağı haber alınmıştır.

Kumar oynıyan talebe

Dün bazı orta okullarda inzibat meclisleri toplanarak ders zamanlarında kahvelere giderek vakitlerini kumarla geçirdikleri anlaşılan talebelerin vaziyetlerini tetkik eylemişlerdir. Bunlardan bazı talebeler muvakkat tard kararı almışlardır.

Dün Veznecilerde Darüttalimi Musiki kıraathanesi sahibinden aldığımız bir mektubda, dünkü gazetemizde kahvesinin resmi çıktığı, halbuki burada kumar oynanmadığı bildirilmektedir.

Biz zaten o yazımızda hiçbir kahve ve şahıs ismi zikretmediğimiz gibi mevzuubahis resim de hiçbir kahve veya şahsı işaret için konulmuş değildir. Fotograf, orta tahsil genclerinin devamına imkân bırakılmıyan lâlettayin bir kahve ile beş on iğfal edilmiş arkadaşları müstesna, kumar gibi sakim bir itiyaddan tenzih edilmiş bulunan talebelerimizin lâlettayin bir sokaktan geçerken alınmış resimlerini göstermektedir ve her iki tarafça da alınmağa sebeb yoktur.

MÜTEFERRİK

Zehirli gaz mütehassısı

Zehirli gaz mütehassısı doktor Necmeddin zehirli gaz nizamnamesi ile buna müteallik bazı izahat almak üzere Ankaraya gitmiştir.

Bugün kok geliyor

Bugün Almanyadan limanımıza (2850) ton kok kömürü gelecektir.

KURUMLARDA

Toplantılar

Kızılay Kurumu kaza merkezlerinin iştirakile bu ayın 15 inci salı günü saat 14 te İstanbul mümessilliğinde toplanacaktır.

Tüberküloz Cemiyeti de 8 ikincikânun çarşamba günü saat 18,5 ta Etıbba Odasında toplanacaktır.

TAPU VE KADASTRODA

Nizamname mer'iyete girdi

Tapu ve kadastro nizamnamesinin mer'iyete konulduğu Vilâyete bildirilmiştir. Bu nizamnameye göre tapu ve kadastrosu yapılacak mahallerin nirengi ve poligonları harta umum müdürlüğünce yapılmışsa, rasad hesab karnelerile kemmiyatı vasfiye cetvellerinin örnekleri getirtilecektir.

Şayed ikmal edilmemişse nirengi ve poligon işleri tapu ve kadastro umum müdürlüğünce yapılacaktır

Siyasî icmal

Amerikanın dış politikası

Şimdi bütün dünya Amerika Cumhurreisi Mister Ruzveltin kongreyi açarken söylediği nutukla meşgul bulunuyor. Çünkü bu nutukta Amerika ile ilişiği olan şu suallere cevab veren mühim noktalar vardır:

1 — Amerika İtalyaya karşı petrol memnuiyetinin konulmasına yardım edecek mi?

2 — Amerika Milletler Cemiyetinin davalarına müzaheret gösterecek mi?

3 — Avrupanın bir türlü hallolunamiyan karışık meselelerine müdahale edecek ve tesir yapacak mı?

4 — Amerika dünya politikasında her yerde hazır ve nazır bir rol oynıyacak mı, yoksa yalnız bu büyük kıt'anın menfaatlerini mi düşünecek?

5 — Mister Ruzvelt Amerikanın dahili politikasında hangi istikameti tutacak?

Bu muhtelif suallerden her biri zahirde ayrı ayrı şeylerse de hakikatte birbirlerine bağlıdırlar. Hepsinin hulâsası Amerika dünya politikasile faal olarak meşgul olacak mı, yoksa topraklarına çekilip yaşıyacak mı? sualidir. Mumaileyhin nutku ve Amerika efkârı umumiyesinin temayülâtına tercüman olan diğer nutuklar Amerika devletinin Asyadan sonra küreiarzın en büyük kıt'ası olan Amerikanın haricindeki işlerde herhangi bir taahhüd ve mes'uliyet altına girmekten kat'i surette çekinmeğe karar verdiğine şüphe bırakmamıştır.

Mister Ruzvelt Avrupayı öteki beriki diktatörün vaziyete hâkim olarak halk kütlelerini körükörüne sürüklemekte olduklarını, bunları araziye ve iktısadiyata aid ihtiyaclarının ancak kılıcla temin edilebileceği yolunda ikna eylediklerini, sulh tarikile emeline nail olmak istiyen demokrasi memleketleri zihniyetile otokrasi ve istibdad memleketleri zihniyeti arasına derin zıddiyet ve münaferet girdiğini, bu yüzden sulhun tehlikede kaldığını ileri sürerek Amerikanın dünya işlerinden uzaklaşması lâzım geldiğini söylemiş ve bu sebebden daimî bitaraflık kanununu teklif etmiştir.

Bu kanuna göre Amerika Reisicumhuru muharib devletlere gönderilecek silâh ve harb malzemesi üzerine memnuiyet koymağa mezun ve mutad miktardan fazla ham madde verilmesini menetmek salâhiyetini haiz olacaktır. Bu kanun yalnız Amerika kıt'asına mensub devletler hakkında cari olmıyacaktır. Bu suretle bütün Amerika hükûmetlerini Avrupalılara karşı himaye eden Monroe kanunu tekrar teyid edilmiş oluyor.

Amerika Umumî Harbe ve diğer harblere Amerika kıt'ası haricindeki sularda harb zamanlarında Amerikan gemileri ve tebaası için denizlerin serbestisi davası yüzünden girmiş olduğundan mezkûr bitaraflık kanunile Amerika harb zamanında tebaasını korumaktan ve denizlerin bitaraflara serbest kalmasını istemekten büsbütün feragat etmiş oluyor. Yani Amerika diğer başka milletlerin hak ve menfaatlerini korumak şöyle dursun Amerika kıt'ası haricinde herhangi bir harbe sürüklenmemek için Amerikan gemilerinin ve tebaalarının menfaatlerini bile müdafaa ve himaye etmekten şimdiden vazgeçmiştir. Buna nazaran Milletler Cemiyetinin davasını Amerikanın asla müdafaa etmiyeceği aşikârdır.

Mister Ruzvelt nutkunda silâhların tahdidi ve Londra deniz konferansı teşebbüslerinden dahi ümidini kesmiş görünmektedir. Amerika kendi hak ve menfaatlerini korumak için daha ziyade kendi kılıcına dayanmak istiyor. Amerika Harbiye Nazırı memleketinin en büyük hava devleti olmasına lüzum görmüştür. Bunun için kongreden yarım milyar dolar tahsisat istiyecektir. Dünyanın en seri, en uzun mesafe kateden,ençok bomba taşıyan tayyarelerinden her sene sekiz yüz tane yapılacaktır. Üç sene sonra Amerika havadan hücum edilemez bir hale gelecektir. Bu suretle Amerika Birliği kendi başının çaresini düşünmekte, Amerika kıt'ası haricindeki dünyayı talihile başbaşa bırakmaktadır.

MUHARREM FEYZİ TOGAY

Cumhuriyet

Nüshası 5 Kuruştur

Abone şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750	1450
Üç aylık	400	800
Bir aylık	150	yoktur

SON HABERLER...
TELEFON TELGRAF ve TELSİZLE

Hava yolları teşkilâtı

Nisanda çalışmağa başlıyor. İngiltereye 3 büyük tayyare ısmarlandı. İlk olarak Ankara - İstanbul - İzmir hava seferleri açılacak

Ankara 7 (Telefonla) — Memleket içindeki hava yolları nisandan itibaren işlemeye açılacaktır. Hava yolları işletme idaresi İngilteredeki bir fabrikadan 3 yolcu tayyaresi almıştır. Tayyareler çift motörlü ve 7 kişiliktir. Saatte 250 kilometro yapmaktadır.

Tayyareleri memlekete kendi pilot ve makinistlerimiz getireceklerdir. Bunun için Hava Yolları idaresi İngiltereye 4 pilot, 4 makinist ve Hava Yolları Murakıbı Feyzi Akyüzden mürekkeb bir heyet gönderecektir.

Bu hafta sonunda Londraya hareket edecek olan heyetteki pilotlar, fabrika sahasında uçuşlar yapacaklar, makinistler de fabrikada çalışacaklar ve 2 ay sonra tayyareleri getireceklerdir.

Nisanda ilk olarak Ankara - İstanbul - İzmir hava hattı açılacak, bunu diğerleri takib edecektir.

Hava yolları Ankara istasyonu olarak şimdiki Koşu meydanı intihab edilmiştir. Buradaki inşaata baharda başlanacaktır. Meydana ayrıca telsizler de konacaktır. Gerek kara, gerek tayyare telsizleri bugünlerde satın alınmak üzeredir.

Hava Yolları İşletme müdürü Şevket hafta içinde Balkan Hava Andlaşması meselesi için Peşteye gidecektir.

Amerikada mühim bir hâdise

Yüksek Divan çiftçilere yapılan yardımı durdurdu

Vaşington 7 (A.A.) — Hazine temyiz mahkemesinin tarım kanununu, kanunu esasiye muhalif olarak ilân eden dünkü kararı üzerine- mezkûr kanuna göre çiftçilere yapılmakta olan yardım ile imalât üzerinden alınan vergilerini kaldırıldığını bildirmiştir.

Vaşington 7 (A.A.) — Payitahtın siyasal çevenleri, yüksek divanın vermiş olduğu karar yüzünden büyük bir telâş içindedirler.

İstihsalâtı tahdid etmek için hükûmetçe çiftçilere yapılmakta olan ve miktarı 1130 milyon dolara baliğ bulunan yardım bu gece birdenbire durmuş ve ziraat idaresi memurlarından 65,000 memur işsiz kalmıştır.

Şimdi processing namı altında takriben bir milyar resim vermiş olan fabrikotorların bu paranın iadesi için hükûmet aleyhinde takibatta bulunup bulunmıyacakları meselesi vardır.

Şimdi ortadan kalkan eski teşkilât yerine üç plân düşünülmektedir:

1 — Çiftçilere rekoltelerile mütenasib mükâfatlar temin eden bir program.

2 — Eski ziraat idaresine benzer kırk sekiz küçük ziraat idaresi teşkili. Bunlar, bulundukları hükûmet dahilinde faaliyette bulunacaklar ve paralarını federal krediler temin edecektir.

3 — Çiftçilerin topraklarını uygun bir tarzda kullanmaları için onlara federal bir yardımda bulunulması.

Vaşington 7 (A.A.) — M. Ruzvelt ve kongre liderleri, temyiz mahkemesinin dünkü kararından evvel akdedilmiş olan mukavelelere riayet etmiş olan çiftçiler için tahsisat istenmesi hakkında kongre liderlerile mutabık kalmıştır.

Parti Kamutay Grubu toplandı

Ankara 7 (A.A.) — C. H. Partisi Kamutay grubu idare heyeti başkanlığından:

C. H. P. Kamutay grupu bugün öğleden sonra Asbaşkan Hasan Sakanın başkanlığında toplandı.

Dış İşleri Bakanı Tevfik Rüştü Aras'ın genel siyasal durumu hakkındaki izahları dinlenerek tasvib olundu.

Viyanada Marsilya suikasdile alâkadar bir tevkif

Viyana 7 (A.A.) — Styriya ilinde Hartbergde, Yugoslav tebaasından Maryan Bayer adında bir adam tevkif edilmiştir. Bayer Sarhoşluk haliyle bir takım itiraflarda bulunarak, Marsilyada Kral Aleksandr ile M. Bartunun ölümlerile neticelenen suikasde iştirak eylemiş bulunduğunu söylemiştir.

Bunun pek te aslı olmadığını tahmin etmekle beraber, Viyana zabıtası meseleyi incelemektedir.

Bulgaristanda şehirlere inen kurt sürüleri

Sofya 7 (A.A.) — Çok koyu bir sisten istifade eden kurd sürüleri, dün Burgaz yakınlarına kadar inmişler ve bir çok koyunu yaralamışlardır.

İzmir ve Bergamada yapılacak ceza evi

İzmir 7 (A.A.) — Tüze hapisaneler müfettişleri tarafından, İzmir ceza evinin projeleri tetkik edilmektedir.

Bergamada yapılacak ceza evi işini incelemek için de müfettişle birlikte ilbay da Bergamaya gitmiştir.

Bir Yunan tayyaresi düştü

Atina 7 (Özel) — Atina Hava kulübüne mensub bir uçak dün talimler yaparken Arahovi köyü civarına düşmüştür. Uçağın içinde bulunan iki kişiden birisi yaralanmıştır.

Bulgaristanda aranan define

Bütün bir bölge halkı taharriyata iştirak ediyor

Sofya (A.A.) — Radomir civarındaki Dran köyünden bir kadın, dün Sofya arkeoloji müzesi direktörüne gelip Aya Troyiça manastırı keşişlerinden birinin, ölürken, kendisine altı fıçı altın ile Kral Şişmanın tacının gömülü bulunduğu yeri göstermiş olduğunu söylemiştir.

Birçok bilginlerle beraber bütün Radomir bölgesi ahalisi bu defineyi aramağa çıkmışlardır.

Uzak Şarkta

Japonlar ileri hareketine devam ediyorlar

Pekin 7 (A.A.) — Çin çevenleri, Japon askerlerinin Tiyen-Çinin limanı Tung-kuyu işgal etmiş olduklarını haber vermektedir.

Pekin 7 (A.A.) — Havas ajansı muhabiri, Kalgandan istihbar ediyor:

Chaharın ahiren işgal edilmiş olan altı kazasının umumî binalarında şimdi Mançuri ve Japon bayrakları dalgalanmaktadır.

Mançuri Bankası banknotları, tedavül mevkiine çıkarılmıştır.

Yeni idare, beraberlerinde Japon müşavirleri bulunan Mançuri memurlarından mürekkebdir.

Sui-Yuan eyaleti memurları, Mançuri ordularının ilerilemesi korkusundan, hududlarını tahkime devam etmektedirler.

Japonların taraftarı olan bazı Mongol rüesasının Sui-Yuan eyaletinin on altı kazasının terkedilmesini istemiş oldukları söyleniyor. Çinliler, Japonların bu fırsattan istifade ederek Sui-Yuanın bir kısmını Mançuri hükûmetinin otoritesi altına koymalarından endişe etmektedirler.

Kahirede yeni bir hâdise

Kahire 7 (A.A.) — Geçen gece bir İngiliz zabiti bir Mısırlı işçiyi tabanca ile yaralamıştır.

Gazeteler bu hâdiseyi şöyle yazıyorlar: 2 İngiliz zabiti geçen gece Fuad caddesinde bir lokantadan çıkarken kapının önünde duran bir otomobilin yanında vazifesini yapmakta olan bir Mısırlı sokak süpürücüsüne raslamışlardır. Zabitlerden birisi derhal tabancasını çekmiş ve işçiye ateş etmiştir. İşçi ağır surette yaralı olarak yere yıkılmıştır. Toplanan halk, aleyhtar harekete geçmiş ve bunun üzerine zabit elinde tabanca olduğu halde yeniden çıktığı lokantaya iltica eylemiştir. Mısırlı polislerin emirlerine itaat etmek istemiyen zabit, nihayet İngiliz zabıta memurları tarafından karakola götürülmüştür.

Paris 7 (A.A.) — Paris - Soir gazetesinin Kahireden öğrendiğine göre sarhoş bir İngiliz sübayı Mısırlı bir sokak süpürücüsünü tabanca ile öldürmüştür. Bu hâdise sübayla maktul arasında çıkan kavganın bir neticesidir. Halk sübayı linç etmiye teşebbüs eylemiştir. Üniversiteliler İngilizin bu hareketini protesto için yeniden grev ilân etmişlerdir.

Banker Ricket Romada

Roma 7 (A.A.) — Banker Ricketin halihazırda Romada olduğu söylenmektedir.

PARİS BORSASI

Paris 7 (Özel) — Paris borsasının bugünkü kapanış fiatları şunlardır:

Londra 74,77, Nevyork 15,17, Berlin 609, Brüksel 255,25, Madrid 207,25, Amsterdam 1028,75, Roma 121,50, Lizbon 68, Cenevre 492,87 1/2, bakır 38 1/2 - 39, kalay 210,11,3, altın 141 1/2, gümüş 20 3/4.

Bulgaristanda gazete tevzii işi

Sofya Matbuat Cemiyeti bir şirket kurdu

Bulgaristanda çıkan veya çıkaçacak olan bütün gazete, risale ve mecmuaların satış ve tavzii işi hükûmet tarafından bir kanunla Sofya matbuat cemiyetinin inhisarına verilmiştir. Matbuat cemiyeti bir milyon leva sermayeli bir kumandit şirket teşkil etmiştir. Bu şirketin her kazada daimi birer mümessili vardır. Bu mümessil sattığı gazetelerden yalnız bir hisse alır. Gazeteler şirketin malıdır ve mümessile yalnız satacağı kadar gazete gönderilir. Fazla gazete gönderilmez. Ayrıca kaza mümessillerinin her köyde bir veya birkaç dükkânda satıcısı vardır. Kaza mümessili bu satıcılara gazeteleri ancak peşin para ile verir. Veresiye verirse mes'uliyet ona aiddir. Bu kaza mümessilleri umumiyetle mütekaid veya malûl zabitler veya kaza merkezlerindeki en büyük kitabcıdır. Kaza mümessili her akşam sattığı veya dağıttığı gazetelerin parasını o kazadaki devlet bankasına şirketin namına yatırır ve şirket her gün kaza bankalarında böyle kendi namına biriken bu paraları merkezde toplar. Şirket sermayesinin yüzde yetmişi Sofya matbuat cemiyetinindir. Yüzde otuzu da Sofyada çıkan gazetelerindir.

Sofyada çıkan her gazetenin bu yüzde otuz sermayeye iştirak edebileceği en küçük hisse yedi bin levadır. Bu suretle haftada bir defa çıkan sermayesiz gazeteler bu şirketten uzaklaştırılmıştır. Şirket, gazeteleri bütün Bulgaristanda tevzi ederken kat'iyyen tarafgirlik yapmaz ve şirket gazete idarehanelerine parayı haftada bir defa cumartesi günleri öder. Haftada bir defa çıkan gazeteler paralarını daha o gün şirketten alırlar. Şirket her gazeteden yüzde 31,5 kâr alır. Şirket bu kârın bir kısmını kaza ve köy mümessillerine verir, geriye kalan kısmın yüzde on ikisini sermayeye katar. Yüzde dördünü ihtiyat akçesi olarak bırakır. Yüzde on ikisini şirketin idare masraflarına sarfeder. Yüzde on dördünü de mükâfat olarak Sofyada yevmî gazetelere verir. Bu mükâfat nisbeti yevmî gazetelerin senelik satış yekûnlarına göredir. Ve kârın geriye kalan yüzde yetmişi de Sofya matbuat cemiyetine verilir. Bu yüzde yetmişle Sofya matbuat cemiyeti ihtiyar azalarına ölünciye kadar tekaüdiye maaşı verir. Hasta ve işsiz azalarına iyi olunciya veya iş bulunciya kadar yardım eder. Ölen azaların ailelerine hemen epey bir tazminat verir. Ayrıca bu para ile cemiyet hasta azalarını sanatoryoma gönderir. Onların meslekî yükselmeleri için muhtelif kurslar açar ve her sene dört azasını da ihtısas ve lisan öğrenmek için Avrupaya gönderir.

Bu gece ay tutuluyor

Bu akşam saat 6 yı yirmi geçe ay tutulacaktır.

Tam hüsuf saat 7 yi 58 geçe, hüsufun ortası 8 i 9 geçe ve hüsufun nihayeti tam 9 u 51 geçe olacaktır.

Ayın tutuluşu memleketimizin birçok yerlerile Yunanistanda görülebilecektir.

Amerikan donanmasının manevraları

San - Diego 7 (A.A.) — 150 gemiden mürekkeb pasifik büyük filosu, beberinde 400 tayyare ile, yeni yıl manevralarını yapmak üzere açılmıştır. Üç gün sürecek olan bu manevralar cenubî Kaliforniya sahilleri açıklarında yapılacaktır. Gemilerin hareketlerile manevranın meseleleri üzerinde sıkı bir ketumiyet muhafaza olunmaktadır.

Türkiye - İspanya ticaret mukavelesi imzalandı

Madrid 7 (A.A.) — Dün burada Dış İşleri Bakanlığında, bir taraftan Dış İşleri Bakanı, diğer taraftan Türkiye elçisi ve Ekonomi Bakanlığı müsteşarı arasında Türk - İspanyol ticaret muahedesi ve klering mukavelesi imzalanmıştır.

Loyd Corc tavuklarını sattı

Londra 7 (A.A.) — Loyd Corc, elinde mevcud 3,000 tavuğu satıp savmış ve bundan böyle tavuk yetiştirmekten vazgeçmiştir.

Torpil ve mayine en çok dayanan da zırhlılardır

Taarruz kudreti ve tedafüî kabiliyetleri itibarile en iyi harb gemisi büyük dretnotlardır

Zırhlıların en büyük düşmanı bomba ve gülle değil torpille mayindir. Her ikisi de takriben 300 kiloluk barutun, geminin su kesimi altında patlaması ve büyük bir yara açması demektir. Eğer tekne, bu darbeye mukavemet edemezse zırhlı batar. Bu tehlikeye karşı, her memleket, kendi gemilerinde başka başka tertibat almışsa da müdafaa esasları birdir.

1 — Torpil veya mayini mümkün olduğu kadar asıl teknenin dışında patlatmak,

2 — İnfilâk vâki olan yerin yakinindeki bölmeleri feda etmek ve yarayı mukavemetli perdeler, boş veya kömür ve mayi mahruk dolu bölmeler vasıtasile tahdid ederek rahnenin geminin içine doğru büyümesine mâni olmak,

3 — Geminin içerisinde, gayet mukavim bir muhafaza perdesi yaparak bunu esas bölmelere suyun dolmasına mâni olan bir bend gibi kullanmak.

Mermi ve bombaya karşı kullanılan zırhların kalınlığı için bir formül olduğunu bundan evvelki yazılarımızda [1] söylemiştik. Gemilerin su kesimi altındaki torpil ve mayin infilaklarına karşı kullanılan tertibat için böyle bir formül yoktur. Bu sebeble modeller üzerinde tecrübeler yapılarak meselenin halline çalışılır. Bununla beraber 1895 tenberi muhtelif memleketlerde yapılan tecrübeler, bu hususta bazı ana prensipler konulmasını temin etmiştir.

1 — Torpil veya mayin geminin su kesimi altında, nekadar derinde patlarsa infilakın tesiri o kadar şiddetli olur.

2 — Büyük gemilerin zırh kuşakları kalınlığında (yani 30 santimetrelik) zırh levhalar bile temas suretile vuku bulan bir infilaka dayanamaz.

3 — Binaenaleyh muhafaza perdesinin karinadan uzak olması lâzımdır. Karina ile muhafaza perdesi arasındaki mesafe nekadar fazla olursa muhafaza perdesi o nisbette ince yapılabilir.

4 — İnfilakla parçalanan her perde, daha içerideki perde için vahim bir tehlike teşkil eder. Çünkü infilakla etrafa yayılan parçalar çok uzaklara kadar tesir eder. Parçalanan perde, nekadar kalınsa bu tehlike o kadar büyük olur.

5 — Bir kömür veya mayi tabakası, infilakın zorile etrafa saçılan perde parçalarına karşı öteki perdeleri müessir surette muhafaza eder.

6 — Muhafaza perdesi infilakın tesirine mukavemet etse bile perçinleri, köşebendleri çok şiddetli tazyiklere uğradığı için su eder. Onun için muhafaza perdesinin arkasında ince, su geçmez bir perde daha bulunmalıdır.

Hulâsa, torpil ve mayin infilaklarına karşı kullanılacak tertibatın şöyle olması lâzımdır: Evvelâ geminin karinası sonra, bir veya müteaddid muhafaza perdesi, infilakın fırlattığı parçalara bölme perdelerini korumak için bir veya müteaddid kömür, mazut, su tabakası, içeride su geçmez bir perde daha.

Bütün bunların yapılabilmesi için, geminin geniş, makine, kazan ve sairenin bulunduğu iç bölmelerin dar olması lâzımdır. Bu sebeble ancak büyük tonajda gemilerdir ki su kesimi altında vuku bulan infilaklara mukavemet edebilirler.

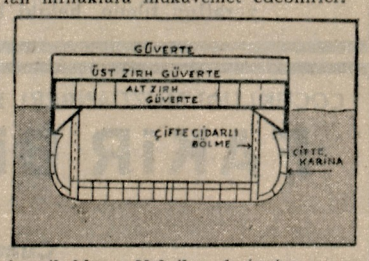

Amerikalıların Meksiko dretnotunun su-kesiminin altında torpil ve mayine karşı muhafaza tertibatını gösterir makta

Su kesimi altındaki infilaklara karşı maktalarını koyduğumuz Amerikalıların Meksiko, İngilizlerin Hud gemilerinin tertibatını tetkik edelim:

(1) Bundan evvelki makaleler 4, 2 ikincikânun tarihli sayılarımızdadır.

Meksikonun mühendisleri, evvelâ çifte karina yapmışlardır. Sonra arada bir boşluk bırakmışlar, himaye perdesini çifte cidarlı olarak sağlam ve kuvvetli yapmışlardır. Karinanın dibini, omurga kısmını, küçük küçük iki katlı bölmelere ayırmışlardır.

İngilizlerin Royal Sovereign sınıfında, çifte karina yapılmış, birkaç tane muhafaza perdesi konulmuş, fakat Büyük Harbdeki tecrübeler, bunun da kâfi olmadığını gösterdiğinden teknenin dışarısına Bulge denilen tahta sandıklar ilâve edilmiştir.

İngiliz mühendisleri, daha sonra yaptıkları Hud muharebe kruvazöründe büsbütün başka bir tertib yapmışlardır.

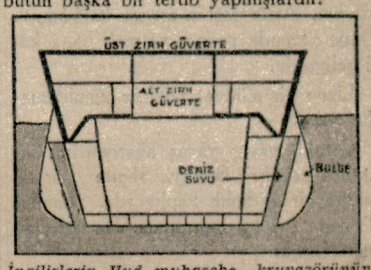

İngilizlerin Hud muharebe kruvazörünün su altındaki muhafaza tertibatı ve bulge denilen sandıkları gösterir makta

Asıl karina ve tekne ile haricine yapıştırdıkları ahşab bulgenin arasına denizin suyu girmesini temin için bulgelerle karinanın alt kısmını açık bırakmışlardır. Burada daimî surette mevcud bulunan deniz suyu tabakası, bulge denilen dış sandığı patlatan infilakın tesirini azaltacak ve asıl karinanın patlamasına mâni olacaktır. İngiliz mühendisleri, infilakın asıl tekneyi de patlatması ihtimaline karşı, geminin içine karinadan hayli geride bir muhafaza perdesi daha vücude getirmişlerdir. Bu bulge sisteminin torpil infilakına dayanıp dayanmıyacağı tecrübe edilmemiştir. Çünkü bu nevi gemilerden hiçbirisi torpillenmemiştir. Maamafih bulgeler geminin teknesi dahilindeki perde ve bölme tertibatına ilâveten yapılmış fazla bir emniyet vasıtası olduğu için, bilhassa Huddaki sistemin iyi netice vereceği aşikârdır.

Yukarıda denizaltı infilaklarına karşı en emin tertibatın ancak büyük gemilerde alınaibleceğini yazmıştık. Gemi inşasında herşey, bir ağırlık meselesi olduğuna göre, bir harb gemisi ancak yüksek tonajda, yani büyük olduğu zamandır ki kuvvetli bir topçu, ağır bir zırh, müteaddid su geçmez perdeler, büyük makineler, yüzlerce ve yüzlerce ton mahrukat, cephane, su, erzak taşıyamaz ve kalabalık mürettebata yatacak yer temin edemez. Küçük geminin bütün kabiliyetleri yalnız her havada, denizde seyretmeğe tahsis edilmiştir. Büyük gemi ise kabiliyetlerinin bir kısmını kendi teçhizatına hasredebilir. Ve tonajı nekadar fazla olursa bu techizata hasrettiği kısım o kadar fazla olur. Bir gemide, istifade edeceğimiz sahalar, geminin hacmile, hacim de tonajla mütenasibdir. Çok şey yüklemek istediğiniz gemide çok yere ihtiyac vardır. Çok yer de fazla tonaja muhtacdır.

Bu tafsilât gösteriyor ki ağır toplarile düşmana iyi darbeler vuran, büyük makine ve kazanlarile hem kovaladığına yetişen, hem de kovalanınca kaçabilen harb gemileri, ancak büyük gemiler olabilir. Gene büyük gemi, kalın zırhlarile düşman toplarından yediği kocaman mermilere, hasım tayyarelerinin attığı bomblara mukavemet edebilir. Gene büyük gemi, kat kat perdeleri ve bölmelerile, torpil ve mayin infilakına dayanır, yaralansa dahi batmaz.

Hulâsa, büyük gemi hem müthiş taarruz kudreti, hem de sağlam müdafaa ve mukavemet kabiliyetleri itibarile muhtelif cins harb gemilerinin en mükemmelidir. Bugünkü drednotlar içinde, güleye, bombaya, torpile, mayine karşı en dayanıklıları İngilizlerin Nelson ile Rodney zırhlıları olmakla beraber, bunlar da «ekmel» değildirler. Meselâ, süratleri azdır. Yazısını kısmen hulâsa, kısmen tevsi suretile naklettiğimiz Fransız mütehassısı diyor ki:

«— Bugün donanmalarda bulunan muharebe gemilerinin (yani büyük zırhlıların) hiçbiri ekmel değildir. Fakat muharebe gemisi de, insan dehasının bütün eserleri gibi durmadan tekâmül etmektedir. Bugünün en kuvvetli harb gemisi, büyük zırhlıdır; o, yarın, belki büsbütün başka birşey olacaktır, meselâ dalabilecek ve henüz keşfedemediğimiz bir takım hareketler yapabilecektir. Fakat her ne değişiklik olursa olsun muhakkak olan birşey vardır ki o da daima bir muharebe gemisi mevcud olacağıdır. Bir deniz ordusunun teşekkülünde hesaba katılacak olan en esaslı unsur da, daima, muharebe gemisi olacaktır.»

Fransız muharririnin hakkı vardır. Deniz muharebelerinde ve denizde hâkimiyet drednotlarındır. Öyle olmasaydı İtalya, Fransa, Almanya yeni yeni büyük zırhlılar yaptırmak istemezlerdi. Öyle olmasaydı, Japonya, İngiltere ve Amerika ile büyük zırhlılar için müsavat istemezdi. Öyle olmasaydı, İngiliz donanmasının eski başkumandanı İngiliz drednotlarının yerlerine yenilerinin yapılması için 100 milyon İngiliz lirası sarfını istemezdi. Öyle olmasaydı Amerika, zırhlıların 35,000 tondan daha fazla küçültülmemesini deniz konferansından istemezdi.

A. D.

HEM NALINA MIHINA

Yarının harbi

İtalyanlar, Habeşistanda muvaffak olamadıkça sinirlenmeğe başladılar.

Kasaba, köy, hastane, kızılhaç çadırı dinlemeyip basıyorlar bombayı... Habeşlerin iddiasına göre, son günlerde zehirli gaz de kullanmağa başladılar. Habeşlerin kullandıklarını iddia ettikleri dum-dum kurşunu denilen ve girdiği vücudde büyük yaralar açan kurşunlar, zehirli gazin yanında bizim Hacıbekirin lokumu gibi kalır.

Almanyanın Büyük Harbdeki «aman vermez denizaltı harbi» gibi İtalyanlar da en şiddetli vasıtalarla harbedeceklerini söylüyorlar. Şiddetli vasıtalar, ne olabilir? Gaz harbi, mikrob harbi gibi şeyler.

İşte bugünün müstemleke harbinde, yarının Avrupa harbi bütün şiddetile, bütün zalimliğile başlıyor, demektir.

Yarının harbi, cephe ile cephe gerisini birbirinden ayırmıyan, bilâkis bütün şiddetini cephe gerisinde gösteren şehirleri, yakıp yıkan, kadınları çocukları boğan, hastanelerin altını üstüne getiren, tarlaları ve suları zehirliyen, ormanları yakan, havaya mikrob saçan menfur ve mel'un harbdir. Yarının harbi medeniyeti dünya yüzünden kaldıracak harbdir. Yarının harbi, «Eşrefi mahlûkat» denilen insanı «eşnaı mahlûkat» menzilesine indirecek olan harbdir. Yarının harbi, en medenî vasıtaları en canavarca cinayetler için kullanacak olan harbdir.

Yarının harbinde mağlûb, yok olacak; galib ise elleri kadın, çocuk, ihtiyar, hasta kanlarile bulaşmış bir katil olacaktır.

Karşı karşıya iki cengâver çıkarıp döğüşen vahşi, gayrimedenî dediğimiz eski insanlar, yarının muharibleri yanında birer melek gibi kalacaktır.

Yarının harbinin ne müthiş, ne feci bir şey olacağını düşünmek ve onun önüne geçmek için imkânı olsa da, bir «süper milletler cemiyeti» kurulsa...

İzmirde hiç yüzünden bir cinayet daha

İzmir (Özel) — Son günlerde «hiç» denecek sebeblerden doğan cinayetler, epeyce sıklaşmağa başlamıştır. Bu defa da, Kara Fehmi namında bir genc, Hüseyin namındaki bir kahve garsonunu öldürdü. Hâdise şöyle geçmiştir:

Katil Kara Fehmi

Kara Fehmi, bayramda Hüseyne ariyeten bir takım elbise vermiştir. Kara Fehmi, kahvehaneye giderek elbiseleri istemiş, Hüseyin de:

— Vermezsem ne olacak, ne yaparsın? demiştir. Kara Fehmi;

— Ne mi yaparım?

Diyerek kendisini bileğinden yakalamış, 6 - 7 metro ileri sürükledikten sonra bıçağını çekmiş, bacağına saplamıştır. Bıçak, ana damarlardan birine rasgelmiş ve fazla kan zayi olduğu için yaralının ölümüne sebebiyet vermiştir. Katil, dostu Arab Fatma namındaki kadının evine giderek hiçbir şey olmamış gibi, geceyi orada geçirmiş ve sabaleyin zabıta tarafından yatağında yakalanmıştır.

Yumurcağın muziblikleri

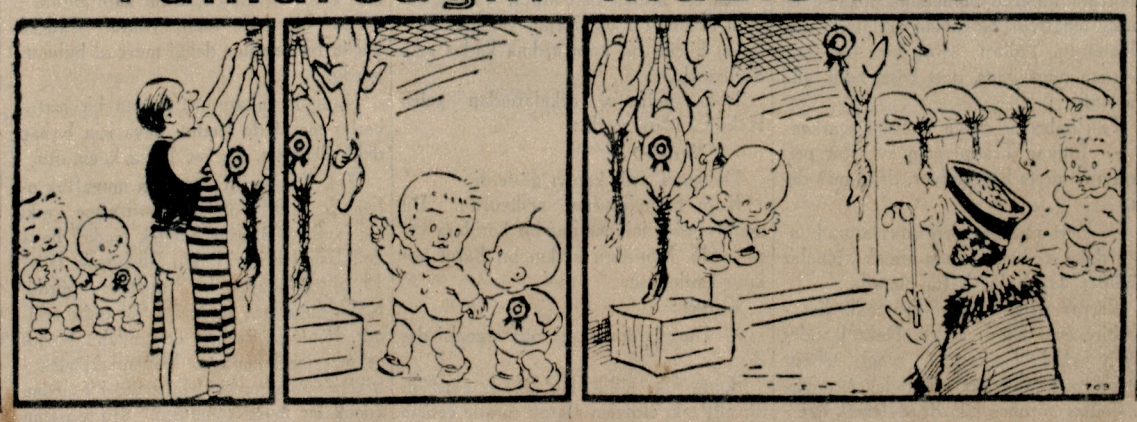

Küçük hikâye

Bir mektub

Sizinle alay ettiğimi sanıyorsunuz öyle mi madam? Dünyada aşkı tatmamış bir erkeğin mevcud olabileceğine inanmıyorsunuz öyle mi? İnanınız, inanınız ki ben hayatımda hiç, amma hiç âşık olmadım, hiç sevmedim!

Bunun sebebini bilmiyorum. Aşk denilen o kalb sarhoşluğuna hiç yakalanmadım. İnsanların, bir kadın çehresi yüzünden düştükleri o hulyayı, uğradıkları o heyecanı, o deliliği tecrübe etmedim. Birdenbire, bütün saadetlerin fevkinde bir bahtiyarlık, bütün mahlûklardan daha güzel bir mahlûk, kâinattan üstün bir emel haline geliveren bir vücudü kollarımın arasına almak ihtiyacile yanıp tutuşmanın ne olduğunu ben bilmiyorum. Hiçbir kadın yüzünden ağlamadım, ıstırab çekmedim. Geceleri, uykusuz gözlerle yanıp, bir kadın hayalile sabahlamadım.

Sevmedim.

***

Yalnız bir defa, bir saat kadar, seviyorum zannına kapıldığım hatırımda dır. Budalacasına, muhitin tesiri altında kalmıştım. Bir şafak vakti, bir seraba aldanmıştım. Bakınız size bunu anlatayım.

***

Bir akşam, genc, güzel bir kadınla tanışmıştım. Benimle birlikte, nehirde, bir gece, bir sandal gezintisi yapmak sevdasına düştü. Şiir budalası, bol heyecanlı bir kadındı bu.

Bir oda ile bir yatak olsa ben daha memnun olurdum, maamafih kayıkla nehre razı olmak mecburiyetinde kaldım.

Mevsim hazirandı. Kadın, daha şairleşebilmek için, mehtablı bir gece intihab etti. Nehir kıyısında bir lokantada akşam yemeğini yedik ve saat onda sandala bindik. Macerayı saçma buluyor, fakat kadın hoşuma gittiği için kızmıyordum. Küreklere yapıştım, onu da karşıma oturttum, açıldık.

Manzara, inkâr edemiyeceğim kadar nefisti doğrusu. Bülbüllerle dolu, ağaclık bir adanın kıyılarından geçiyorduk; suyun akıntısı, üstü gümüşlü pırıltılar saçan nehirde bizi hızla sürükleyip götürüyordu. Kurbağalar, yeknasak ve parlak seslerile haykırışıyorlardı. Akan su, etrafımızda, müphem, belli belirsiz işitilen, adeta iç ürpertici bir fısırtı yapıyor, yüreğimizi, esrarengiz bir korkuya benzer hislerle dolduruyordu.

Ilık gecenin, parlak nehrin ve mehtabın tesiri altındaydık. Hayat, sandalın sular üstünde şu akışı, yanımdaki şu hisli ve güzel kadın... İyi şeylerdi bunlar.

Bir parça gamlı, bir parça heyecanlı, bir parça mesttim. Ayın donuk ışığı altında adeta şeffaflaşan bu güzel kadın, bana:

— Yanıma oturmaz mısınız? dedi.

Oturdum. Sonra:

— Bana şiir söyleyiniz. dedi.

Önce itiraz ettim. Bu kadarı da fazlaydı. Fakat öyle ısrar etti ki, birkaç beyit okumağa mecbur oldum.

Sandalımız yavaş yavaş kıyıya yaklaşmış ve karaya yanaşıp durmuştu. Kadını, yavaşça kendime doğru çekmek istedim. Birdenbire beni itti ve:

— Rica ederim bırakın. Bu ne kabalık! dedi.

Ben bu muameleye kulak asmadım, onu belinden kavramak istedim. Bu sefer, sandalı devirecek gibi çırpınmağa başladı.

Tekrar küreklere geçtim. Gece fazla uzun, vaziyetim gözüme gülünc görünmeğe başlamıştı. Beriki, birdenbire bana şu suali sordu:

— Sizden bir söz istiyeceğim.

— Buyurun.

— Sandalın içine uzanmak istiyorum. Sizin de benim yanıma uzanmanıza müsaade ediyorum. Fakat uslu oturacağınıza, elinizi elime değdirmiyeceğinize söz veriniz. Böyle yanyana, sırtüstü yatıp yıldızları seyredeceğiz. Söz verdiğiniz halde, kıpırdarsanız, sandalı deviririm.

Derhal söz verdim. Yanyana uzandık ve gözlerimiz yıldızlarda, sandalımızı suyun cereyanına koyuverdik. Dalgaların hafif sallantıları, sandalı oynatıyor, gecenin derin pıtırdıları, şimdi kulağımıza daha vâzıh çarpıyor, bazan yüreğimize ürpertiler veriyordu. O zaman, içimde garib, sızlatıcı bir his, sonsuz bir şefkat, kucaklamak için kollarımı, sevmek için kalbimi açmak ihtiyacı gibi, düşüncelerimi, vücudümü, hayatımı, bütün varlığımı birisine vermek arzusu gibi birşey duydum.

Kadın rüyada gibi mırıldanıyordu:

— Neredeyiz? Nereye gidiyoruz? Yeryüzünden ayrılmışım gibi geliyor! Ne tatlı, ne güzel şey! Ah... Beni bir parça sevseniz!...

Yüreğim çarpmağa başlamıştı. Verecek cevab bulamadım. Onu seviyorum sandım. Artık hiçbir arzum kalmamıştı. Onun yanında uzanıp yatmak bana kâfi geliyordu.

Uzun bir müddet böylece kımıldamadan yattık.

Ortalık yavaş yavaş ağarıyordu. Saat üçe gelmişti. Semayı, aheste aheste, büyük bir aydınlık kaplıyordu. Sandal bir yere çarptı, doğruldum. Bir adacığa yanaşmıştık.

Fakat, doğrulur doğrulmaz, hayran ve mest bir halde kaldım. Karşımda, bütün gök kırmızı, pembe, mor renklere bürünmüş, altın dumanlar gibi kızıl bulutlarla sarılmıştı. Nehir de kıpkızıldı; karşı kıyıda, üç ev, alev içinde gibi görünüyordu.

Yanımdaki kadına doğru iğildim. Ona bu manzarayı göstermek istiyordum. Fakat, ikinci bir hayranlık, söyliyeceğim sözü unutturdu. Şimdi karşımda yalnız onun yüzünü görüyordum. Pembe, üzerine semadan bir parça renk almış gibi pembe bir çehreydi bu! Saçları pembe, gözleri pembe, dişleri pembe, esvabı, dantelâları, tebessümü, herşeyi pembeydi. O kadar şaşırmıştım ki tanyeri karşıma çıkmış zannettim.

O, dudaklarını bana uzatarak yavaş yavaş doğruluyordu; ben heyecan içinde, titriyerek, ona uzanıyor, semayı, saadeti, kadın şekline girmiş hulyayı öpeceğimi, insan vücudüne girmiş ideali kucaklıyacağımı düşünerek çoşkun bir sevincle ona doğru iğiliyordum.

Tam o sırada, bana:

— Saçınızda bir kurd var! dedi.

Meğer o, ona gülüyormuş.

Başıma bir balyöz indi sandım ve hattaki bütün emellerimi kaybetmiş gibi, birdenbire sonsuz bir yese kapıldım.

* *

İşte bu kadar madam. Belki çocukça, aptalca, delice birşey. Fakat o gündenberidir ki, hiçbir kadını sevemiyeceğime inandım.

Fransızcadan çeviren:
HAMDİ VAROĞLU

Bugün Sinemasında **TAN**

BOZAMBO

Siyahî muharip ... Siyah Afrikanın kralı ve dehşetli ihtirasları bu filimde görülecektir.

VORONZEFLERİN ESRARI

BRIGİTTE HELM - JEAN MURAT

Yeni FOX JURNAL. İlâveten :

SİLLİ SENFONİ

Bakırköy **MİLTİYADİ tiyatrosunda**

Bu gece Komik

DÜMBÜLLÜ ISMAİL

ŞEVKİ, HERMİNE, RASİH ve ARKADAŞLARI

Ayrıca: Ferah sinemada Ramazanda çalışan cambaz ve varyete kumpanyaları. Ayni müsamere : yarın gece Beşiktaş ŞEN sinemada ve cuma günü akşamı Şehzadebaşı FERAH Sinemada

FRANSIZCAYI BERLİTZ'de ÖĞRENİNİZ

1 — Metodu esasen pratiktir.
2 — Her öğrenilen dil için imtihandan sonra bir diploma.
3 — Her sene yapılacak müsabaka ile Pariste üç sene bedava okuma.
4 — Talebelere hususî tarifeler.
5 — Tediyatta kolaylık.

Geliniz parasız bir tecrübe dersi alınız. Kayidler açıktır İstanbul 373, İstiklâl caddesi Ankara: Konya caddesi

Fransız Tiyatrosu

Halk opereti

Bu akşam 20,30 da

EMİR SEVİYOR

Operet 3 perde

Pek yakında DENİZ HAVASI

Şahane bir filim :

Koenigsmark

ANNABELLA
JEAN MURAT
CHARLES VANEL
J. P. AUMONT

SON UÇUŞ

(L' Equipage)

Sinemada bu kadar güzel film görülmemiştir.

TÜRK SİNEMASI

Cumadan itibaren

DAMPİNG GECELERİ

Şehzadebaşı HİLAL Sinemasının

Yeni bir sürprizi,

Ekonomik durumu göz önüne alan sinemamız sayın seyircilerinden gördüğü ilgiye karşılık olarak bundan höyle her haftanın Çarşamba , perşembe ve cuma gündüz ve gecelerini 15 kuruş yapmıştır

Bugün ve bu gecelerde herkes 15 kuruşluk biletle sinemaya girecektir.

Bu haftanın filimleri: Birinci film:

ÇARDAŞ FÜRSTİN

İkinci film:

KORKUNC CANAVAR

Ayrıca : Deniz Kızı Eftalya'nın ÇOBAN AYŞE KIZ

Yarın akşam **SARAY SİNEMASI**

Almanyanın en büyük stüdyolarında çevrilmiş en büyük sinema ve musiki manzumesi, IBSEN'in şaheseri ve GRIEG tarafından seslendirilmiş muazzam ve muhteşem

PEER GYNT

Şaheserini takdim ediyor.

Baş rollerde :

HANS ALBERS, OLGA TCHEKOWA

Türk dansözü ZEHRA AHMED, meşhur ANiTRA dansını raks ettiğini görecek ve (La mort d' Ase, Solveig'slied, La Plainte d' INGRID) vesaire gibi GRIEG'in en güzel parçalarını dinliyeceksiniz

Yarın akşamki ilk iraesi için biletler evvelden alınabilir

Yarın akşam **SÜMER** Sinemasında

Artistlerin en sevimlisi ve sabık Rus Prensesi

PİERRE RİCHARD WILLM
NATALİE PALEY'i

(CHARLES MERE) nin eseri

AŞK ve TAHT

filminde göreceksiniz.

Göz kamaştırıcı dekorlar arasında bir aşk ve ihtiras entirkasını tasvir eden bu film, her yarattığı filmin, hakiki bir şaheser olduğu tanınan PİERRE RİCHARD WİLLM'in yeni bir muvaffakiyettidir.

Bugün

Kadıköy **HÂLE** Sinemasında

Büyük ve misilsiz bir suvare hazırlandı Kadıköy ve karşı semte bu yıl gelen filimlerin en muhteşemi

KADIN NE YAPSIN?

Yalnız bu gece için

Programın büyüklüğü nisbetinde kıymetli ve zengin hediyeler dağıtılacaktır

Ayrıca : YALNIZ HÂLE İÇİN ANGAJE EDİLMİŞ

Büyük dâhi bestekâr BETHOVEN in muazzam orkestralarla çalınmış hayat ve aşk eserleri

PARAMOUNT JURNAL

civar için suvare bitiminde her tarafa tramvay temin edilmiştir

ÇOCUKLUĞUMUZDANBERİ HEPİMİZİN SEVE SEVE OKUDUĞUMUZ VE DÜNYA EDEBİYATININ ŞAHESERLERİNDEN

FAKİR BİR DELİKANLININ HİKÂYESİ

Baş rollerde:

MARİE BELL — PİERRE FRESNAY

Cuma akşamından itibaren **İPEK sinemasında**

RADYO

Bu akşamki program

İSTANBUL:

17 Üniversiteden nakil, İnkılâb dersi, Hikmet Bayur tarafından - 18 orkestra eserleri ve muhtelif plâklar - 19 haberler - 19,15 hafif musiki - 20 senfonik musiki - 20,30 stüdyo caz tango ve orkestra grupları - 21,35 son haberler, saat 22 den sonra Anadolu Ajansının gazetelere mahsus havadis servisi verilecektir.

VIYANA:

17,10 gramofon - 18,05 Avusturaylı bestekârların eserleri - 19 san'at hayatı ve saire - 19,35 esperanto - 20,05 haberler, hava raporu ve saire - 20,15 yirmi sene evvel - 20,35 senfonik konser- 22,55 eğlenceli yayın - 23,05 haberler - 23,20 eğlenceli konser - 24,05 konuşma - 24,20 konserin devamı - 1,05 dans musikisi.

BERLİN:

17,05 piyes - 17,35 zamana uyalım - 17,50 şan ve musiki - 18,35 bir lokomotif tamirhanesinden nakil - 19,05 Frankfurttan - 20,50 günün akisleri - 21,05 haberler - 21,20 Königsbergden - 21,50 senfonik konser - 23,05 haberler - 23,35 Kolonyadan.

BUDAPEŞTE:

18,05 gramofon - 19,15 koro konseri - 20,15 konser - 21,50 Çingene musikisi - 22,45 haberler - 23,05 opera orkestrası - 24,20 italyanca konferans - 24,40 gramofon.

BÜKREŞ:

18,05 dans havaları - 20,05 haberler - 20,20 gramofon - 22 piyano ve şan - 22,15 radyo orkestrası - 23,50 almanca ve fransızca haberler - 24,05 radyo orkestrası.

LONDRA (Regional):

20,05 haberler - 20,35 salon musikisi- 21,20 radyo orkestrası - 22,05 musikili piyes - 23,05 salon musikisi - 23,50 şan ve piyano konseri - 24,35 haberler - 24,45 dans orkestrası.

PARİS (P. T. T.):

19,05 senfonik musiki - 20,35 haberler- 21,40 senfonik musiki - 22,25 şarkılar - 22,35 halk musikisi - 23,20 oda musikisi ve şan - 24,05 haberler.

ROMA:

17,50 Asmaradan nakil - 18,05 senfonik konser - 19,30 yabancı dillerde yayın - 20,05 haberler, almanca konferans- 20,25 ingilizce haberler - 20,50 fransızca haberler - 21,20 haberler - 21,40 Verdi'nin «Kaderin kuvveti» operası.

VARŞOVA:

17,25 halk şarkıları - 18,20 gramofon- 19,15 Karakaudan - 19,35 konferans - 21,05 Lembergden- 21,50 haberler- 22,05 konser: Şopenin eserleri - 23,05 dans musikisi.

Nöbetçi eczaneler

Bu gece nöbetçi olan eczaneler şunlardır:

İstanbul cihetindekiler:

Aksarayda (Etem Pertev), Bakırköyünde (Merkez), Divanyolunda (Esad), Fenerde (Vitali), Karagümrükte (Suad), Kumkapıda (Belkis), Samatyada (Teofilos), Sirkecide (Ali Rıza), Şehzadebaşında (Asaf), Topkapıda (Nazım).

Beyoğlu cihetindekiler:

Beşiktaşta (Rıza), Hasköyde (Yeni Türkiye), Karaköyde (Karaköy), Kasımpaşada (Yeni Turan), Şişli Şafak sokağında (Nargileciyan), Taksimde (Ertuğrul ve Dellasuda), Yenişehirde (S. Baronakyan).

Üsküdar, Kadıköy ve Adalardakiler:

Büyükadada (Mehmed), Heybelide (Yusuf), Kadıköy Pazaryolunda (Rifat), Modada (Sıhhat), Üsküdar İskele başında (Merkez).

Yeni zabıta romanımız : 8

Kanlı Bilmece

Yazan: Edgar Wallace

Daima zengin adamların hizmetine girer. Bu zengin adamlar bir sabah uyandıkları zaman mücevherlerinin, gümüş takımlarının ortadan yok olduklarını görürler. Otomobilin numarasını görebildiniz mi?

— Hayır.

— Şimdi iş bunu anlamaktadır. Uşak ya alelâcele kaçıyordu, yahud da efendisinin mühim ve müstacel bir işi vardı. Her ne olursa olsun biz derhal gidip ihtiyar Trasmereyi görmeliyiz. Bir arabamı tutalım, yoksa yürüyelim mi?

Tab:

— Yürüyelim, dedi. Gerçi romanlardaki polis müfettişleri daima otomobille giderler ama hayattaki polis müfettişleri araba masraflarını idareye bildirdikleri zaman bunların alelekser kırpıldığını görürler.

— Hayret, siz bizim içyüzümüzü bizden daha iyi biliyorsunuz.

— Ben gazeteciyim.

Trasmerenin evile bulundukları lokanta arasında bir mil kadar bir mesafe vardı.

Trasmerenin oturduğu bina haricî manzara itibarile bulunduğu sokağın en çirkin binasıydı. Kocaman tuğlalarla inşa olunmuştu. Yolları asfalt bir bahçenin ortasına oturtulmuş, dört köşe, kutu gibi birşeydi.

Tab bahçenin demir kapısını açarken:

— İhtiyar Trasmerenin evi bir peri sarayına hiç te benzemiyor, değil mi? dedi.

— Evet ama ben peri saraylarına bundan daha az benzemiyen birçok binalar gördüm. Daha bir hafta olmadı...

Karver sözünü tekmilliyemedi. Birdenbire evin kapısı açıldı. Reks Lander dışarı fırladı. Çehresinin rengi tebeşir rengindeydi. Gözleri evlerinden fırlamıştı. Onları görünce lâkırdı söylemek üzere ağzını açtı, fakat tek kelime söylemeğe muvaffak olamadı.

Tab ona doğru koşarak sordu:

— Ne var? Ne oluyor?

Reks Landerin şaşkın bakışları bir faciayı haber veriyordu. Delikanlı kekeledi:

— Amcam... gidiniz, görünüz!

Karver hemen ileri atıldı. Yemek salonu bomboştu. Şöminenin yanında bulunan küçük bir kapı ardına kadar açık duruyordu.

Polis müfettişi arkalarından gelen Reks Landere sordu:

— Nerede?

Delikanlı açık kapıyı gösterdi.

Kapı taşmerdivene açılıyordu. Bu merdivenden inilince dar bir koridora varılıyordu. Koridoru keskin bir barut kokusu kaplamıştı.

Karver:

— Burada mutlak bir oda olacak! dedi.

Sonra yere iğildi. Bir köşede gördüğü bir çift eski eldiveni alarak süratle cebine soktu. Reks Lander merdiven basamaklarından birine oturmuş, ellerile yüzünü kapamıştı.

Karver, Tab Hollanda yavaş sesle:

— Ona hiçbir sual sorulamıyacak, galiba! dedi. Amcası acaba nerede?

Tab Holland alelâcele koridoru geçti. Nihayette solda duvara iyice gömülmüş siyah boyalı küçük bir kapı görülüyordu. Üzerinde topuz yoktu. Sadece küçük bir anahtar deliği mevcud bulunuyordu.

Kapının yukarısına, tavana bir metro kadar mesafede tecdidi hava için birkaç delik delinmiş, bir saç levha konmuştu.

Tab Kapıyı itti. Açmağa muvaffak olamadı. Kilidliydi. Bunun üzerine eski bir sandığın üzerine binerek tecdidi hava deliklerinden içeri baktı. Bu suretle 10×15 büyüklüğünde bir mahzen gördü. Kalın duvarlara madenî raflar tesbit edilmiş, bunların üzerine de siyah boyalı çekmeceler konmuştu. Tavandaki elektrikler yanmıyordu. Mahzenin bir ucuna küçük bir masa konmuştu. Bu masanın yanında, yerde bir cesed boyluboyunca uzanmış yatıyordu. Yüzü kapıya doğru dönüktü. Bu, ihtiyar Trasmerenin cesediydi.

—6—

Eski sandığın üzerine Hollanddan sonra polis müfettişi çıktı. O da deliklerden içeri baktı.

— Ortada silâha benzer hiç birşey göremiyorum. Fakat koku var. Mutlak silâh kullanılmış. Masanın üstünde duran ne?

Tab tekrar içeri baktı.

— Bana kalırsa bir anahtardır, dedi.

İkisi birden tekrar kapıyı açmağa çalıştılar. Fakat kapı onların tazyikına mukavemet ediyordu.

Nihayet Karver:

— Kapı pek kalın, dedi. Kilid de çok sağlam... Kırılacak gibi değil. Ben polis müdiriyetine telefon edeceğim. Tab bu sırada sen de arkadaşından malûmat almağa çalış.

— Buna muvaffak olacağımı zannetmiyorum.

Tab, Reks Landere dönerek ilâve etti:

— Bebe, haydi benimle beraber gel. Bu müthiş yerden çıkalım.

Reks hiç mukavemet etmeden arkadaşının koluna girdi. Beraberce yemek odasına çıktılar. Delikanlı orada kendisini bir sandalye üzerine attı:

Karver telefon işini çabucak halletti ve Reks Lander, daha söze başlamadan onların yanına döndü.

Reks bir türlü kendisine gelemiyordu. Nihayet güçbelâ söze başlıyabildi:

— Bugün öğleden sonra amcamin daveti üzerine gelmiştim. Ondan istediğim ödünc para için gelip kendisini görmemi bir mektubla bildirmişti. Evvelâ talebimi reddetmiş, bilâhare her zaman olduğu gibi fikrini değiştirmişti. Amcam gerçi son derecede hasis ise de iyi kalbli bir adamdı. Evin önüne gelince daha zili çalmadan kapı açıldı ve Valters göründü. Valters, amcamın hizmetçisidir. Son derecede telâşlıydı. Elinde siyah bir valiz vardı. Bana: «Ben de şimdi çıkıyordum, Mister Lander!» dedi.

(Arkası var)

MÜSABAKAMIZ

Tarihte Türkler için

Söylenen büyük sözler

— 8 —

Ledy Montegünün fikirleri

Türk kadınlarının en büyük süsü Türk oluşlarıdır

«Asil bir Türk kadını nasıl giyinir, bunu öğrenmek istersiniz, değil mi? İşte yazıyorum: Onun arkasında dolama denilen bir gömlek vardır, düğmeleri nohud iriliğinde elmastan yapılmıştır. Dolama, daha küçük çapta elmaslarla süslü iki iğne ile kemere tutturulmuştur. Ten üzerindeki iç gömleği baklava biçiminde iki elmas düğmeyle ilikli. Kemer, gayet geniş ve baştanbaşa elmas. Gerdan, dize kadar inen üç dizi incile sarılı. Dizilerden birinin ucunda Hind tavuğu yumurtası kadar büyük bir zümrüd asılı.

«Asil Türk kadınının küpeleri, takıldığı yere yakışacak değerdedir. Yüzükler de öyledir, güzel ve pek güzel olan parmakların zarafetini kendi ışıklarile aydınlatıp dururlar. Benim gördüğüm Türk kadınlarındaki süslerin yarısı kıymetinde süs taşıyabilen Avrupalı bir kraliçe yoktur.

«Fakat dostum, Türk kadınlarının en büyük süsü, Türk oluşlarıdır. Bana öyle geliyor ki bunlar, süslenmek için elmas veya zümrüd takınmıyorlar. Belki o taşları - üzerlerinde taşımakla - süslemiş, kıymetlendirmiş oluyorlar. Çünkü her Türk kadını canlı bir inci ve paha biçilmez bir pırlantadır. Her kadın, para sahibi olabilir ve birçok elmas edinebilir. Lâkin elmasa revnak veren Türk kadınını, tabiat ancak Türkiyede yaratır.»

Ledy Montegü

Ledy Montegü

Ledy Montegü kimdir?

Ledi Montegü, on sekizinci asır Türkiyesini garbe tanıtan yüksek sezişli, yüksek görüşlü ve derin duygulu bir İngiliz kadınıdır. (1689) da doğdu, eşsiz güzelliğile ve ondan daha kapıcı olan keskin zekâsile genc yaşında mağrur ve meşhur gönüllerde yer aldı, Addison gibi âlimleri, Pope gibi şairleri, Congreve gibi piyes üstadlarını teshir etti, Londranın hem gülü, hem bülbülü oldu!

Bu gül, ıtrını içinde saklıyor, bu bülbül, en samimî teranelerini kendi seçeceği adam için muhafaza ediyordu. Bu bahtiyarlığa Lord Wortley Montegü erdi, Londra güzelini kendine nikâhlamakla mes'ud ve... meşhur oldu.

Kral Beşinci Jorj, bu bahtiyar adamı elçi yapıp İstanbula gönderdi (1717). O sırada Osmanlı payitahtı Lâle devrinin ilk günlerini yaşıyordu. Madam Montegü, işte o şiir ve musiki dolu devrin bir çok safhalarını yakından gördü, Çırağan eğlencelerine karıştı, helva sohbetlerinin tadını bol bol emdi, Nedimi tanıdı, Nevşehirli İbrahim Paşayı tanıdı, Üçüncü Ahmedi tanıdı ve Sadabad köşklerinin esrarlı zevkini uzun uzun tattı.

Madam Montegü, gördüğünü yazan ve hâdiselerden aldığı hazzı zarif cümlelerin koynunda yaşatan kudretli bir kadındı. İstanbuldan da İngilteredeki dostlarına boyuna mektub yolluyordu, hergünün heyecanlarını o vasıta ile yurddaşlarına sirayet ettiriyordu. En çok mektublaştığı dost, âşıkları içinde birinci numarayı alan şair Pope ile bir kontesti.

Ledi Montegü, İstanbulun Lâle devrindeki yüksek tabaka hayatını pek canlı surette İngilizlere tanıttırmıştır. Boğaz kıyıları, Belgrad köyü ve ormanı, saraylar, sultanlar, paşalar onun mektublarında oldukları gibi görünür.

Bu zeki ve duygulu kadın, Lâle devri kapanmadan yurduna döndü, çiçeğin aşı hakkında ilk bilgiyi de İngiltereye o götürdü. Lord ve Ledi Montegünün İstanbuldan dönüşlerine kadar çiçeğin aşı ile tedavisi Avrupaca bilinmiyordu. Halbuki Türkler, bu işi pratik bir şekilde yapıp duruyorlardı. Madam Montegü, aşı işini bir fikir olarak Londraya taşıdı ve bu fikir, sonunda bir serom oldu.

Madam Montegü, kırkından sonra hırçın bir hayat geçirdi, hatta pek sevdiği şair popla ve kendi kocasile bozuştu. vatanında oturamıyacak kadar titizlendi, İtalyaya gitti, uzun yıllar Venedikte yaşadı, yurduna döndüğü vakit ihtiyardı, bitkindi, çünkü yetmişini aşmış bulunuyordu. Bu harab mabed, o acıklı vaziyetinde daha uzun müddet ayakta kalamazdı ve kalması bir facia olurdu. Tabiat, o kadar zalim olmadı ve yıkılan güzellik mabedini (1762) de toprak altına göçürdü.

Madam Montegünün Şark Mektupları, kendi ölümünden sonra dostları tarafından sıralanıp bastırılmıştır. Madam de Sévigné, Fransız edebiyatında neyse Ledi Montegü de İngiliz edebiyatında odur. Zeki ve duygulu kadının bıraktığı eser, İngiliz klâsikleri arasında sarsılmaz bir yer işgal etmektedir.

Garib bir mezbaha

Kemikleri de duvarda yakıyormuş!

Sağda kaçakçı Irfan kemikleri duvardaki fırınında yakarken, solda kaçak etlerle beraber

Dün Şehremininde garib bir mezbaha ve bir et kaçakçısı bulunmuştur.

Şehremininde Mollagürani mahallesinde eski bir konak bakiyesi vardır. Bu konağın bulunduğu yeri İrfan isminde biri mezbaha haline getirmiş ve burada kestiği hayvanları şehir kasablarına ve civar halkına ucuzca satmağa başlamış. İrfan kestiği hayvanların kemiklerini ortadan kaldırmak için de bir çare düşünmüş ve konağın alt katında bir fırın yapmıştır. Hayvanları kestikten sonra kemiklerini çıkarıp bu fırında yakarmış!

Bu konak bakiyesinde geceleri garib bir ateş yanması polisin şüphesini çekmiş ve anî bir baskın yapılarak mezbaha meydana çıkarılmıştır. İrfan mevkuftur.

Biz bize

Damla

Biz harbsonu çocuklarıyız.

Ve cemiyetçilik asrında yaşıyoruz.

Sonu «ism» le biten ve biribirine zıd oldukları söylenen rejimlerin kabuklarını soyup özlerini ortaya çıkardığımızda hep ayni şeyle karşılaşıyoruz.

Bu şey bir devdir, bir denizdir; her halde çok büyük birşeydir.

İşte ona cemiyet diyor ve tapınıyoruz.

Biz, ferd olarak bu cemiyet devinin, yahud cemiyet denizinin içinde ufak birer damladan başka birşey değiliz.

Ruhumuzun bütün gayretile inanıyoruz.

İnanmamak korkusile inanıyoruz.

Hangi nesil, ferdin azlığını bizimki kadar anlıyabildi?

Denizin büyüklüğü yanında bir damlalık varlığımız bir hiç!

O büyüklük uğrunda silinmeyi, eriyi öğrendik, biliyoruz.

Asrımızın tatsızlığında bu anlayışın büyük bir rolü var.

Sevindiğimiz zamanlar içimiz, ufukları kucaklıyacak kadar genişliyemiyor; ıstırabı manasız ve gülünç buluyoruz.

Her şeyi ayrı ayrı, küçük birer damla halinde görmeğe alıştık.

Kâinat, bütün damlaları içinde toplıyan tek bir damla!

Onun ölçüsüzlüğü belki de bundandır.

N.

Emlâk meselesi

Türkiye ile Suriyenin son kararları

Beyruttan bildiriliyor: Suriyelilerin Türkiyede, Türklerin Suriyede bulunan emlâkleri hakkındaki son konuşmalar şu şekilde karara bağlanmıştır:

1 — Yüce komiserlik, tüklere aid emlâkin kendilerine iadesini emretmiştir. Fakat bunun için iki şart koşulmuştur. Birincisi, bir Türkün emlâkine tasarruf etmesi için bu emlâkin tapu dairesinde müseccel olması lâzımdır. İkincisi, veraset evrakının Türkiye Cumhuriyet kanunlarına göre tescil edilmesi icab eder.

2 — İki hükûmet, bu emlâkin karşılıklı olarak sahiblerine teslimine kadar, bütün rüsumu emiriye ve belediyeyi affetmeği kararlaştırmışlardır.

3 — İki hükûmet, bu ittifak mucibince bütün emlâkin sahiblerine iadesi hususunda teminat vermişlerdir. Bundan başka her iki hükûmet hududlardaki başlıca karakolları birbirine telefonla bağlamağa karar vermişlerdir. Bu telefonlar, hududlarda çıkacak emniyete müteallik hâdiselerle eşkiya ve kaçakçı takibatında kullanılacaktır.

MÜZELERDE

Yazma kitablar

İstanbul kütübhanelerinin temizletilmesi için teşekkül eden heyet dün saat 14 te Ayasofya kütübhanesinde ilk toplantısını yaparak bazı kütübhanelerde bulunan yazma kitabların vaziyetini tesbit etmiştir.

İNHİSARLARDA

Afyon İnhisarı müdürü Ankaraya gitti

Uyuşturucu maddeler inhisarı umum müdürü Ali Sami dün akşam Ankaraya gitmiştir. Ali Sami Ankarada Ekonomi Bakanlığile temaslarda bulunarak idareye aid bazı işleri görüşerek ve İtalyaya karşı tatbik edilmekte olan zecrî tedbirler için de yeni direktifler alacaktır.

Şarkî Erdünde yeni teşkilât mı?

Kudüsten verilen haberlere göre İngilizlerin, Şarkî Erdün hükûmeti idare şeklinde önemli bir değişiklik yapacakları söylenmektedir. Bunun için Londrada bulunan Hasan Halid Paşa ile Şamda oturan Rıza Rükâbi Paşanın Ammana davet olunacakları rivayet ediliyor. Bu iki zatın da Erdün hükûmeti başvekilliğinde bulunduğuna göre böyle ayni zamanda Ammana çağırılmaları dikkate değer bir hâdisedir. İngilizlerin yapacağı bu devrim, Filistinde tesisi düşünülen teşrîî meclis meselesile beraber Yahudilerin Şarkî Erdüne yerleştirilmesi gayesile alâkadardır.

İngiltere ile Mısır arasında yapılacak konuşmalar

Londra 7 (A.A.) — Burada resmen bildirildiğine göre, bu hususta muhtelif haberlere rağmen, İngilterenin Kahiredeki fevkalâde komiseri hükûmetten yeni talimat almamıştır. Maamafih hükûmet, fevkalâde komiserle daimî irtibat halindedir. Londrada muhtelif muhakemelerin ilgasının düşünüldüğü hakkındaki haber de tamamen yanlıştır. Şimdiki halde M. Lampsona verilen talimat hakkında hiçbir tafsilât verilemez.

Dil üzerinde çalışmalar

Güneş-Dil teorisine göre topomonik tahlil

Türk en eski medeniyet ve Türk dili anadildir

— 2 —

UT, UTA

Sümerliler Güneşe U-t, utu [4] diyorlardı. Zamanında tufan olan Nuh-yalvacın adı Utanapişti (m) [5] yani Güneşin kendisi idi. Bunun at, ad [6] it olarak kullandıkları da vardır. Bu çeşidli morfolojik şekillerin ayrı ayrı mânaları olmakla beraber gene hepsi toptan Güneşi kasdederlerdi. Muhtelif Türk lehçelerinde bu kelime ayni mânaları vermektedir.

Uot = [Pekarski, 3051 türkçe ot öt.

Çovaşça Vut = ateş, sıcaklık, alev, (anuot, aluot, kutuot), ateş Allahı].

Üötük (Pekarski 3163. iyi, pâk, kuvvetli, inandırıcı).

Bunun içindir ki bizde türlü anlamları olan bu Ut kelimesine Güneş - Dil teorisi, hem ek hem kök olarak ayrı ayrı mânalandırırken kelimenin hususiyetine ehemmiyet vermiştir.

Ut, kök olarak sahib, asıl, esas, Güneş ve Allahtır. Ek olarak ta «umumiyetle yapıcılık, yaptırıcılık, yapılmış olmaklık [7] anlamlarını verir ki bu suretle de kudretin ifadesi demektir.

Bu anlamlara göre (Ut) kelimesinin etimolojik şekli şu olur:

(1) (2)
Ut (d) = Uğ + ut (d)

(1) Uğ = Güneşin kendisi ve vasıflarıdır.

(2) + Ut = Bu vasıfları kendinde tecelli ettiren süje veya objeyi gösterir.

Zamanla, kök ekle kaynaşarak, yalnız Ut kalmıştır.

Bu kompoze Ut [8] kökünün bu şekle nasıl girdiğini daha amelî bir şekilde öğrenebilmek için biraz yukarıda geçen ve ayni kelimeler olduğu öğrenilen (Adad) ile (Ağdad) daki (ağ) köküne dikkat etmek kâfidir.

Bu (Ut) kökü ile fazla uğraşacağımız için, onun Sümercedeki (Utu) ve (Uta) biçimlerini de gözden geçirelim. Güneş - Dil teorimize göre türkçede hiçbir kelime vokal ile bitmez [9]. Sümercede de öyledir.

Okunmuş Sümer yazılarının çoğu Sargon ve Amurabi devirlerine aiddir. O zamanda ise yabancı lehçelerin karışması ve tesir yapması yüzünden kelimeler ve sözler orijinalitelerini kaybetmiş bulunuyordu. Sümerce ile Hint - Avrupa dillerinin ölçüştürmesini yapmış olan Autran bunu sezmiş olduğu için, meselâ:

Dara kelimesini Darak (Keçi ayaklı tanrı).

Pa kelimesini Pag (Kanal).

Diri kelimesini Dirik (geçmek, mesafe katetmek).

U kelimesini Ug (kuvvetli olmak, gün, ışık, yakmak, görmek, millet, halk).

Du kelimesini Dug (yapmak, bina etmek, demek, söylemek).

Te kelimesini Teğ (elbise giyesi).

Su kelimesini Sud (sulama).

Su kelimesini Suğ (ilâhî sükûn, mabed azizler azizi).

Lu (H) kelimesini Lug (bulandırmak).

biçiminde düzelttiği gibi şu sözleri de ilâve ediyor: (Sümer kökünün vokali varıyasyondan süratle müteessir olur. Bunun içindir ki (sulama) mânasına gelen (sud) kelimesini (si, se), elbise anlamına gelen (teğ) kelimesini (te) ve söylemek mânasına gelen (deg, dug) kelimesini (de) olarak buluyoruz.) [10].

Böyle olunca, Sümerce Güneş demek olan (Utu) ile gene Sümerce Nuh Yalvacın adı olan (Uta) kelimelerinin sonuna birer (ğ) yapıştırmak lâzım gelecektir. Nitekim Güneş - Dil teorimize göre her iki kelimenin etimolojik şekilleri şunlardır:

(1) (2) (3)
Uta = uğ + ut + ağ
Utu = uğ + ut + uğ

Her iki kelimenin unsurlarında, bellibaşlı bir kıymet ifa etmiyen vokal değişiminden başka bir fark olmadığı görülüyor. Manalarına gelince, onlar da biribirinin aynidir; çünkü:

(1) Uğ = köktür. Güneşin sıcaklığını gösterir.

(2 +) Ut = ektir. Bu sıcaklığın bir süje veya obje tarafından veya üzerinde yapıldığını ifade eder.

(3 +) Ağ, uğ = İşte o süje veya objedir. Şu halde her iki kelime de sıcaklık yapan bir objeyi yani Güneşi göstermek için kullanılmış kelimelerdir.

Bugünkü türkçemizde de (ad, ot, ut) sıcaklık ifade eden kelimelerdir.

Hasan Reşid TANKUT

[4] E. Huber. das Trank Opter S. 63.

[5] L. Woolley. Vor 500 Yahren S. 76.

[6] Autran. Sümerin İndo européen S. 79.

[7] Eti. mor. ve fonetik bakımından Türk - Dili S. 35.

[8] Eti. mor. ve fonetik bakımından Türk - Dili S. 18.

[9] Eti. mor. ve fonetik bakımından Türk - Dili S. 28.

[10] Autran Sümerien et İndo - Européen S. 53.

Ayın parçalanması hikâyesi

İngiliz fen adamlarından Sir James Jean Londrada verdiği son konferanslardan birinde 50,000,000,000 senesinde yavaş yavaş küremize yaklaşmakta olan ayın nihayet tehlikeli mıntakaya gireceğini ve parça parça olarak dünyayı bombardıman edeceğini söylemiştir. Aydan kopan bu parçalar, hava boşluğunda o derece sürat peyda edeceklerdir ki bu süratten ateş alacaklar ve bu koca-man ateş parçaları dünyamızın etrafını bir halka halinde saracaklardır.

Konferanstan bahseden Nevyork Taymis gazetesi, ressamına bu hâdiseyi canlandırmak üzere yukarıda gördüğünüz resmi yaptırmıştır.

Amerikalılar 100,000 tonluk gemiler yaptıracaklar

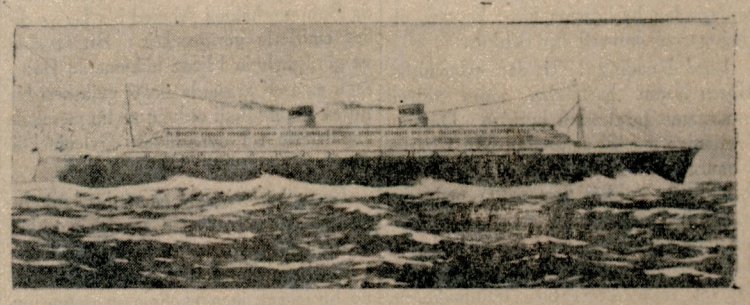

Yaptırılacak gemiler bu şekilde olacak

Amerikanın United States Lines vapur kumpanyası 100,000 tonluk transatlantikler inşasını düşünmektedir. (Bugün dünyanın en büyük gemisi 77 bin tonluk Normandidir.) Kumpanya direktörü W. Chapman bunların üst kısmının tayyarelerin inmesine müsaid olarak yapılacağını haber vermiştir. Bunlar 10,000 yolcu taşıyacaklar, ve Amerikadan Avrupaya adam başına elli dolar gibi çok ucuz bir navlun alacaklardır. Bunlar harb zamanında asker taşımağa tahsis olunacak ve tayyarelerin inmesine müsaid bir hale ifrağ olunmak için bacaların aşağı indirilmesi gibi cüz'î bir tebeddül kâfi gelecektir. Beheri 50 milyon dolara çıkacağı tahmin olunan bu vapurlardan şimdilik iki tane inşa olunacağı zannedilmektedir.

BUGÜN DE BU..

Her akşamın derdi

Tramvayın arka sahanlığı.. Yolcuların aralarında kalan boşlukları da paltolar, elde tutulan çanta, kesekâğıdı ve gazete desteleri gibi eşya doldurduğu cihetle, sahanlık, usta elile ambalâj edilmiş bir emtia sandığını andırıyor: Altı üstüne gelse, oradan oraya atılsa, vinçten kurtulup mavna ambarına düşse, dağılmak, kırılmak tehlikesi yok. İstif o kadar sıkı!

Bu elvermiyormuş gibi, başamakta iki, arabanın arkasındaki hortuma asılı da bir tane hanımevlâdı, kendilerini defetmeğe bakan kondoktöre tükürmek istedikçe dahmelerini yolcuların ötesine berisine savuruyorlar.

Hasılı tam bir İstanbul tramvayı.. Anaforcusu, yankesicisi, curcunası, küfürü, ağız dalaşı, herşeyi tamam! Kondoktör de bıçkın mı, bıçkın! Bir yandan müşteriye bilet, bir yandan da lâf yetiştiriyor. Nazarında asıl olan beraeti zimmet değil; her yolcunun hilekâr olduğu..

Biletini daha Eminönünde iken almış, kerliferli, efendiden bir adama:

— Senin gibisini çok gördük!. Uzat bakayım biletini, dünden olmasın! .

Tarzında bir de iltifat edip, adamcağızı yerlere geçirdi.

Zınklıya zınklıya gidiyoruz. Vatman, ihtiyarî, mecburî, hiç bir kayid dinlemeden, durak yerlerini atlıyor. Bu saatte boş tramvay bulup ta bineceklerine inanan ve bu durak yerlerinde o imanla bekliyen enayilere, askıda giden veledler:

— Voyvo!

Diye bağırıyorlar. Daire durağında inecekken, arabanın durmaması yüzünden ta Tepebaşına kadar fuzuli yolculuk etmek mecburiyetinde kalan bir Yahudi madam İspanyol şivesile fransızca söyleniyor..

Tepebaşında durduk...

— Pardon müsü!. Destur, yol verin, çıkalım!

Paketler, nasırlar eziliyor, palto düğmeleri çatır çatır kopuyor, kollar parmaklığa takılıyor, arkada sıraya dizilmiş otomobillerin kornaları sinirli sinirli ötüyor, bayan önden inmiş, bay arkadan.. Saklambac oyununda gibi biribirlerine sesleniyorlar. İçeride bir külhanbeyi alay ediyor.. Hulâsa bir hengâme ki, demeyin gitsin!

Bu, böyle her akşam tekerrür eden bir azabdır. Buna karşı beşerin kudreti çare bulamamış, bu halin ıslahı Allaha kalmıştır.

«Çelebi! Böyle olur bizde tramvay dediğin!.»

Ercümend Ekrem TALU

EKONOMİ

Ticaret Odası idare heyeti reisliği

Ticaret Odası idare heyeti reisliğine Denizyolları idaresi umum müdürü Sadettin seçilmiştir. Yeni idare heyeti kambiyo müsaadesi istiyen tüccarların dileklerini tesbit ve tahkik etmektedir.

Deri ihracatımız arttı

Son günlerde deri ihracatımız küllî yetli miktarda artmıştır. Bilhassa Almanya çok mal çekmeğe başlamıştır. Bugünlerde ihracatın daha fazla artacağı ümid edilmektedir. Şimdiden pek az stok kalmıştır. Anadoludan İstanbula gelen mallar da hemen durmadan ihrac edilmekte ve yahud deri fabrikaları tarafından satın alınmaktadır.

Tiftik piyasası yükseldi

Son günlerde tiftik piyasası çok hararetlenmiştir. En büyük müşteri Almanyadır. Fransaya da ihracat yapılabilmesi için çalışılmaktadır. Birkaç gün içinde 821 balye tiftik ihrac olunmuştur.

Bazı Danimarka grupları burada iş yapmak istiyorlar

Danimarka elçiliği işgüderi Fitzmaker yakında mezunen memleketine gidecektir.

Öğrendiğimize göre son zamanlarda birçok Danimarkalı gruplar Türkiyede iş yapmak arzusunda bulunmuşlardır. Bunlar arasında dünyanın birçok memleketlerinde şubeleri bulunan büyük bir Danimarka grupu da vardır. Bu grup İstanbulun çöplerini toplamak işini deruhde etmek istemiştir. Danimarka işgüderi bütün bu gruplarla görüşecek ve kendilerine memleketimiz hakkında icab eden izahatı verecektir.

Memleketimizden Danimarkaya geçen yıl da mühim miktarda şarab gönderilmiştir. Bu yıl Danimarkaya Türk kömürü de gönderilmesi düşünülmektedir. İlk tecrübeler iyi netice verdiği takdirde, bundan sonra Danimarkaya kömür de gönderilecektir.

Suriye hududunda telefon

Beyrut - Suriye ile memleketimiz sınırlarında vukuat ve kaçakçılığın önünü almak için iki tarafın sınır karakolları arasında hususî telefon hatları kurulması kararlaşmıştır.

Lord Readingin hayatı

Gemi miçoluğundan Kral naibliğine yükselen adam

Fakir bir Yahudi çocuğu olan Reading 12 yaşında iken gemi miçosu olarak gittiği Hindistana 45 sene sonra Kral Vekili sıfatile gitti

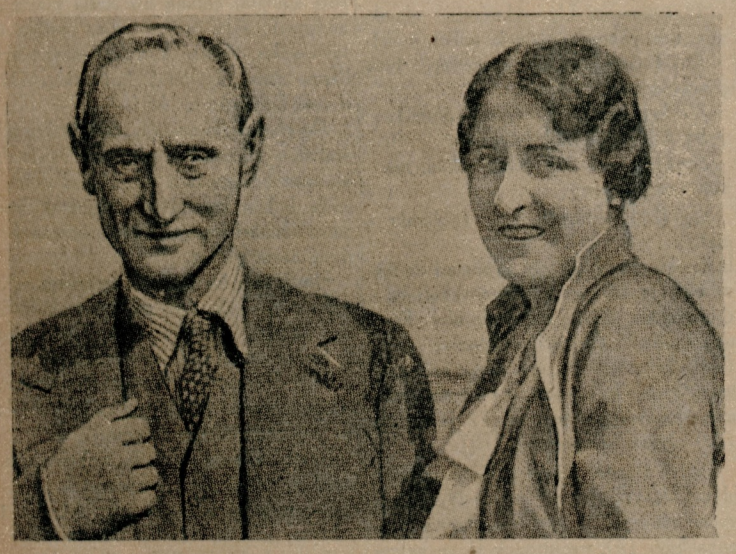

Lord Reading 931 de evlendiği genc ve güzel karısile beraber

Yalnız taçlı demokrasiler, kralla idare olunan memleketler arasında değil; belki de en demokrat idareye mazhar olduklarını iddia eden milletler için bile Lord Reading (Riding) öyle bir misaldir ki bir misli daha İngiltereden haricde aranamaz.

Londrada bir yemiş kabzımalı olan İsaacs isminde bir Yahudinin oğlu olarak 1860 da doğan Rufus Daniel ilk gittiği hususî mektebde hocalarına mütemadiyen karşı geldiği için, buradan çıkarılmış ve esasen çalışkan bir talebe olmadığından babası da onun ta küçüktenberi bitmiyen ısrarları üzerine, Hindistana sefer yapan gemilerden birine miço olarak vermeğe mecbur olmuştur. Fakat oğluna karşı bir türlü muhabbetini yenemiyen baba, geminin kaptanına tenbih ederek ona mümkün olduğu kadar fazla eziyet ederek denizden biktırması için ricada bulunuyor. Rufus hakikaten birinci seferin sonunda denizde gezmenin ne demek olduğunu anlıyarak bir daha Hindistana 45 sene sonra, fakat bu sefer oranın Valii Umumisi olarak gitmiştir!

Ana nasihati

Hindistan seferinden sonra Rufus Londrada borsa oyunlarına giriyor. Fakat çok geçmeden bu işten gırtlağına kadar borclu olarak çıkıyor. Zavallı Rufus kendisinin iş adamı istidadından mahrum olduğu şüphesine düşerek nevmid oluyor. Bir taraftan borc; bir taraftan da mesleksizlik yüzünden nihayet cenubî Amerikaya kaçmağa karar veriyor; fakat tam bu esnada anası imdada yetişerek onu hukuk imtihanı için çalışmağa razı ediyor. Beş sene sonra Rufus Daniel 38 yaşındayken hukuk doktorasını alarak işe başladığının daha birinci senesi kendisine büyük bir şöhret yapıyor, senede yedi bin İngiliz lirasından fazla para kazanmağa başlıyor. 1902 senelerinde Sir Carsonla biribirini takib eden karşılaşmalarında Rufus İngilterenin birinci avukatı olduğunu ispat edecek müdafaalarda bulunuyor.

Rufus İsaacs hiç şüphesiz ki İngiliz avukatlarının en büyüklerinden biriydi. Meşhur müdafaalarından biri sabahtan akşama kadar sürmek şartile dokuz gün devam etmiştir.

Lord Reading sefir

Lord Reading 1913 te İngilterenin Amerika sefaretine tayin edilmiştir. Bu memuriyette harbin sonuna kadar kalan Lord memleketine 1919 da avdet etmiştir. 1919 dan 1921 e kadar iki seneden kısa bir müddet İngiliz Adliyesi Başmüddeiumumisi olduktan sonra Kral tarafından Hindistan Umumî Valiliğine tayin edilmiş ve 1926 senesine kadar orada kalmıştır. Lord Reading için Hindistanda muvaffak olmak, bir Yahudinin oğlu olması münasebetile hayli güç bir mesele idi. Aralarındaki uyuşamamazlığın yüzde doksanı din işlerinden çıkan muhtelif ırklar üzerinde bir Yahudinin müessir oalbilmesi hakikaten inanılması güç şeylerdendi. Fakat Reading öyle hareket etti ki muarızlarını da, taraftarlarını da memnun etti.

Bilhassa o zamanlar şöhretinin en yüksek şahikalarında uçan Gandiye karşı bütün Hindlilere karşı gösterdiği dürüst ve dostane muameleyi esirgememiş, ancak aylarca süren faydasız nasihatlerden sonra onu cezalandırmağa mecbur kalmıştır.

Lord Readingin Hindistan Valii Umumiliği esnasında Hindistan bütçesi tevazün ettirilmiş, islâm galeyanı teskin edilmiş ve memlekette sükûn ve asayiş iade edilmiştir. O kadar ki Gandinin tesiri Lordun idare zamanında en az hissedilmiştir, denilebilir.

Hindistandan avdetinden sonra Kral kendisine Marki unvanını ve Londra eşhrinin serbest hemşeriliğini tevcih etmiştir.

Lord Reading bundan sonra daha ziyade Yahudi meselelerile meşgul olmuş, bundan dolayı birçok defalar hücuma maruz kalmıştır.

Lord Reading meb'us olarak hiçbir zaman büyük iş görmüş sayılamaz. Buna rağmen Kamarada Kanunlar Encümeni reisliğinde çok faydalı bir unsur olmuştur.

Lord Reading, Hariciye Vekili olarak 1931 de ancak birkaç ay hizmet etmiştir. Buna herşeyden evvel sebeb

Lord Reading Hindistan Valii umumisi iken

Lordun siyasetle başının hoş olmadığıdır. Yüksek fikirlerini, Lord hiçbir zaman parlak söylevlerle ifadeye muktedir olamamış, belki de bu noktadan kendi kendinin noksanını bildiği için siyaset âleminde kalmamağı tercih etmiştir.

Lord Reoding ve ahlâkı

Lord Reading nereye gittiyse, hangi işle meşgul olduysa hiçbir vakit insanlar arasında kıskançlık ve hased gibi hislerin meydan almasına müsaade etmemiştir. Belki bir noksanı, insanları fazla sevmesi, onlara müsaid davranmasıydı. Fakat hemen hemen kırk yaşına kadar hayatta muvaffak olamayışı bu hususta büyük bir amil olmuştur; çünkü başkalarına karşı sert davranmak istediği zamanlar, kendi hayatını hatırlamış, onlara ıslahıhal için fırsatlar vermek lüzumunu hissetmiştir.

Muvaffakiyetin en yüksek derecesine vardığ ızamanlarda bile daima mahviyetperver kalmış, insanların hata yapabileceklerini kabul etmiş ve herkese en büyük hüsnü niyetle muamele etmiştir. Hele paraya tamah etmeyişi ırkına has noksanlarından başlıcasına karşı koymuş olduğuna çok kuvvetl ibir delildir.

Lord Reading 1931 de evlenmiştir. Karısı Kırım harbinden sonra düveli muazzama tarafından kurulan Düyunu Umumiye meclisi azasından Mr. Charles Chaurnaudin kızıdır. Lord Readingin Hindistan Valiliği zamanında maiyetinde kâtib olarak hizmet etmiş, zeki ve derin tetebbülerile tanınan bir kadındır. Hindistan mesaili üzerinde en sahibi salâhiyet erkeklerle bir tutulmaktadır. Genc ve güzeldir.

Şubeye davet

Kartal Askerlik şubesinden:

Kartal Askerlik şubesi mıntakasında bulunan yerli ve yabancı zabit namzedi olarak şimdiye kadar kalmış olanların ellerindeki asker belge ve nüfus cüzdanlarile hemen şubeye baş vurmaları ilân olunur.

SPOR

Büyük yürüyüş müsabakası

58 kilometroluk bir mesafe üzerinde yapılacak

Beyoğlu Halkevi Spor şubesi tarafından tertib olunan büyük yürüyüş müsabakasının son hazırlıkları ikmal edilmiştir. Kânunusaninin 19 uncu pazar günü yapılacak olan bu müsabaka 58 kilometroluk bir mesafe üzerinde olacaktır.

Muntazam bir yürüyüşle asgarî 12 saat sürecek olan bu yarışta herhangi bir hataya sebebiyet vermemek için Şişli - Kilyos yolu üzerinde muhtelif noktalarda daimî hakemler bulunacaktır. Yürüyücüleri de otomobil, motosiklet ve bisikletle muhtelif kontrol hakemleri takib edecektir.

Bu müsabakaya İstanbul Dağcılık kulübü, Beyoğlu Halkevi, Beyoğlu Spor kulübü, Taksim Kurtuluş kulübile Galatasaray kulübünden şimdiye kadar 35 sporcu kaydedilmiştir. Müsabakanın başhakemliğini Halkevi Spor direktörü Naili yapacaktır.

Şişli - Kilyos yürüme müsabakasına birçok tanınmış atletlerimiz de iştirak edeceklerdir.

Boks sporuna ehemmiyet verilecek

İstanbul Boks heyeti yeni bir boks organizasyonu hazırlamıştır. Zaman zaman parlayıp, sönen boksun esaslı bir şekilde yapılabilmesi ve kulüblerimizin bu spora lâzım olan alâkayı verebilmesi için mümkün olduğu kadar fazla maç yapılacaktır.

Boks heyetinin hazırladığı programa göre kânunusani ve şubatta üç teşvik müsabakası yapılacaktır.

Her sınıf boksöre açık olacak bu müsabakalardan sonra bütün sıkletler arasında İstanbul birinciliği müsabakaları yapılacaktır.

Boks heyeti şampiyonada muvaffakiyet gösteren boksörleri tesbit ettikten sonra, o sıkletler üzerinde Yunanistandan boksör davet edecektir.

Atletizm hakemleri için kurs açılıyor

İstanbul Atletizm heyeti, önümüzdeki mevsim zarfında yapılacak müsabakalarda hakemlik yapacaklar için, Atletizm Federasyonunun nezareti altında bir kurs açacaktır.

Hakem kursu ilk toplantısını 28 kânunusani salı günü Beyoğlu Halkevi İstanbul Mıntaka merkezinde yapacaktır.

Bu hakemlere Atletizm Federasyonu tarafından lisans verilecek, bunlar İstanbul Atletizm heyetinin resmî hakemleri olacaktır.

Hakem kursuna devam edecekler meyanında Şinasi Reşid, Said, Rauf, Vedad Abud, Hikmet, Rebii Refik, Mazhar Nazım, Ali Rıza, Musa Kâzım, Cemil, Hikmet, Ekrem Rüştü, Feridun, Yusuf, Receb, Talât bulunmaktadır.

Bursa ve Haydarpaşa liseleri arasında

Haydarpaşa ve Bursa liseleri arasında Bursada futbol ve voleybol müsabakaları yapılmıştır. Voleybol maçını 15-6-15-6 gibi yüksek bir oyunla Haydarpaşa lisesi kazanmıştır.

İki lise arasında yapılan revanş maçını 15-7-15-0 ile gene Haydarpaşa lisesi kazanmıştır.

Futbol maçı 1-1 berabere nihayetlenmiştir. Haydarpaşa lisesi Bursa San'atlar mektebile de futbol maçı yapmış, oyun 3-0 Haydarpaşanın galibiyetile sona ermiştir.

Hicaz Kralının siyasî faaliyeti

Asirden verilen haberlere göre Hicaz Kralı İbnissüud Ahissaya gelmiştir. Burada Bahreyn hâkimi Ahmed bin İsa ve diğer emirlerle görüşecektir. Bu seyahat ve görüşmelerin Hicaz hükûmetile Bahreyn emareti arasında ticarî ve askerî bir ittifak akdile ilgili olduğu ve bu meselede İngilizlerin rol oynadıkları söylenmektedir.

Basra körfezindeki emaretler hududuna mücavir olan Necid arazisinin birkaç noktasında İngilizler bazı tayyare hangarları inşa etmek istemişlerdir. İbnissüud bu inşaatı memleketinin siyasetine uygun görmediğinden İngilizlere red cevabı vermiştir.

İmam Yahya son zamanlarda Yemen ordusunun asrî bir şekilde tanzimine karar vermiş, bunun için icab eedn teşebbüslere girişmiştir. İmam Yahya bu maksadla Irak Kralına müracaat ederek ordusunun ıslahı için yüksek rütbede beş zabitle askerî mekteb için on muallim gönderilmesini istemiştir.

Musiki tenkidi

Şerif Muhiddin Targan konseri

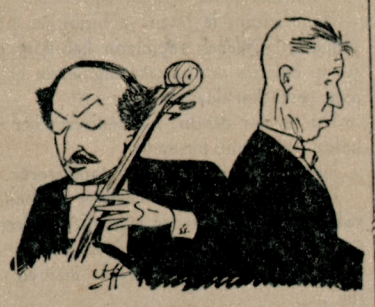

Üstad Şerif Muhiddin ve piyanist Ferdi Von Statzer

«Şerif Muhiddin Targan» şehrin günlerdenberi değil, haftalardan, aylardan beri hasretle beklediği konserini dün akşam Fransız tiyatrosunda verdi. Saat yirmi bire doğru, biraz sonra salonu kaplıyacak olan musiki havasını daha evvelden teneffüs etmeğe başlıyan hassas ve güzide bir dinleyici kütlesi sessiz bir heyecan taşıyarak parteri, balkonları ve locaları doldurmağa başlamıştı ve bu dinleyici kütlesi Şerif Muhiddinin geçen seneki konserinde de olduğu gibi kendi şahsiyetile alâkadar bir renk taşıyordu.

San'atkâr, yanında kıymetli piyanist Ferdi Şitatserle beraber sahnede görünür görünmez zaptedilmez takdir duygularının tam bir boşalışı halinde coşkun alkışlarla karşılandı. Yüksek ve açık alnı, tatlı dalgalarla başının arkasına frakının yakasına doğru uzanan saçlarile piyaniste dönerek profilini gösterdiği zaman Şerif Muhiddin, elindeki eski ve kıymetli viyolonsel ve programın ilk numarasındaki (Boccerini) sonatile karışarak asil ve klâsik bir tablo teşkil ediyordu.

Gözleri dinlendiren bu asalet ve klâsisizm tablosu biraz sonra kulakları okşıyan sesler halinde kuvvetlenerek devam etti. Maalesef bizde bütün konserlerde tiyatro idarecilerinin bir türlü anlayıp önüne geçemedikleri bir hal tekerrür etti. O asil ve akademik havayı, konsere geç kalan ve eserin sonuna kadar dışarıda kalmak ihtiyatkârlığına her nedense lüzum görmiyen bazı zevatın, yer gösteren garsonlarla müştereken çıkardıkları gürültü hayli tatsız oldu.

Sıra «Haydn» in viyolonsel edebiyatında mühim bir yer işgal eden konsertosuna geldiği zaman çok şükür herkes yerine yerleşmişti. Musikiyi her türlü alâyiş duygusunun fevkine çıkararak güzelliği sadelik ve sarahatin büyük derinliklerinde arıyan ve şüphesiz bulan Şerif Muhiddin bu güç ve büyük eserde eskiden «sehli mümteni» denilen en mütekâmil olgunluk mertebesini gösteriyordu.

Viyolonsel ile udu, şarkla garbi ayni sahne üzerinde, âdet hilâfına, kavgasız gürültüsüz birleştiren san'atkârın programındaki ud kısmı gelmişti. Ud üzerindeki görülmemiş ve işitilmemiş tekniğile kendi eserlerini ve etüdlerini çalan Şerif Muhiddin gene kendi eserleri olan saz semailerine gelince konserin başındanberi devam eden alkışların makamında, hüzzamdan, nihavendden ateş alan bir kuvvet peyda olmuştu. Güzide virtüoz üç defa yeniden sahneye çağırıldı ve üçünde de programın haricinde olarak gene kendi eserlerini çaldı. Udda sade görülmemiş değil, yaklaşılamamış olan bir ajilite başlarımızı döndürdü. Programın son kısmında (Bach), (Fauré), (Falla) ve (Popper) den çaldığı eserlerden maada gene program harici olarak ve büyük coşkunluk ve ısrarla tiyatroyu çınlatan alkşlara karşı san'atkârlara has bir cömerdlikle Popperden son derece hareketli iki eser daha çaldı ve hâlâ süren alkışlar arasında konser bitti.

Şerif Muhiddin ancak kendisi dinlenerek hakkında bir fikir edinilecek bir artisttir. Sözle ifade edilmek istenen meziyetlerini tasvirde muvaffakiyet belki de mümkün değildir. Onu bu yazıdan daha iyi tanımak istiyenler, çok temenni ettiğimiz ikinci bir konserinde bu fırsatı kaçırmamalıdır.

MESUD CEMİL

Hava Kurumuna 2000 lira veren vatandaş

Taksimde, Şark apartımanında 3 numaralı dairede oturan mühendis Ahmed Fahri, dürt Türk Hava Kurumu İstanbul şubesine, defaten 2 bin lira vermek suretile üye olmuştur. Bu vesile ile Ahmed Fahrinin resmini koyuyoruz. Hamiyetli vatandaşımızı tebrik ve takdir eder ve emsalinin artmasını dileriz.

Mühendis Ahmed Fahri

DÜNE NAZARAN NASIL YAŞIYORUZ?

Mezad yerinin verdiği not: Halk eşyasını satıyor!

Fakat Mezad memuru «Bunları alan da gene halk, diyor, bu sene alıcı da satıcı da azalmıştır ve bu belki refahın geldiğine delâlet eder!»

Mezad dairesinde satılık eşya gözden geçiriliyor

Küçük, esmer bir kadın. Kolunda sanki çalmış gibi utanarak taşıdığı bir çıkınla bir gişeye yaklaşıyor. Yavaş sesle birşeyler konuşuyor. Bir diğer adam vezneden dört lira kadar bir para alıp cebine sokuyor.. ve telâşlı adımlarla uzaklaşıyor.

Karanlık kubbelerin altında kuvvetsiz gözler gibi zayıf ışıklarla yanan ampullerin tamamile aydınlatamadığı bir yolda ilerliyoruz. Önümde giden rehberim yanındakine soruyor:

— Ne terhin etmiştiniz?

— Bir dikiş makinesi.

— Bir dikiş makinesi mi?

Tahta bir kapı açılıyor. Önde Terhin memuru, arkadan rehnini almağa giren bir zatla ben içeri giriyoruz. Burası, Sandal bedesteni ikraz sandığına terhin edilen eşyanın saklanıldığı ambar. Duvardaki rafların içinde bohçalara sarılmış çıkınlar, radyo aletleri, yazı makineleri, gramofon ve plâklar, ve bu koskoca ambarın ortasında sayısız dikiş makineleri.

Rehnini geri almak için para vermiş olan adam, bu bir sürü dikiş makinesi arasında kendisine aid olanın hangisi bulunduğunu gözlerile seçmeğe uğraşırken, memur makinelerin üzerindeki etiketlere bakıyor. Ben de eski bir konsol saatinin yanındaki çıkından fırlamış bir beyaz atlas üzerine sırma işlemeli bir seccadeye bakıyorum. Ve bu seccadenin tertemiz ve ihtiyar bir ev kadınının, lâvantaçiçeği kokan ceviz sandığından çıkmış olduğunu düşünüyorum. Öbür tarafta ucundan eski bir pantalon fırlamış bir paket, daha ileride bir kocaman bohça... Memura:

— Nedir bunun içindeki? diye soruyorum.

— Sandık eşyası, yatak çamaşırı...

Birden rehnini almağa gelen adam sevincle bağırıyor:

— İşte benim makinem!...

Memur numaraları karşılaştırıyor:

— Buyurunuz, doğruymuş.

Ve borcunu ödeyip makinesini alan insan, yangından mal kaçırırcasına büyük bir sevincle kapıdan dışarı fırlıyor.

— Rehin vermeğe gelenler çok mudur? diye soruyorum.

— Evet!...

— Eskiye nisbeten daha fazla mı?

— Her sene daha artıyor..

— Bunun sebebi nedir? Sefaletin artması mı?..

— Zannetmem. Bence bunun sebebi daha fazla halkın burasını öğrenmiş olmasıdır. Çok kişi burada en ehemmiyetsiz eşyaya bile para verildiğini bilmezler. Tabiî burası tanıldıkça gelenler de artacaktır. Burada bir liradan yirmi beş liraya kadar para verilir. Adam burada sırtından ceketini çıkarıp para alabilir. İki ayda ödemek şartile.. Bu parayı dört taksitte ödemek gibi bir kolaylık vardır. Tabiî öğrenildikçe gelenler de artıyor.

— Böyle olduğu halde borcunu ödemiyenler bulunur mu?.

— Bulunur... Fakat ekseriyet gelip malını geri alır.

***

— Dört yüz otuz, dört yüz kırk.. Beş yüz... Beş yüz...

Geniş bir masanın etrafında kucağına sarı satenden bir yorgan almış olan bir adam dolaşıyor... Anfiteatr şeklinde yapılmış sıralarda oturan alıcılar yavaş sesle yorganın fiatını arttırıyorlar. O satılıyor. Onun yerine bir semaver, semaverden sonra plâk kutusu, sonra tabak takımı, sonra yastık yüzü.

Evinin hususî eşyasını böyle mezada çıkaran talihsizler kimlerdir?..

Satıcıların kim olduğunu göremiyorum. Yalnız alıcılar bana daha fazla esnaf gibi geliyor. Dışarı çıkıyorum. Büyücek bir salonda büfeler, dresuarlar ve kanape takımları, masalar, karyolalar, sobalar ve avizeler mezada çıkmak için sıra bekliyorlar. Ve duvara asılmış bir levhanın içinde on yaşlarında kadar görünen pembe elbiseli bir kız çocuğu ellerini birbirine kavuşturmuş, gözlerini iri, iri açmış, sessiz bir korku içinde satılacağı dakikayı bekliyor...

Bu resim muhakkak bir aile resmi, bir annenin, bir büyükannenin miniminiliğini gösteriyor ve şüphesiz uzun seneler bir aile evinin duvarını süslemiştir, uzun seneler ona muhabbetle bakılmıştır... Ve işte bugün...

Sandal bedesteninde mezad sirasini, güzetliyor.

***

Halı mezad dairesinde ayni sesler var..

— İsparta seccadesi... Kıymeti muhammenesi 19 lira...

Kenarları dolduran insanlar dikkatle seccadeye bakıyorlar ve mezad... On beş liradan açılıyor...

— On beş... On beş... On beş bu - çuk... On altı... On altı... On yedi...

Ve bu sesler yükselirken kırmızı zeminli zarif İsparta seccadesini kendi talihine terkedip mücevheratın mezad edildiği salona geliyorum...

Mezad bitmiş... Camekânda bir tek mücevher olarak yalnız küçük bir kadın saati var... Üstü mineli ve elmaslı eski moda bir saat.

***

Sandal bedesteninin çok nazik bir memuru suallerime cevab veriyor:

— Burada üç kısım mezad vardır. Mücevherat, halı ve eşya...

— Geçen senelere nisbeten bu sene hangi kısımda daha fazla iş var?

— Bu sene eşya kısmında en çok faaliyet var. Halk eşyasını satıyor. Eşyanın kıymeti azdır. Onun için herkes alıyor ve iş çok oluyor. İkinci halı gelir. Üçüncü mücevher...

— Neden böyledir?..

— Halkın elinde mücevher kalmamiş gibidir, talibi de yoktur, mücevheratın kıymeti pek düşüktür. Bundan bir sene evveline kadar da en fazla halı satılıyordu. Fakat halı da galiba kimsede kalmadı.. Şimdi söylediğim gibi en fazla gramofon, kürk, esvab, kanape takımı, büfe filân gibi şeyler satılıyor.

— Satıcılar kimlerdir?

— En fazla ortahalli dediğimiz aileler... Onlar satıyorlar.

— Ya alıcılar?..

— Doğrusunu isterseniz alıcılar da daha fazla gene onlar.

— Ben daha fazla müşterinin esnaf olduğunu zannediyorum.

— Tabiî esnaf ta var.. Fakat esnaflar asıl halı filân gibi şeyler alıyorlar. Ev eşyasını alanların çoğu gene halktır. Herkes burada ucuz alır, en ufak bir kusur etiketin üstüne yazılır, muntazam ve emin alışveriş edilir. Çok kişi mezaddan mal almağı tercih eder.

— Eski senelere nisbeten bu sene eşyasını satanların adedi artmış mıdır?

— Hayır, bilâkis bu sene azalmıştır bile. Hem alıcı, hem de satıcı azdır bu sene...

— Bu neye delâlet eder?..

— Çok şükür memlekete refahın geldiğine...

— Yahud da, diyorum, halkta satılacak mal kalmadığına...

Muhatabım gülüyor ve beni tasdik mi ediyor, yoksa ilk fikrinde sabit mi?.. Bu gülüşün manasını ben sezemiyorum.

SUAD DERVIŞ

İtizar : Dün çıkan eskiye nazaran nasıl yaşıyoruz yazısının ikinci sütununun ortasında bir cümlede (çok yakın bir zamanda) dizileceğine yanlışlıkla, (çok yakın bir mazide) diye dizilmiştir.

Tarihten yapraklar

Koca Piri Paşa evlâd elinden zehir içmişti

Fakat ahı yerde kalmadı, iki yıl sonra katil evlâd tutuşarak cayır cayır yandı

Fatih Sultan Mehmed, Karaman tahtını yıktıktan sonra Karaman halkından da çoğunu yurdlarından sürüp çıkarmış ve şuraya buraya serpiştirerek yerleştirmişti. Bu arada Muhiddin Mehmed Çelebi adlı ve yüksek bilgili bir hoca da Amasyada iskân edilmişti.

Mehmed Çelebinin bir oğlu oldu. Onun da adı Mehmed konuldu. Bu çocuk zeki ve pek zeki idi. Parlak bir tahsil gördü. Amasya mahkemesinde ikinci kâtiblik, daha sonra başkâtiblik yaptı. Fakat muhitini kudretine göre dar buluyordu, sıkılıyordu. Nihayet kalktı İstanbula geldi. Kadılık mesleğine girdi. Sofyada, Serezde, Galatada vazife gördü. Bir aralık Fatih imaretine mütevelli yapıldı, arkasından mesleğini değiştirerek Defterdarlığa, yani Maliye Nazırlığına yükseldi.

Yavuzun İran seferinde Pirî Mehmed Efendi Defterdar bulunuyordu. Sefer den dönülürken vezir oldu. Fakat İstanbula gelininde - askerî bir karışıklıkta parmağı bulunmak töhmetile - hakaret gördü. Kubbe altından - elleri arkasına bağlı olarak - sokağa atıldı. Üç gün sonra affolunmakla beraber günün birinde gene gazaba uğradı. Hünkârdan birkaç yumruk yiyen Sadrazam Hersekoğlile birlikte Yedikule zindanına konuldu. Oradan yeni Sadrazam Sinan Paşanın şefaatile kurtuldu ve gene divandaki yerine oturdu.

Yavuz, Mısırı zaptedip dönerken Sadrazam Yunus Paşayı katletmişti. Pirî Mehmed Paşa, o sırada İstanbul muhafızı idi. Kendisine gelen emir üzerine Şama gitti. Hünkârla görüştü, Sadrazam tayin edildi ve Yavuzun o tarihten sonra bir buçuk sene daha devam eden saltanatında İmparatorluğu dirayetle, ehliyetle idare etti.

Yeni Hünkâr Kanunî Süleyman babadan kalan bu vezire çok saygı gösterdi. Huzuruna geldikçe ayağa kalkardı. Fakat üç yıl sonra vaziyet değişti. Pirî Mehmed Paşayı, çekemiyen gözdeler çoğaldı. Padişah ta ondan kurtulmak ve dilediği gibi hükümdarlık yapmak istiyordu. Piri Mehmed Paşa ise açık veya kapalı bir nevi vasilik kokusu vardı.

Pirî Paşayı çekemiyenlerden biri İkinci Vezir Ahmed Paşa idi. Bu adam, Sadırazamı düşünüp yerine kendi geçmek emelini besliyordu. Bu hırsla durmadan iftiralar tertib ediyordu, Hünkârı dolduruyordu. Sultan Süleymanın göz bebeği kadar sevdiği Has Odabaşı İbrahim Ağa da devletin en yüksek mevkiine bir hamlede çıkabilmek için Pirî Paşanın düşmesini dört gözle bekliyordu.

Rodos fethinden sonra onun mevkii son derece nazikleşti. Hünkâr artık eskisi gibi iltifat etmiyordu, saygı göstermiyordu, hatta adi bir jurnal üzerine hakkında tahkikat yapılmasına bile emir vermişti.

Bununla beraber, Hünkâr, babadan kalma vezirini tatlılıkla feda etmek yolunu tuttu, bir gün onu yanına çağırdı:

— Lala, dedi, bir sevgili ve pek sevgili adamım var. Ona büyük bir ikram yapmak isterim. Acaba ne yapsam iyi olur?

Pirî Paşa, işi anladı, hemen yer öptü, şu cevabı verdi:

— O kadar teveccühünüzü kazanan bir kula ancak benim yerim yakışır!

Piri Mehmed Paşa bu suretle Sadırazamlıktan ayrıldı, Silivrideki çiftliğine çekildi. Arasıra İstanbula geliyordu, zafer alaylarında ve hünkâr düğünlerinde hazır bulunuyordu. Yerine İbrahim Ağa geçmişti. Hünkârdan daha parlak bir biçimde hükûmet sürmeğe koyulmuştu.

Aradan on yıl geçti. İmparatorluk alabildiğine büyüdü, genişledi. Türk ordusu Viyana önlerine, Bağdad hurmalıklarına kadar gidecek bir kudret gösterdi. Bu suretle idare makinesi de nazikleşti. Birçok güçlükler yüzgöstermeğe başladı. Arasıra Piri Mehmed Paşanın adı anılıyordu. Sadırazamlığa onun getirilmesi ihtimallerinden bahsolunuyordu. Çünkü onun mahir bir idare adamı olmak şöhreti henüz yaşıyordu.

Halbuki Sadırazam İbrahim Paşa, bütün İmparatorlukta kendinden zeki bir adam görmüyordu. Fazlaca sivrilmek istidadı gösterenleri de fırsatını düşürüp ortadan kaldırıyordu. Bu sebeble mütekaid ve münzevî Pirî Mehmed Paşadan ürküyordu ve Hünkârın arasıra onu anmasından huylanıyordu.

Viyanadan dönüş, galibane bir ricat olmakla beraber İbrahim Paşanın mevkiini haylıca sarsmıştı. Hünkârın bu muvaffakiyetsizliği kolayca affedemiyeceği belli idi. İbrahim Paşa işi seziyordu. Zeki Pargalı düşündü, taşındı, bu vaziyette biricik rakibi olan Pirî Paşanın vücudünü gidermeyi tasarladı. Sadırazam, zihninde kararlaştırdığı işi yaptırmak için yabancı vasıtalar aramıya da lüzum görmedi, doğrudan doğruya Pirî Paşanın oğluna müracaat etti. Bu oğul, Edirne Kadısı Mehmed Efendi olup ahlâksız ve sefih bir adamdı.

İbrahim Paşa işte bu kötü herifi çağırdı, bol para verdi ve babasını zehirlediği halde kendisini kazasker yapacağını vadetti. Oğul, baba katili olmayı kabul etmekten çekinmedi, padişahı Edirnede karşılamıya gelmiş olan babasına bir macun sundu:

— Velinimetim, dedi. Hünkârla görüşeceksin. Seni ihtiyar ve bitkin görmesin. Şu macunu ye. Denenmiştir, dinclik verir.

Baba, evlâd elinden ağuyu aldı ve hemen ölüm döşeğine düştü. Zehir kuvvetli idi. Piri Paşa can çekişiyordu. Zavallı ihtiyar son nefesinde elini göke kaldırdı, acı acı inledi:

— Bana kıydın Mehmed, Tanrı da sana kıysın!

Bir iki yıl geçmedi. Katil evlâd bir gece fazla içmişti, çakır keyif yatıyordu. Başucundaki mum devrildi, yatak ateş aldı, alevler onun entarisini de tutuşturdu. O can havlile uyandı ve sarhoşlukla yanıbaşındaki rakı testisini yakaladı, su testisi zannile üstüne boşalttı. Bu suretle alevler on kat fazlaştı, hain adam bağıra bağıra yanıp geberdi.

Pirî Mehmed Paşanın ahı yerde kalmamıştı. Nitekim oğlunun bu biçimde ölmesinden bir yıl sonra da Sadırazam İbrahim Paşa - Hünkârın emrile - boğulmuştu, yatağının içinde çırpına çırpına ölmüştü!

Kan dökenin kanı dökülür!

M. TURHAN TAN

İngiliz Somalisindeki hâdise

(Baştarafı 1 inci sahifede)

giliz topraklarına iltica etmişlerdir. Mülteci İtalyan askerlerini İngiliz karakolları karşılamışlardır.

İngilterenin hazırlıkları

Londra 7 (A.A.) — Hükûmet İtalyan Somalisine bitişik müstemlekesi olan Keniadaki Mombassada mühim müdafaa inşaatı yaptırmıya karar vermiştir. Buraya ağır toplar ve projektörler getirilecektir. Mombassada yerleşmiş olan İngiliz mühendislerile eski topçular bir grup teşkil edeceklerdir.

Saylav namzedleri

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Tali ve Bayan Haticenin bulunduğunu bildirmiştim.

İstanbul Liman ve Rıhtım şirketi müdürlerinden İhsan, İzmir Liman müdürü Hulûsi, Albay Mahmed ve General Akifin de namzedler arasında olduğu anlaşılıyor.

Petrol ambargosu için Londra ile Vaşington arasında gizli görüşmeler

(Baştarafı 1 inci sahifede)

vazolunacak ambargoya Amerika efkârı umumiyesini hazırlamak istemiştir.

Âyan meclisine arzolunan daimî bitaraflık kanun lâyihası, Cumhur Reisine petrol, bakır, pamuk ve demir ihracatının sulh zamanlarındakinden fazlası üzerine ambargo koymak salâhiyetini vermektedir.

Mister Ruzveltin nutkunda doğrudan doğruya ambargo vaz'ını teklif etmeyişine sebeb, Amerika kanunu esasisi mucibince Reisicumhurun Âyan meclisine kanun teklif etmek salâhiyetini haiz olmayışıdır.

Nevyork muhabiri mahsusumuzun salâhiyettar Amerika hariciyecilerile yaptığı temaslar neticesinde Birleşik Devletlerin hareket tarzı hakkında hasıl ettiği kanaat şu merkezdedir:

1 — Harbeden devletlere esliha ve mühimmat sevkiyatı üzerine mevzu ambargoyu muhafaza.

2 — Reisicumhura harb malzemesi üzerine ambargo vaz'ı için salâhiyet vermek.

3 — Bu ambargoların harbeden kim olursa olsun bütün devletlere tatbiki.

Buna nazaran Amerika İtalyaya ve Habeşistana silâh ve mühimmat vermiyeceği gibi harb malzemesi de satmıyacak, harbe yarıyacak diğer eşya üzerine de mahdud bir ambargo koyacak demektir.

Diğer taraftan Amerikanın petrol üzerine ambargo koymasının bir neticesi de Milletler Cemiyetini harekete getirmek olacaktır. Bu hususta Milletler Cemiyetinin tereddüdle hareket etmesi, İtalyanın harbe devam için başka yerlerden tedarik edemiyeceği petrolu ona vermek demek olacaktır ki bu İtalyaya açıktan açığa «harbe devam et» demek olacaktır.

Amerika harekete geçtiği takdirde, petrol ambargosunun harbi sona erdirecek bir amil olacağında asla şüphe etmemelidir. Milletler Cemiyeti bu amilden istifade olunmasını reddedecek olursa, harbe devam taraftarı olduğunu kabul etmiş demektir.

Diğer taraftan dün akşam anlaşıldığına göre Vaşingtonla Londra arasında petrol meselesi üzerinde konuşmalar cereyan etmiştir. Bu konuşmalar neticesinde Amerika petrol ihracatçıları ambargoyu kabule hazır olduklarını bildirmişlerdir.»

Londrada bir konuşma

Londra 7 (A.A.) — Baldvin, Amerikanın Londra büyük elçisi Robedt Binghamı kabul etmiştir. Elçinin beraberinde Bakanlık müsteşarı William Philips bulunuyordu.

İtalyanlar Arnavudluktaki petrollardan istifade için tedbir alıyorlar

Londra 7 (Özel) — İtalyanın petrol ihtiyacını temin etmek üzere Arnavudlukta petrol araştırmaları yapan İtalyan şirketi 46 mil uzunluğunda bir boru hattı yapmıştır. Bu hat sayesinde Arnavudluktaki petroller Avlonya limanına nakledilecektir. Bu hat vasıtasile İtalyanın günde 1000 ton petrol elde edeceği söyleniyor.

Yunan sularında İngiliz harb gemileri

Atina 7 (A.A.) — Dört İngiliz torpitosu Pireye gelmiştir. Gemiler 13 ikincikânuna kadar Pirede kalacaklardır. Üç geminin daha geleceği bildirilmektedir.

Fransız filosunun manevrası

Londra 7 (A.A.) — Deyli Telgraf gazetesi yazıyor: Fas sahilinde kuvvetli bir Fransız filosunun altı hafta sürecek olan manevraları siyasaî durumdan dolayı bir ihtiyat tedbiridir. Salı günü Brestten hareket edecek olan Fransız filosu Cebelüttarıktan uzaklaşmıyacak ve üç dört gün içinde daima Akdenize dönebilecektir.

Cezayirdeki Oran yakınında Mers-el-Kebirde yeni bir deniz üssünün ilerilemekte olan inşaatı da başkaca mühim bir tedbir olarak zikredilmektedir.

Yeni sulh teklifleri mi?

Paris 7 (A.A.) — Birkaç gündür sayfiyede bulunan Laval çarşamba günü Parise gelecek ve Fransanın Roma büyük elçisi Dö Şambrön ile görüşecektir. Bazı mahfiller elçinin, Habeş işinin muslihane halli yolunda Musolini adına tekliflerde bulunacağını zannediyorlar. Bununla beraber Ekselsiyor gazetesi böyle birşey mevzuu bahsolamıyacağını çünkü ne Londra ne de Parisin yeni tekliflerde bulunmak mes'uliyetini yalnız başlarına üzerlerine almak arzusunda bulunmadıklarını bildirmektedir.

İngilizler harbin biran evvel bitmesini niçin istiyorlarmış?

Paris 7 (A.A.) — Övr gazetesi diyor ki:

«Cenevrede Habeşistanın dilekleri son derece hararetle tasvib edilecektir. İtalyanın davası manen ve maddeten o kadar çürümüştür ki Fransa hükûmeti üyelerinden en çok İtalyan dostu olanlar bile bunu şimdiden kaybolmuş addetmektedirler.

Birçok mehafil, bu işin neticelenmesini zamana bırakmak ve İtalyanın Habeşistanda zebun düşmesini beklemek taraftarıdırlar. Lâkin M. Eden imhal kabul etmiyecektir. Zira İngiliz efkârı umumiyesi şu üç sebebden ötürü harbin bir an önce bitmesini istiyor:

1 — Afrikada, siyahların beyazlara galebesi çok bariz olmamalıdır.

2 — Avrupa muvazenesi bakımından, İtalyanın askerî kuvveti fazla zâfa uğramamalıdır.

3 — Bilhassa Almanya korkusudur.»

Afrikaya bir tahkik heyeti gönderilmesi ihtimali ve İtalyanlar

Roma 7 (A.A.) — Afrikaya bir tahkik heyeti gönderilmesi ihtimali üzerine dünkü gün vaki olan yarıresmî tefsirlerden, bazılarınca İtalya hükûmetinin prensip itibarile buna yanaşmamakta olduğu manası çıkarılmıştır. Halbuki bunun yanlış olduğu tavzih ediliyor. Habeş İmparatorunun protestosunu Cenevrenin ne yolda karşılıyacağı meçhul bulunduğu gibi İtalya hükûmetinin durumu ne olacağı da malûm değildir.

Mevzuubahs tefsirlerden maksad İtalyanın bitarafane ihtarlardan korkmadığını ve böyle bir ihtarın daha ziyade Habeşistana raci olacağını izah etmekten ibarettir.

SON DAKİKA

Fransız - İngiliz askerî anlaşması

(Baş tarafı birinci sahifede)

hududuna taarruz ederse, buna karşı koymıya hazır bulunmaktadırlar. Plânda İngiliz kuvvetlerinin Fransız üssübahrilerinden ve tezgâhlarından istifadesi derpiş olunmaktadır. İngiltere, Fransa sahillerinin denizden ve bazı endüstri merkezlerinin havadan müdafaasını deruhde etmektedir. Hatta icabında cenubuşarkî hududunda Fransız mevzilerinin arkasına motörlü kuvvetler göndermeyi de kabul etmiştir.

Fransızlara göre

Paris 7 (A.A.) — Nevyork Herald gazetesinin Fransız - İngiliz askerî anlaşması hakkındaki yazılarını mevzuu bahseden Journal gazetesi Fransız askerî mehafilinde iki memleket askerî eksperleri arasında mutad notai nazar teatisinden başka birşey yapılmadığını söylemekle iktifa edildiğini yazmaktadır.

İngilizlere göre

Londra 7 (A.A.) — Röyter ajansının Paristen öğrendiğine göre, resmî Fransız mehafili Fransız - İngiliz askerî eksperlerinin müzakereleri neticeleri hakkında Amerikan gazetelerinin verdiği haberleri hayalî olarak tavsif etmektedir. Bu sıfat bilhassa İtalyan taarruzuna karşı Fransız motörlü İngiliz kıt'alarının gönderileceğine dair olan haberler hakkında kullanılmaktadır. Eksperler arasında daha 10 kânunuevvel 1935 te bitirilmiş olan müzakerelerin teferruatı tamamile mahremdir ve Londrada da bu babda hiçbir şey söylenmemiştir. Mütekabil yardım anlaşmaları tamamile gizli olup işaeleri her iki memleketin de menfaatlerine uygun değildir. Resmî mehafilde ehemmiyetle kaydolunduğuna göre yapılan mütekabil yardım anlaşmaları ancak bugünkü krize aiddir.

Fransız Başkumandanı İtalyan hududunda

Paris 7 (A.A.) — Fransız orduları Başkumandanı General Gamelin Nicede bir Alp taburunu teftiş ve tabura manevralar yaptırmıştır. Manevralarda cenubu şarkî hududu müstahkem hattında bulunan bütün generaller hazır bulunmuştur. Gamelin, generallere memnuniyetini bildirmiştir. Beş kumandan hudud boyunda teftise gitmiştir.

İspanyol parlamentosu feshedildi

Madrid 7 (A.A.) — Parlamento feshedilmiştir. Yeni seçimler, 16 şubatta yapılacaktır.

İtalyanlar İngiliz Somalisindeki kabileleri de bombardıman ettiler

rilmesi lâzım gelmektedir.

M. Musolini kabinenin son toplantısında Tigrede yüz bin askerin serbestçe harekât yapmasına müsaid bir yol şebekesinin yapılması lüzumundan bahsetmesi Mareşalin dileklerinin yerine getirileceğine bir işaret olarak telâkki edilmiştir.

Tevere fırkasının bakiyesi Kolombo vapurile sevkedilmiştir. Bunların arasında eski muhariblerin etşkil ettikleri bir tabur da vardır.»

İtalyada yeni bir fırka teşkil ediliyor

Londra 7 (Özel) — Habeşistanda şiddetli yağmurlar bugün devam ettiğinden ordular hiçbir hareket yapamamışlardır.

Askerî mehafilde yağmurlar yüzünden İtalyanların bundan sonra hiçbir harekette bulunamıyacakları söylenmektedir.

Cephelerde durum

Yağmurlar askerî harekâtı felce uğrattı

Londra 7 (Özel) — Romada bugün neşredilen bir kararname yeni bir fırka teşkilini emretmektedir. Bundan İtalyanın silâh altına yeni sınıflar çağıracağı anlaşılmaktadır.

Ras Destanın ileri hareketi devam ediyor

Londra 7 (A.A.) — Royter ajansının Mogadiçyudaki muhabirinden alınan bir telgrafa göre, yirmi beş yıldır komşuları için korkunc bir muhasım olan Mulla Funun oğlu İtalyanlara dehalet etmiştir. Şimdi Ogaden bölgesinin bütün şefleri mutavaat etmiş gibidir.

Muhabir diyor ki:

650 erkek, kadın ve çocuğun, bir sığır, 250 keçi ve bir o kadar da deve ile cepheden Doloya geldiklerini ve İtalyan himayesine sığındıklarını gözlerimle gördüm. Böyle mühim bir kafilenin ayni zamanda geldiği nadirdir. Fakat bunun, Ras Destanın, ağır bir surette inkişaf eden cenah hareketini ilerleterek İtalyan hatlarına yaklaşmış olmasından ileri geldiği aşikârdır.

Tayyare faaliyetlerinden başka birşey yok

Londra 7 (A.A.) — Royter bildiriyor:

İtalyan tayyareleri ve ileri müfrezeleri istikşaflarına devam etmişlerdir. Fakat Habeşler tarafında tam sükûnet vardır. Zira bugün Habeşler için Noeldir. Harb yerine muvakkaten dinî merasim kaim olmuştur.

Londrada neşredilen haberlere göre İngilterenin Adisababadaki orta elçisi Barton, 4 kânunusanide İtalyan uçaklarının Daggabur yakininde memurları Mısırlı ve İngiliz olan Habeş Kızılhaç hastanesini bombardıman ettiklerini teyid etmiştir. Ecnebi memurlar arasında ölen yoktur.

Royterin Dessiedeki muhabiri, İtalyanların son sekiz gün zarfında Dolkait - Makalle bölgesinde yeniden faaliyette bulunduklarını bildiriyor. Sık sık istikşaflar ve hava bombardımanları yapılmıştır. Fakat Habeşlere nazaran İtalyanların bölge üzerine yağdırdıkları yangın bombaları adedine nisbetle zayiat pek azdır. Habeşler, İtalyanlar tarafından kullanılan gazlerin ağır zayiata sebeb olduğunu ve fakat bu zayiatın başlıca, kadın ve çocuklar dahil, sivil ahali arasında olduğunu bildiriyor. Ölenlerin adedi azdır. Çünkü bölge ağaclıktır, bu da muhariblere kolayca gizlenmek imkânını vermektedir. Bundan başka Habeşlerin son zamanlarda birkaç tayyareyi düşürmeğe muvaffak olmaları üzerine İtalyan tayyarecileri artık alçaktan uçamıyorlar.

Royter ajansının Adisababadaki muhabiri, İtalyan uçaklarının son günler zarfında şimal cephesinde beyannameler attıklarını bildiriyor. Bu beyannameler de, İmparator, kânunuevvelde ölen eski Kral Lijyasuyu ve Gojjam vilâyetinin eski şefi Ras Hailuyu öldürmekle itham edilmektedir.

Beyannameler, Haile Selâseyi sonradan gelme İmparator olarak tavsif ediyor ve büyük İmparator Menelik hanedanına aid olan Krallık tacını cebren almış olduğu için, Habeş ulusunun kendisine karşı isyan etmesi icab edeceğini bildiriyor.

İtalyan tebliği: Cephelerde sükûnet var

Roma 7 (A.A.) — Mareşal Badoglio, şu telgrafı göndermiştir: Her iki cephede de iş'ara şayan mühim birşey yoktur.

Kızılhaçlıları korku aldı

Amsterdam 7 (A.A.) — Dış İşleri Bakanı Degraef, Fransanın Adisababadaki elçiden Felemenk Kızılhaç sıhhiye heyetinin emniyetine nezaret etmesini istemiştir.

Fransız sefiri Bodart, heyetin, Adisababada bulunmakta olduğu ve süel harekâtın yapılmakta olduğu bölgelere gitmesine mâni olmak için her türlü tedbirleri alacağı şeklinde cevab vermiştir.

İmparatorun esrarengiz genc Amerikalı müşaviri

Adisababa 7 (A.A.) — Saray çevrelerinde Necaşinin haricî işlerinde mütehassıs müşavirliğini yapacağı zannolunan yirmi sekiz yaşlarında genc bir Amerikalının evvelki gece Cibutiden buraya gelmesi beklenilmekte idi.

Habeş hükûmeti, bu Amerikalının ismi ve şahsiyeti hakkında büyük bir ketumiyet muhafaza etmekte ise de bugün bu hususlara aid etraflı malûmat verecektir. Öğrenildiğine göre bu Amerikalı, Necaşinin eski müşaviri olan İsveç Generali Virginin yerine kaim olacaktır. General, sıhhî sebeblerden dolayı, daha muhasamat başlar başlamaz Habeşistanı terketmişti. Necaşinin hukuk müşaviri İsviçre tebaasından Auebersson adında biri olup teşrinievvelde Cenevreye gitmiştir. Mumaileyh, orada Habeş murahhas heyetile Milletler Cemiyeti ve İmparator arasında irtibat temin etmek vazifesini görmüştür. Hali hazırda Adisababada bulunan yegâne ecnebî müşavir, finans müşaviri olan Amerikalı Colsondur

Son dakika

Habeşler İtalyanların bütün Ogadeni tahliye ettiklerini söylüyorlar

Adisababa 7 (A.A.)— Şimal cephesinden bildirildiğine göre, gayet şiddetli yağmurlar hertürlü askerî hareketleri imkânsız bırakmaktadır. Habeş yüksek yaylâsı üzerine yedi gündenberidir dinmeden yağmur yağmaktadır. Böyle bir hal 1907 denberi görülmemiştir. Çünkü normal surette yağmur mevsimi ancak mart ortalarına doğru başlamaktadır. Şimal cephesinde yağmursuz geçen her saati İtalyanlar bilhassa Şire ve Volkayt mıntakalarını bombardıman etmekle geçirmektedirler.

Somali cephesinde İtalyanların Dolu mıntakasile Donun cenubunda yapmakta oldukları tahşidat devam etmektedir. İtalyanlar bütün Ogaden eyaletini tahliye etmişlerdir. Cephe şimdi Ualualdan başlamakta ve Gerlogubi, Gorahay ve Kuban yolile cenuba Yet ve Doloya varmaktadır.

Dünyanın her tarafından Adisababaya bombardımanlar neticesi zayiata uğrıyan seyyar hastanelerin yeniden vücude getirilmesi için ianeler gelmektedir.

Evvelce verilen haberlerin aksine olarak Mısır Kızılay seyyar hastanesinin bombardımanı esnasında 20 kişi yaralanmıştır.

İtalyanların yeni sevkiyatı

Roma 7 (A.A.) — «Tevere» siyah gömlekliler fırkasının Somaliye gönderilmesi bitmiş olduğundan şimdi Valpusteri Alp fırkasının gönderilmesine başlanmıştır. İkinci nakliye vapuru bugün Napoliden hareket etmiştir. Fırkanın kurmay heyeti dün vapura binmiştir. Alp alaylarından mürekkeb olan bu fırkanın mevcudu 12 bin kişidir.

İstanbul - Üsküdar arasında yapılacak köprü

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Köprünün, on tanesi denizde, sekiz tanesi karada olmak üzere 18 ayağı bulunacaktır. Asma kısmı 701 metrodur. Asma kısmı deniz sathından 35 metro yüksekte olacak, bu suretle altından en büyük transatlantikler bile rahat rahat geçebilecektir. İki tarafta yaya kaldırımı bulunacak ortasından tren ve yanlarından tramvay hatları geçecektir. Bu suretle İngiltereden kalkan bir tren ferribotla Fransaya geçecek ve oradan da Kahire - Kap demiryolu ikmal edildiği zaman Ümidburnuna ve Bağdad hattı itmam edildiği vakit Bağdada kadar gidebilecektir.

Bu köprünün muhammen kıymeti 12 milyon liradır. Mukavemet hesabları istikbal düşünülerek yani bugünkü Amerika nakliye vasıtalarının sıkleti gözönünde tutularak yapılmıştır.

Atatürk köprüsünün inşaatının 3,5-4 sene süreceği tahmin ediliyor. Tayyare hücumu tehlikesi de gözönünde tutulmuştur. Yandaki iki kule vasıtasile gerilecek ağlar tayyare bombalarından tahaffuzu temin edecek, ufaktefek hasarlar için de ayrıca tertibat alınacaktır.

Köprünün en mühim yerine çok büyük eb'adda ve tıpkı Amerikadaki Hürriyet heykeli gibi büyük bir heykel konulacaktır.

Vekiller Heyetine sevkedildiği duyulan bu teklif kabul edildiği takdirde Cumhuriyet hükûmeti, ta Sultan Aziz zamanındanberi düşünülen fakat lâftan ibaret kalan gayet mühim bir işi başarmış ve bütün medeni dünyanın bir kat daha hayranlığını kazanmı şolacaktır.

Gazi Anteb Cumhuriyet devrinde neler kazandı?

İstiklâl harbinden bir harabe halinde çıkan bu kahraman belde on yılda asrî bir şehir oldu

Kültür caddesinden Hükûmet konağına giden asfalt cadde

Gazianteb (Özel) — Anteb, cumhuriyetten gördüğü değerli ve devamlı yardımlar sayesinde oldukça ileri gitmiş şehirlerimizden biridir.

Vücude getirilen eserleri bir gözden geçirecek olursak, bir lise binası, bir Halk Partisi, bir Halkevi binası, iki büyük ilkmekteb, üç hastane, Ziraat, İş ve Osmanlı Bankaları, üç matbaa, bir karakol, bir vali konağı, bir elektrik fabrikası, bir müskirat fabrikası, iki mensucat, bir iplik, bir sabun ve bir bakır fabrikaları, bir spor alanı, iki mükemmel kazino, 250 dükkân, beş otel, üç han, altı un fabrikası, bine yakın ev, mükemmel ve büyük askeri kışlanın Cumhuriyetin ilânından sonra meydana geldiklerini görürüz.

İstiklâl Savaşında tahrib edilen Kavaklık ve Alleben mesireleri ağaclandırılmış ve eskisinden güzel bir hale getirilmiştir.

Şehrin diğer umumî yollarına da ağac dikilmiş ve Kültür bahçesinden Lise kurağına kadar uzanan bir buçuk kilometro uzunluğunda, 20 metro genişliğinde Atatürkün ismi verilen bir bulvar açılmıştır. Bu bulvarın Kültür caddesinden Parti merkezine kadar olan kısmı asfaltlanmıştır.

Kırkayak denilen yerde güzel bir çocuk bahçesi vücude getirilmiş, bahçe, yavrularımızın idman ve spor yapmasına yarar birçok eğlence vasıtalarile teçhiz edilmiştir.

Arasada Pazaryeri meydanı seyyar dükkânlardan temizlenmiş, Kalealtı meydanı temizlenmiş, önümüzdeki sene park haline getirilmek maksadile Cumhuriyet alanının tesviye işleri bitirilmiştir.

Şehire Gazilik unvanını kazandıran müdafaa harbinde en çetin mücadelelerin cereyan ettiği Çınarlı camisinin yerinde altı bin Antebli namına yapılmakta olan abide de bu seneki kurtuluş bayramında fevkalâde merasimle açılmıştır.

Belediyeye senevî 20 bin liradan fazla bir varidat temin eden mezbaha, 73 dükkânlı, su, elektrik, ve hava hattı tesisatlı hal, sınaî ve beytî ihtiyaclara tekabül edebilen elektrik fabrikası, buz fabrikasile soğuk hava depoları da Cumhuriyet devrinde yapılmışlardır.

Gaziantebin yegâne tenkid edilebilecek noktası temizlik işleridir. Araba ve merkeblerle yapılmakta olan bu iş bozuktur. Mevcud teşkilât ihtiyacı karşılıyamamaktadır. Bunun genişletilmesi ve daha medenileştirilmesi zaruridir.

Son zamanlarda tamamlanan şehir haritası Bayındırlık Bakanlığınca tasdik edildikten sonra imar plânının tanzimi işi de şehircilik mütehassısı Yansene verilecektir.

Bütçesini 150 bin liraya iblâğa muvaffak olan Belediyemiz önümüzdeki yıllar içinde iki önemli işe girişecektir. Bunlardan biri su meselesidir. Şehir yakınındaki membadan su getirtilerek dahilde asrî şekilde tevzi etmek maksadile alâkadar şirketlerin dikkat nazarları çekilmiş ve bunlardan muvafık cevab alınmıştır.

Girişilecek ikinci önemli iş te ekmek fabrikası meselesidir. 140 bin liraya çıkacağı tahmin edilen ekmek fabrikası hakkındaki teşebbüsler de oldukça ilerilemiştir. Bunun da 1936 yılı içinde başarılacağı kuvvetle umulmaktadır.

Gazi Antebin pazar yerinden bir görünüş

Türk köylüsünün kalkınması

(Baştarafı 1 inci sahifede)

lerin köylüyü bilgi ışığile aydınlatmamasından ileri geldiğinden, Cumhuriyet hükûmetinin ise, bu bilgi ışığını, en kenar köylere kadar yaymakta bulunduğundan bütçeden, içtimaî sağlık ve kültür ihtiyacları için yapılan fedakârlıklardan daha fazla bir şey beklemenin mümkün olmadığından bahsedilmekte ve bütün mecburiyetlere rağmen köylünün refah seviyesinin yükseltilmesi için bazı çareler tavsiye edilerek şöyle denilmektedir:

«— Teklifimde esas köylerin ev başına birer dönüm imece ile ekerek verimin tutarını köy hesabına bankaya yatırmak ve yekûn, arzu edilen miktara varınca köy ihtiyaclarını sıra ile temin eylemektir. Arazisi ziraate elverişli olmıyan ve yahut fazla boş toprağı bulunmıyan köylerde kiracılık, kömürcülük gibi vasıtalarla bir dönüm mahsulün tutarını temin ve vilâyetlerde teşkilini teklifime koyduğum yardım heyetlerile bunu takib mümkündür.

Köylerde yapılacak işler arasında, müstaid kız ve erkek çocuklardan orta veya lise tahsillerini yapacakların köy çocuklarını okutmak ve köyde örnek olmaktaki vaziyetlerini çok faydalı buluyorum. Gene teklifimdeki yatı mıntaka ziraat mekteblerini, halkımızın toprak alacakları randımanı azamî dereceye çıkartacak bilgi yuvaları olacakları için ehemmiyetli görüyorum. Trakyadaki mıntaka Ziraat mektebinin peynircilik, hayvancılık, kozacılık, bağcılık ve yemişçiliğine mukabil Adanada pamukçuluk, portakal ve mandalinacılık ve emsali şeyleri öğretecek mekteblerin kıymeti kabili inkâr değildir. Bu mekteblerden birinde meselâ Trakyadakinde, yanı başında İstanbul gibi büyük ve müstehlik bir şehir olması hasebile küçük kümes hayvanatına ve bununla beraber yürüyen fidancılığa ehemmiyet verilirse alınacak randıman çok iyi olacağına şüphe edilmemelidir. Bizim hiç ehemmiyet vermediğimiz kümes hayvanlarından diğer komşu memleketlerin bile ettikleri istifadeyi görüp hayret etmemek mümkün değildir. Komşumuz Sovyet Rusyada kümes hayvanları arasında bulunan tavşan, tavuk, tilkiden edilen istifadeyi görenler takdirle karşılamışlardır. 926 senesinde Fransanın tavşandan ettiği istifade, aldığı verim 180 milyon Türk lirası kadardır. Danimarkanın tavuktan, Romanyanın, Bulgaristanın arıdan aldıkları kâr mühim bir yekûn tutmaktadır. Amerikada Patoloma denilen şehrin servet vasıtası, tavuktur. Kaliforniyada yalnız tavuk ve tavşan yetiştiren ve zengin olan çiftlikleri gördüm. Memleketimiz için en müsaid olan yemişçiliğin bugün bize verdiği servet pek azdır.

Mıntaka ziraat mektebleri köylerimize bu bilgiyi ve görgüyü temin edebilecektir. Atatürkün yurdunda yaşıyan köylülerimizin refah ve saadet içinde yaşamalarını temine medar olacak medeniyet ışıklarını köylülerimize kadar götürmeğe çalışmak hepimize borcdur.»

Doktor Fuadın teklif ettiği kanun lâyihasına göre de her vilâyet merkezinde valinin başkanlığında olmak üzere bir «yardım heyeti» teşkil olunacaktır. Kaza ve nahiyelerde, yardım heyetinin kolları olacaktır. Yardım heyetleri, köylünün refah seviyesini yükseltmek, bilgisini artırmak için mektebler açmağa çalışacak, zeki çocukları bir program dahilinde okutarak köylere muallim tayin edecek, köylere temiz su getirtecek, köyün havasını bozabilecek su birikintilerini kaldıracak, köy içinde yollar yapacak, köy civarında ormancıklar vücude getirecek, fakir gencleri evlendirecek, köylüler için mıntaka ziraat mektebleri kuracak, birkaç köy için müşterek ebe, doktor tedarik edecek, ilâç ve bakımevi açacak, köylerde kimsesiz ve kendilerini geçindiremiyecek kadar hasta, ihtiyar olanlara bakmak üzere bir bakımevi tesis edecektir.

Demir ve çelik endüstrisi memlekete 9 milyonluk döviz kazandıracak

(Baştarafı 1 inci sahifede)

mirden yoldur. Rayları, makasları, makineleri kâmilen demirdir. Traverslerinin, köprülerinin, vagonlarının bir kısmı demirdir. Bunları da hep dışarıdan getiriyoruz.

Bir çok yeni yeni fabrikalar kuruyoruz. Hepsinin makineleri demirdir.

Bütün ziraat alet ve makineleri demirdir.

Bugünkü medeniyetin hangi sahasına el atarsanız orada, demir bulursunuz.

Bütün bu sebebler, Türkiye sanaayinin belkemiği vaziyetinde bulunan demir sanayiini biran evvel kurmağa mecbur olduğumuzu ispata kâfidir. Onun içindir, ki beş senelik endüstri programına demir sanayii de ithal edilmiş ve bu sanayiin kurulması, evvelce de yazdığımız gibi, Sümer Banka verilmiştir.

Sümer Bank uzun tetkiklerden sonra, Türkiyede iç pazarın ihtiyacını karşılıyacak mikyasta bir demir ve çelik kombinası kurmağa karar vermiştir. Memleketin demir eşya için harice verdiği para hiç te az değildir. Yapılan istatistiklere göre 1934 te 27,550 ton demir boru, izgara, soba, 86,800 ton ham çelik, 127,800 ton travers, inşaat demiri ithal edilmiştir. Görülüyor ki bu rakamlarda ray, lokomotif, makine, ziraat aletleri gibi maddeler dahil değildir.

Dahilî demir imalâtı memlekete büyük bir döviz tasarrufu temin edecek, yapılacak demir eşyanın, yalnız ham maddesi, yani demir cevheri dışarıdan getirilecek ve bu sayede 9 milyon liralık bir döviz tasarrufu temin edilecektir. Demir cevheri dahilden temin edilmeğe başlanınca bu 9 milyonun daha büyük bir yekûna baliğ olacağı şüphesizdir. Şimdilik demir cevheri haricden tedarik edilecektir. Fabrikanın dahilî ihtiyacları temin için günde 300 ton ham demire ihtiyacı olacaktır.

Sümer Bank, ileride daha fazla istihsal yapacağını düşünerek şimdilik günde 400 tonluk istihsal yapacak bir yüksek fırın yaptırmağa karar vermiştir. Fabrikanın, ilk zamanlarda bir senelik istihsalâtı 100,000 ton çelik ve demir olacaktır.

Sümer Bank, fabrikanın yanında bir de ziraat aletleri imalâthanesi kuracatır. Bu suretle ziraat makinelerimizin mühim bir kısmını da dahilde yapmak mümkün olacaktır.

Sümer Bank, demir ve çelik kombinasının kurulacağı yerin uzun tetkiklerden sonra, Saframbolu civarında İrmak - Filyos hattı üzerinde kâin Karabük mevkii olmasını tensib etmiştir. Karabük mevkiinin seçilmesinde, muhtelif amiller vardır:

1 — Karabük, kömür yolu dediğimiz Filyos - İrmak demiryolu üstündedir.

2— Karabük civarında büyük kömür madenleri bulunmuştur. Bu madenlerden alınan nümuneler üzerinde lâzım gelen tetkiklere başlanmıştır.

3 — Bu mıntakada ziraat geridir. Fabrikanın, ziraatçe geri olan bu havalide kurulması, mühim bir endüstri merkezi tesisi suretile o civarı mamurlaştıracaktır.

4 — Demir endüstrisinin Karabükte kurulması, Devlet Demiryollarının münakalâtını pek çok artıracaktır. Yapılan hesablara göre demir cevheri, kömür ve mamul demir nakliyatı senede 106 milyon ton kilometroyu bulacaktır, ki cidden mühim bir yekûndur. Diğer taraftan demir ve çelik fabrikasının nakliyatı, ziraat mıntakaları gibi, yalnız hasad zamanlarına münhasır kalmıyacak, senenin her mevsiminde müsavi ve muntazam surette nakliyat yapılacaktır.

5 — Fabrikanın Karabükte kurulması, o havalide nüfus kesafetini de artıracaktır. Demir fabrikasında ve demirhanenin müştemilâtından olan diğer fabrikalarda 2000 amele ve memur çalışacaktır. Amelenin fazla olmaması, fabrikanın çok modern, rasyonel bir şekilde ve otomatik makinelerle çalışacak olmasından ileri gelmektedir.

Bu 2000 amelenin aileleri ve fabrika münasebetile kurulacak diğer iktısadî ve içtimaî müesseselerde çalışacaklarla beraber Karabük demir endüstri merkezinin nüfusu 8 - 10 bini bulacaktır.

Fabrikanın ihzarî ameliyatına başlanmış olup temel işleri için sondaj yapılmaktadır. Diğer taraftan fabrikada çalışacak amele ile demir endüstri merkezi etrafında toplanacak nüfusun sıhhat işlerini şimdiden temin etmek için, mahallinde su tetkikleri yapılmağa başlanmış ve temiz su kaynakları bulunmuştur.

Fabrikanın ilkbaharda inşasına başlanacak ve iki yıl icinde bitirilmis olacaktır.

Cumhuriyet Halk sütunu

Kütahyanın Mecidiye mahallesinden Hamdi

Şikâyetinizin neden ibaret olduğunu açıkça bildiriniz.

Bir kadın kocasını arıyor

Eyüb, İslâmbey mahallesi Serfiraz sokak çıkmazında 7 numaralı evde oturan Hüsniye imzasile aldığımız mektubda deniliyor ki: «Kocam Rusçuklu Mehmed oğlu İsmail biri on iki, diğeri iki yaşında bir de altı aylık çocuklarını ve beni evde yalnız bırakarak çıkıp gitti. Muzayaka içindeyim. Kendisini gören ve tanıyan varsa insaniyet namına yukarıki adrese bildirsin.»

Elâzize yerleştirilen göçmenlerin teşekkürü

Elâzizde göçmen Receb oğlu Kâzım ve Murad imzalarile aldığımız mektubda deniliyor ki: «Elâzizli soydaşlarımızın bizlere çamaşır, yağ, bulgur ve hatta keçi ve koç vermek suretile yaptıkları yardımları hayatımızın sonuna kadar unutamıyacağız. Derin ve candan teşekkürlerimizin gazeteniz vasıtasile kendilerine iblâğını rica ederiz.»

Eskişehir belediyesinin nazarı dikkatine

Eskişehir, Cumhuriyet mahallesi Işık sokak 120 numarada Cemal Akat imzasile aldığımız mektubda deniliyor ki: «Şehrimizin birçok yerleri bakımsızlıktan harab bir haldedir. Sokakların bir kısmı gübrelik, bataklık ve göl halindedir ve buralardan geçmek kat'iyyen mümkün değildir. Bugün kazalarımızda bile birer Cumhuriyet alanı ve birer Atatürk büstü varken biz Eskişehirliler bunlardan bile mahrumuz. Sayın Şarbayımızın biraz faaliyet gösterme sini yalvararak isteriz.»

Çağırılar, konferanslar, kongreler

Galatasaraylılar Cemiyetinden:

5 - 1 - 936 pazar günü yapılacağı ilân edilmiş olan yıllık kongremiz ekseriyet hasıl olmadığından yapılamamıştır. Nizamnamemizin bu baptaki sarahatine binaen mezkûr kongrenin 12 - 1 - 936 pazar günü saat (14) te yapılması kararlaştırılmıştır.

Azalarımızın tayin edilen gün ve saatte cemiyet merkezine gelmelerini bilhassa rica ederiz.

* * *

Umum Mütekaidini Askeriye Cemiyeti başkanlığından:

Cemiyetimizin senelik kongresi 26 2 ncikânun 936 tarihine müsadif pazar günü saat 13 te Şehzadebaşı Vezneciler de umumî merkezde toplanacaktır.

Cemiyette kayıdlı olan ve temel yasasının 18 inci maddesi mucibince son sene aidatını dahi tesviye etmiş bulunan azanın dühul varakalarile birlikte zikrolunan saatte teşrifleri rica olunur.

***

Üsküdar Öğretmenler Birliğinden:

Birliğimizin yıllık kongresi 8/1/936 çarşamba günü saat 15 te Üsküdar Halkevi salonunda yapılacağından öğretmen arkadaşların gelmeleri.

***

Erzurum Lisesinden Yetişenler kurumu senelik genel toplantısı ayın 12 nci pazar günü saat 14 te Eminönü Halkevi salonunda yapılacaktır.

***

Tüberküloz cemiyetinden:

Tüberküloz cemiyeti, 8/1/936 çarşamba saat 18,30 da Cağaloğlunda Etıbba Odası salonunda aylık toplantısını yapacaktır. Bütün azanın gelmeleri rica olunur.

YENİ ESERLER

Varlık

Edebiyat ve fikir mecmuası Varlığın 1 sonkânun tarihli 60 ıncı sayısı Nahid Sırrı, Ahmed Kutsi, Yaşar Nabi, Abdülhak Şinasi, Necib Fazıl, Vasfi Mahir, Said Faik, Cevdet Kudret, Mekki Said, Hilmi Ziya, F. Celâlettin, André Maurois, Reşad Cemal, Vedat Nedimin yazılarile çıkmıştır. Tavsiye ederiz.

Hafta

Haftanın bu sayısında Peyami Safa halk ve mecmualar mevzuuna temas etmektedir. Diğer alâka verici yazılar şunlardır:

Japonya İngiltere; İngilterenin ocağına incir diken; Fransanın dut ağaçlarını kurutan memleket; Güzellikleri kiralıyanlar; Memleketimizde çevrilen filimlerde figüranlık eden kız neler anlatıyor? Yeniçeriler kazan kaldırıyor; İstanbulda her tarafa sahne artisti yetiştiren bir acenta sahibi ile görüşme; Ayasofyanın içi ve dışı; hikâye, karikatür ve şen fıkralar birçok fotoğraflar. Fiati 7,5 kuruştur.

Havacılık ve Spor

Havacılık ve Spor mecmuasının 158 inci sayısı çok güzel yazı ve resimlerle çıkmıştır.

Siyasal Bilgiler «Mülkiye»

Her ay muntazaman intişar etmekte olan Siyasal Bilgiler «Mülkiye» mecmuasının 57 nci sayısı da çıkmıştır.

Dolgun ve faydalı mündericatı vardır. Tavsiye ederiz.

Yeni Türk

Eminönü Halkevi tarafından her ay çıkarılmakta olan (Yeni Türk) ün 37 nci ve Halk Bilgisi Haberleri mecmuasının 51 inci sayısı çıkmıştır. Bu sayıda: Agâh Sırrı Levend, Salih Münir Çorlu, H. Şükrü Adal, Hilmi Ziya Ülken, Aziz Organ, Dr. Süreyya Kadri Gür, Halide Nusrat Zorlutuna, M. Şakir Ülkütaşır gibi tanınmış imzaların yazıları vardır. Bütün genclerle münevverleri alâkadar eden yazıları toplamış bulunan bu mecmuayı okuyucularımıza tavsiye ederiz.

GÜNÜN BULMACASI

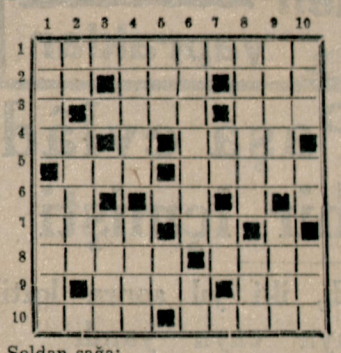

Soldan sağa:

1 — Asyada dost bir memleket. 2 - «ile» nin kısaltılmışı, eski Türk hüküm darlarına verilen isim, büyük. 3 - Düşmanın aksi, İran dilinde yol. 4 - Dumanın bıraktığı kir, kemiğin içindeki öz. 5 - Yemin, üzerine oturulıp karda kayılan şey. 6 - Bir bağlama edatı, nota. 7 - İş görme vasıtası, fiillere gelen bir soru edatı. 8 - Çocuk onun içinde uyur, tarla onunla çapalanır. 9 - Bir ilkbahar yemişi, İran dilinde «dudak». 10 - Bir yere dökülen bir şeyin bıraktığı iz, ilişik.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Sefir, Efganistanın merkezi. 2 - Alfabede bir harfin okunuşu, arabca «dilenci kadın». 3 - Dört ayaklı hayvanların en inadcısı. 4 - İranlı din adamları, iplik. 5 - Arabca «insan», bir bağlama edatı. 6 - Öc, Fransız alfabesinde bir harfin okunuşu. 7 - Bir sıfat edatı. 8 - Seyyahlık ilmi, mükemmel. 9 - Rabıta, Dut yaprağı yiyen böceğin mamulâtı. 10 - Peygamberlerden biri, Fransız alfabesinde bir harfin okunuşu, kalın ve kaba kumaş.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	B	O	G	A	Z	■	T	O	P	■
2	A	N	İ	T	■	Ş	E	H	İ	D
3	R	■	R	A	H	A	T	■	R	E
4	U	Ç	■	K	E	M	İ	K	■	V
5	T	A	K	■	S	A	K	İ	■	İ
6	■	B	U	H	A	R	■	B	A	R
7	G	U	R	U	B	■	K	A	B	■
8	E	K	■	L	■	Ş	A	R	A	B
9	M	■	S	U	L	U	■	■	L	İ
10	İ	M	A	L	■	H	A	Ü	İ	R

İstanbul Borsası kapanış fiatleri 7 - 1 - 1936

PARALAR

	Alış	Satış
1 Sterlin	618	620.
1 Dolar	124	126.
20 Frantsız Fr.	164.	167.
20 Lire	165	170.
20 Belçik Fr.	80	84.
20 Drahmi	22	24.
20 İsviçreа Fr.	812	818.
20 Leva	22.	24.
1 Florin	81.	83.
20 Çek kronu	93.	96.
1 Avusturya Şl.	22.	24.
1 Peçeta	16.	17
1 Mark	31.	33.
1 Zloti	22.	24.
1 Pengü	23	25.
20 Ley	10 50	13.
20 Dinar	51.	54.
1 Yen	32	34
20 İsveç kronu	31	32.
1 Türk altını	943.	944.
1 Mecidiye	52,50	53.
1 Banknot Os. B.	234.	235.

ÇEKLER

	Açılış	Kapanış
Londra	619,50	619,25
Nev York	0,7958	0,7958
Paris	12.06	12.06
Milâno	9,9263	9,9263
Brüksel	4,7290	4,7275
Atina	84.415	84.415
Cenevre	2,4480	2,4480
Sofya	64,5620	64,5620
Amsterdam	1.1726	1,1726
Pra	19.18-2	19.1862
Vivana	4.2368	4,2368
Madrid	5,8218	5,8218
Berlin	1,9780	1,9788
Varşova	4.2167	4,2167
Budapeşte	4,5193	4,5193
Bükreş	108,1412	108 1412
Belgrad	34,9440	34,9440
Yokohama	2,7656	2,7656
Moskova	1089.	1089,
Stokholm	3.13	3.13

ESHAM

	Açılış	Kapanış
İş Bankası müessis		
» » name		
» » hamiline		
Anadolu D.M. %60	23,15	23,15
» » %100		
Tramvay		
Bomonti -Nektar		
Reji		
Aslan çimento	10,65	10,25
Merkez Bankası	60,25	60,25

İSTİKRAZLAR

	Açılış	Kapanış
1933 Türk borcu tahvili 1	25,50	25,40
» » 2		
» » 3		
Ergani		
% 7 Sivas-Erzurum İstikrazı Dahili	95	93
% 5 Hazine		
% 2 Hazine		
İt. Değirmencilik		
Şark Değirmenzilik		
Umum Sigorta		
İstanbul Telefon		

TAHVİLÂT

Elektrik		
Tünel		
Rıhtım		
Anadolu I		
» II		
» III		
» Mümessili		

La Clef du Français

Lise ve öğretmen ve ortaokullar fransızca dersleri için

Merhum muallim Ali Nazimanın son eseridir. Mekteblerde büyük yararlığı görülmüş, iki defa basılmıştır. Üç kısımdır. Hocalar için ayrı bir kısmı vardır.

Birinci kısmı 23
İkinci kısmı 34
Üçüncü kısmı 40
Hoca kısmı 150 kuruştur

Satış yeri Cumhuriyet matbaasıdır. Toptan alanlara tenzilât yapılır.

Sipahi Ocağından:

4/1/936 daki umumî toplantıda nizamnameye uygun çokluk olmadığından toplantının 18/1/1936 cumartesi saat 16 ya bırakıldığı bildirilir.

Güzel San'atlar Birliği

Resim Şubesinden:

Şubemiz yıllık kongresi 14/1/936 salı saat 15 te Alayköşkünde toplanacaktır, bütün üyelerin gelmeleri.

Zayi ordino

Almanyada Hamburg - Bergedorf de Hanseatische Motoren - Gesellschaft fabrikasına sipariş edilerek Laster Zilbermann kumpanyasına mensub Ulm vapurunun 31 inci seferile İstanbula gelen ve halen İstanbul Gümrüğü 2 No. lı ambarında bulunan HMG marka 5435 No. lı Diesel motörüne aid ordinoyu takriben bir hafta evvel zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan hükmü olmadığını ilân ederim.

Galata - Nazlı Han Hâkimzade Şevki

Belsoğukluğu
ve FRENGİYE yakalanmamak için
en iyi ilâç ancak
PROTEJİNDİR

Beyoğlu Dördüncü Noterliğine

Ahmed Süreyya, Kirazzade Mehmed, Agob Abalıyan, İmamzade Raşid, Nisarizade Mustafa ve Ressamzade Nasır arasında münakid 14 nisan 1931 tarihli mukavele ile teşkil edilip 2 temmuz 1932 tarihinde şürekâca tasfiyesine karar verilen (Yüksek Türk madenleri şirketi) ne aid Antalya Vilâyetinin Fenike kazasında kâin Tekvor ova Krom madeni tasfiye kararında müştereken tasfiye memurları tayin edilmiş Kirazzade Mehmedle Nasırdan, Kirazzade tarafından hodbehod tasarruf ve temellük iddiasında bulunulduğundan dolayı İstanbul asliye mahkemesi birinci hukuk dairesine tasfiye memuru Nasır tarafından vaki müracaat üzerine madenin tedbiri ihtiyati olarak haczine karar verilmişti. Bu defa Kirazzade Mehmedin mahkemei müşarünileyhaya müracaati üzerine Nasırın hissesine 1000 lira teminat verildiği takdirde tedbirin kaldırılmasına karar verilmişse de, bu madenin mülkiyeti tasfiye halinde bulunan şirketimize aid bulunduğu ve bu husustaki dava da derdesti rüyet bulunduğundan bu maden imtiyazının Kirazzade namına olmasından bilistifade mumaileyh tarafından her hangi bir şahsa satışı halinde üçüncü şahıs tarafından hüsnü niyet iddiasında bulunulmamak üzere keyfiyetten haberdar edilmek için işbu ihtarnameyi keşideye mecbur olduk.

Beş nüshadan ibaret olan işbu ihtarnameden bir nüshasının Ekonomi Bakanlığına, bir nüshasının Antalya Vilâyetine ve bir nüshasının da ilân edilmek üzere Cumhuriyet gazetesine ve bir nüshasının da bize iadesini dileriz.

Tasfiye memuru şürekâ namına
Nasır
Raşid veresesi vekili umumisi Nurullah, Abalıyan halefi Serkis Minasyan

Sultanahmed 5 inci sulh hukuk mahkemesinden:

Mercanda Tığcılarda Ölümçıkmaz hanının kapısında ölü Yordana aid dükkân kiraya verilecektir. İstiyenlerin 10/1/936 cuma günü saat 10 da Sultanahmed beşinci sulh hukuk mahkemesine gelmeleri lüzumu ilân olunur.

(18792)

Göz Hekimi
Dr. ŞÜKRÜ ERTAN
Cağaloğlu Nuruosmaniye cad. No. 30 (Cağaloğlu eczanesi yanında)
Tel. 22566

Grip, nezle, baş ağrısından kurtulmak istersen **KESKİN KAŞELERİ** kullan, Salih Necati Eczanesi

Satılık matbaa makinaları

Matbaada fazla olan el ve motörle işler bir tane 57×82 basar tipo makina ile iki el pedalı ve bir tane 60 santim boyunda keski makinası satılıktır. Görmek ve izahat almak istiyenlerin Afyonkarahisarında Doğan matbaasına müracaat'ları.

İstanbul Dördüncü İcra Memurluğundan:

Emniyet Sandığına

birinci derecede ipotekli olup yeminli üç ehli vukuf tarafından tamamına yirmi altı bin yedi yüz on altı «26716» lira kıymet takdir edilen Şerife Hibeytullahın tasarrufundaki kayden Boğaziçinde Bebekte, Bebek caddesinde eski 28, 30, 28, 30 yeni 40/5, 8, 6, 44, 44/1 numaralarla murakkam ve methali teşkil eden bin altı yüz seksen altı arşın murabbaı hususî yolda kendi ehine yoldan geçmek ve işbu emlâkin yola tesadüf eden kısmına bina inşası halinde yola pencere ve kapı açabilmek ve 40, 40/3, 40, 5, 8, 3, 40, 5, 8, 5 numaralı emlâk aleyhine yola ebniye inşa etmemek ve ağaç dikmemek üzere evvelce irtifak olan arsa ile sağına musadif yeni 42, 24/2 numaralı emlâk aleyhine ve bu emlâk lehine hattı fasıl olan kısmın cephe cihetinden iki metro arz ve 35 metro derinliğinde olan kısmına bina inşa edilmek ve derinliğin mütabakı kısmına bir metreden fazla irtifada duvar yapılmamak ve hattı fasıl üzerine pencere açabilmek ve arkasına musadif methal olarak bırakılan doksan iki buçuk arşın mahal vasıtasile mezkûr bin altı yüz seksen altı arşın murabbaı hususî yoldan geçmek üzere kendi lehine ve 40, 40/3, 40/5, 40, 5, 8, 5 numaralı emlâk aleyhine irtifak hakkı olan yekdiğerine münkalib ve dükkânı müştemil maabahçe natamam apartıman ve takdiri kıymet esnasında ehli vukuf tarafından tesbit olunan evsaf mucibince umum mesahası dokuz yüz altmış sekiz metro terbiinde olup bundan yüz yetmiş beş metro murabbaı apartıman ve elli beş metro murabbaı dükkânın zemini ve kalanı bahçe olan dört odası natamam kalörifer tesisatını ve dükkânı havi kârgir apartıman açık arttırmaya vazedilmiş olduğundan 25/2/936 tarihine musadif salı günü saat 14 ten 16 ya kadar dairede birinci arttırması icra edilecektir. Arttırma bedeli kıymeti muhammenenin yüzde yetmiş beşini bulduğu takdirde müşterisi üzerinde bırakılacaktır. Aksi takdirde en son arttıranın taahhüdü baki kalmak üzere arttırma 15 gün müddetle temdid edilerek 11/3/936 tarihine musadif çarşamba günü saat 14 ten 16 ya kadar keza dairemizde yapılacak ikinci açık arttırmasında arttırma bedeli kıymeti muhmmenenin yüzde yetmiş beşini bulmadığı takdirde satış 2280 numaralı kanun ahkâmına tevfikan geri bırakılır. Satış peşindir. Arttırmaya iştirak etmek istiyenlerin kıymeti muhammenenin % 7,5 nisbetinde pey akçesi veya millî bir bankanın teminat mektubunu hâmil bulunmaları lâzımdır. Hakları tapu sicillile sabit olmıyan ipotekli alacaklılarla diğer alâkadaranın ve irtifak hakkı sahiblerinin bu haklarını ve hususile faiz ve masarife dair olan iddialarını evrakı müsbitelerile birlikte ilân tarihinden itibaren nihayet 20 gün zarfında birlikte dairemize bildirmeleri lâzımdır. Aksi takdirde hakları tapu sicillile sabit olmıyanlar satış bedelinin paylaşmasından hariç kalırlar. Müterakim vergi, tenviriye, tanzifiyeden mütevellid Belediye rüsumu ve Vakıf icaresi ve 20 senelik Vakıf icaresi borçluya aid olup bedeli müzayededen tenzil olunur. Daha fazla malûmat almak istiyenler 15/1/936 tarihinden itibaren herkesin görebilmesi için dairede açık bulundurulacak arttırma şartnamesile 934/1144 numaralı dosyaya müracaatle mezkûr dosyada mevcud vesaiki görebilecekleri ilân olunur. (108)

Türk Hava Kurumu
BÜYÜK PİYANGOSU
Şimdiye kadar binlerce kişiyi zengin etmiştir
3 üncü keşide 11 İkincikânun 936 dadır
Büyük ikramiye 50.000 liradır
Ayrıca: 20.000, 12.000, 10.000 liralık ikramiyelerle «20.000» liralık bir mükâfat vardır...

Devlet Demiryolları ve limanları işletme Umum idaresi ilânları

İdaremize aid Çeittikteki maden ocakları için maateferrüat 2 aded motörlü seyyar vinç 16/1/936 perşembe günü saat 10 da Haydarpaşada gar binası dahilindeki Birinci İşletme Komisyonu tarafından açık eksiltme ile satın alınacaktır.

Her iki vincin muhammen bedeli 2721 lira 25 kuruştur. Bu işe girmek istiyenlerin 205 lira muvakkat teminat vermeleri ve kanunun tayin ettiği vesikalarla eksiltme günü saatine kadar Komisyona müracaatleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler Komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (8001)

Eskişehir deposuna bir sene zarfında vürud edecek 20200 ton maden kömürünün tahmil ve tahliye işi 20/1/936 pazartesi günü Haydarpaşada gar binası dahilinde Birinci İşletme Komisyonu tarafından açık eksiltme ile ihalesi yapılacaktır.

Beher ton kömürün tahliyesi için 3 kuruş ve tahmili için 5 kuruş muhammen bedel konulmuştur.

İsteklilerin 121 lira 20 kuruş muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve kanunun 4 üncü maddesi mucibince işe girmeğe mânii kanunî bulunmadığına dair beyanname ile ya bizzat ve yahud eksiltme günü saatinden evvel tahriren Komisyon Reisliğine müracaat etmeleri lâzımdır. Bu işe aid şartnameler Eskişehir Depo Müdürlüğile Haydarpaşada Birinci İşletme Komisyonu tarafından parasız olarak verilmektedir. (8136)

İdaremiz ihtiyacı için 100 ton hurda dökme 23/1/936 perşembe günü saat onda Haydarpaşada gar binası dahilindeki Birinci İşletme Komisyonu tarafından açık eksiltme ile satın alınacaktır.

Muhammen bedeli 4000 liradır. İsteklilerin 300 lira muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve kanunun dördüncü maddesi mucibince işe girmeğe mânii kanunî bulunmadığına dair beyanname vermeleri lâzımdır. Bu işe aid şartname Haydarpaşada Birinci İşletme Komisyonu tarafından parasız olarak verilmektedir. (103)

Denizyolları
İŞLETMESİ
Acentaları: Karaköy Köprübaşı Tel. 42362 — Sirkeci Mühürdarzade Han. Tel 22740

MERSİN YOLU
ERZURUM vapuru 9 ikincikânun PERŞEMBE saat 11 de PAYASA kadar. (77)

AYVALIK YOLU
ANTALYA vapuru 8 ikincikânun ÇARŞAMBA günü saat 19 da AYVALIĞA kadar. (78)

TRABZON YOLU
EGE vapuru 9 ikincikânun PERŞEMBE günü saat 20 de HOPAYA kadar. (124)

İstanbul Komutanlığı
Satınalma Komisyonu İlânları

İstanbol Komutanlığı birlikleri için alınacak olan 45,000 kilo kuru fasulyeye verilmiş olan fiat makamca pahalı görüldüğünden 20 ikincikânun 936 pazartesi günü saat 15,30 dadır. Kapalı zarfla alınacaktır. Muhammen tutarı 5620 lira 50 kuruştur. İlk teminatı 421 liradır. Eksiltmeye gireceklerin teminat makbuz veya mektublarile 2490 numaralı kanunun 2, 3 üncü maddelerindeki vesaikle birlikte ihaleden en az bir saat evveline kadar Fındıklıda Komutanlık Satınalma Komisyonuna vermeleri. (5)

***

İstanbul Komutanlığı birlikleri için alınacak olan 63,000 kilo bulgura verilmiş olan fiat makamca pahalı görüldüğünden 20 ikincikânun 936 pazartesi günü saat 16 da kapalı zarfla alınacaktır. Muhammen tutarı 9292 lira 50 kuruştur. İlk teminatı 697 liradır. Eksiltmeye gireceklerin teminat makbuz veya mektublarile 2490 numaralı kanunun 2, 3 üncü maddelerindeki vesaikle birlikte en az ihaleden bir saat evveline kadar teklif mektublarını Fındıklıda Komutanlık Satınalma Komisyonuna vermeleri. (4)

Doktor
HORHORUNİ
Eminönü Valde kıraathanesi yanında hastalarını kabul eder. Tel. 24131

Beyoğlu' nda
M. TOKATLIYAN OTELİ
11 ikincikânun cumartesi saat 21-30 dan itibaren Madam POURİTZ tarafından idare edilen
RUS SUVARESİ
Rus Balalaika Taganni heyetinin iştirakile dans ar ve şarkılar. Hususi Rus taamı - Kotiyonlar - Sürprizler.
Hamiş: Taam esnasında EMİLİA müessesesi tarafından Parisin en son moda hasır şapkaları gösteri ecektir.
Yemek fiatları 150 kuruştur

Yüksek Mühendis Mektebi Arttırma ve Eksiltme Komisyonundan:

		Bedeli	Pey akçesi	Saati
Palto imaliyesi	146 ad.	1277.50	96	14
Elbiselik kumaş	825 met.	4207.50	315	15

Mekteb talebesi için alınacak elbiselik kumaş ve imal olunacak paltolar açık eksiltmeye konulmuştur. Eksiltmesi 8/1/936 ve hizalarında gösterilen saatlerdedir. İsteklilerin şartnamelerini görmek için hergün ve eksiltmeye girmek için de belli gün ve saatte Komisyona gelmeleri. (8089)

İstanbul Belediyesi ilânları

Aded					Kuruş	
54	Çiğdene tahtası	400×28	×2,50	boyunda beheri	85	Teminatları Lira
8	Gürgen »	400×28	×2,50	» »	200	
2	» »	300×30	×6	» »	300	
28	Kol ağacı	8×10		» »	50	33
8	Taban ağacı	10×10		» »	150	
210	Kalas	400×26×4		» »	160	
20	aded el arabası başlığı			»	35	
160	parmak			»	6	3
12	aded çöp araba başlığı			»	65	
40	çift sergen ispit			»	25	
175	kilo yağlı boya				50	
30	» teodil boya				175	12
25	» maçon				30	
1	teneke gaz				360	
6	aded 2,50 No. boya fırçası				100	

Umumî bahçeler için Balat atölyesine lâzım olan ve yukarıda yazılı bulunan üç türlü malzeme ayrı ayrı pazarlığa konulmuştur. Şartnameleri Levazım Müdürlüğünde görülür. Pazarlığa girmek istiyenler 2490 numaralı arttırma ve eksiltme kanununda yazılı vesika ve hizalarında gösterilen muvakkat teminat makbuz veya mektubile beraber 23/1/936 perşembe günü saat 15 te Daimî Encümende bulunmalıdırlar. «B.» (118)

Taksim Belediye zabıtası tarafından başıboş olarak dolaşırken yakalanıp daireye getirilen beyaz renkte dişi keçi sahibi çıkmazsa sekiz gün zarfında satılacaktır. «B.» (110)

Hasköy Kumbarahane caddesi 91 - 93 - 95 - 97 numaralı dükkânlar ve üzerlerindeki evlerle arkasına düşen ve yüzü kalafat yerine bakan ve yıkılma tehlikesi gösteren harab şişehanenin dairemizce sahibleri malûm olmadığından ihtarname yerine kaim olmak üzere 15 gün zarfında mahzur izale edilmediği takdirde Belediyece yıktırılacağı ilân olunur. «B.» (112)

Çocukları Kurtarma Yurdu için lâzım olan 1000 kilo ve beyaz sabun pazarlığa konulmuştur. Bir kilo sabuna 27 kuruş bedel tahmin olunmuştur. Şartnamesi Levazım Müdürlüğünde görülür. Pazarlığa girmek istiyenler 2490 numaralı arttırma ve eksiltme kanununda yazılı vesika ve 21 liralık muvakkat teminat makbuz veya mektubile beraber 23/1/936 perşembe günü saat 15 te Daimî Encümende bulunmalıdırlar. «B.» (115)

VAPURCULUK
TÜRK ANONİM ŞİRKETİ
İstanbul Acentalığı
Liman han, Telefon: 22925
Galata şubesi Tel: 43663

KARABİGA YOLU
KEMAL vapuru 8 ikincikânun ÇARŞAMBA saat 20 de KARABİGAYA kadar.

Zayi — 1925 - 1926 yılında Çengelköy Rum okulundan aldığım şehadetnamemi zayi ettim. Hükmü yoktur.
Marika Kırcıoğlu

REOSİL
TABLET
Öksürük, Grip, Göğüs nezleleri, Soğuk algınlığından Sizi kurtaracak en eyi ilâc budur.
Boyer Laboratuarı

İstanbul 1 inci ticaret mahkemesinden:

Vartan Vartanyanın Kütahyanın Emet kazasında mükim tüccardan Balta oğlu Mehmed aleyhine iki kıt'a emre muharrer senedle alacağı olan 1100 liranın faiz, muhakeme ve protesto masraflarile birlikte tahsili hakkında ikame ettiği 935/166 numaralı davaya aid arzuhal sureti müddeaaleyhin şimdiki ikametgâhı belli olmadığından tebliğ edilememiştir. Mahkeme reisi H. U. M. kanununun 141 ve 142 ve 144 ve muaddel 181 inci maddeleri mucibince bu tebliğin ilân suretile yapılmasına karar vermiş ve 183 üncü maddeye göre de cevab müddetini bir ay olarak tayin ve muhakemenin de 12/2/936 çarşamba günü saat 14 te icrasını tensib etmiştir. Tebliği lâzım gelen arzuhal sureti ve davetiye mahkeme divanhanesine asılmıştır. Müddeaaleyhin bu ilân tarihinden itibaren bir ay içinde arzuhale cevab vermesi ve muhakeme gününde hazır bulunması lüzumu ilân olunur.

PASTİL ANTİSEPTİK
KANZUK

Teneffüs yollarile geçen hastalıklara karşı koruyucu, tesiri kat'i pastillerdir. Nezle, Bronşit, Grip ve Boğaz rahatsızlıklarında, ses kısıklığında pek faydalıdır.
İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
Beyoğlu - İstanbul

Öksürenlere: KATRAN HAKKI EKREM

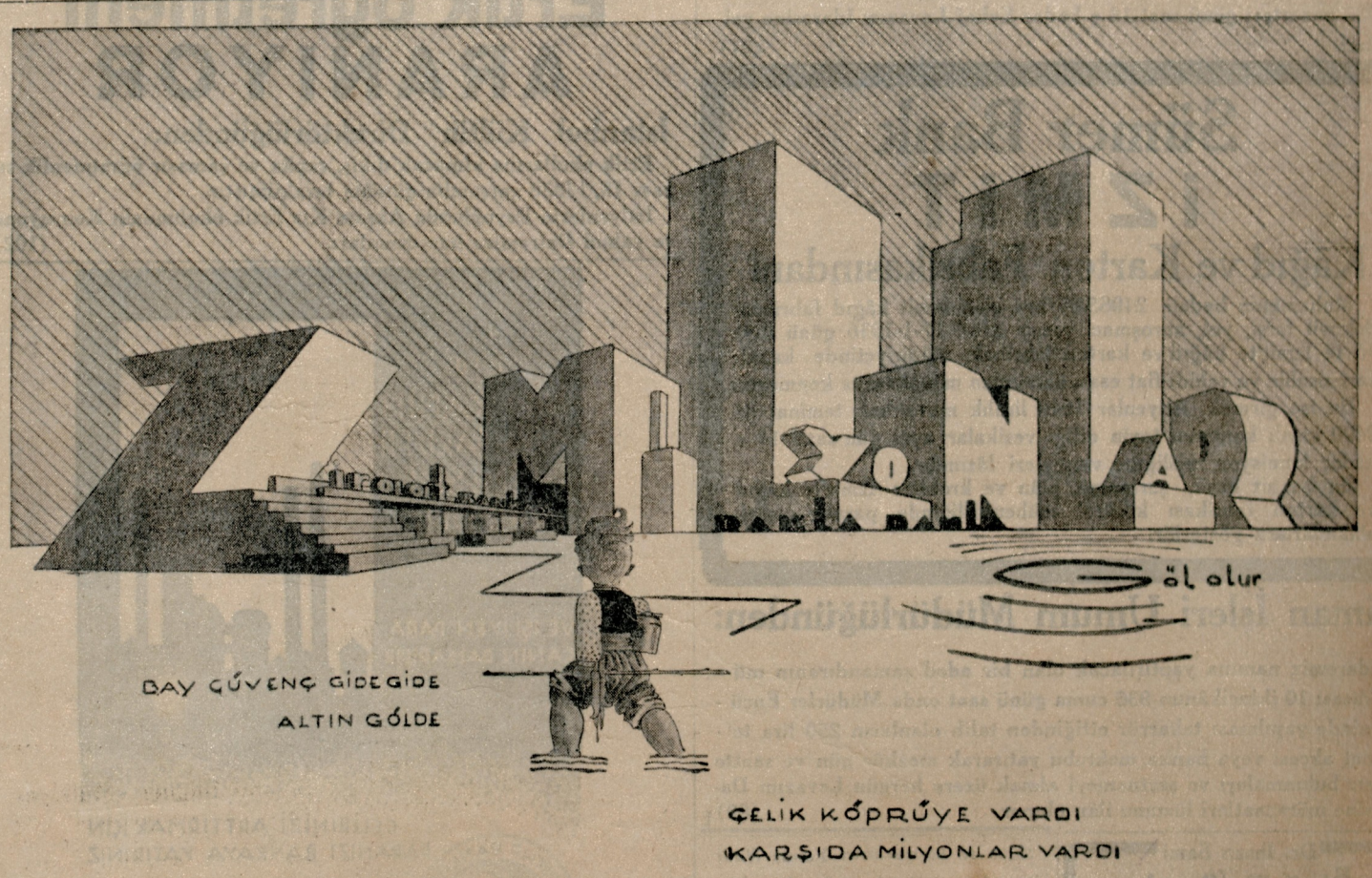

KAPALI ORİJİNAL HASAN Müstahzaratını İSTEYİNİZ

Bazı muhtekirler çok meşhur olan HASAN müstahzaratının şişelerinden, kutularından istifade için başka mamulâtı koyarak satmak istiyorlar. Bu, Hasan müstahzaratının etiketini, mühürlerini, pullarını ince tetkik ediniz ve orijinal ve kapalı olmasına çok dikkat ediniz ve taklidlerinden sakınınız. Hakikî Hasan kolonyasını ve losyonlarını ve lâvantalarını, Hasan kremlerini ve briyantinlerini, Hasan sabunu ve pudralarını, Hasan zeytinyağını, Hasan traş bıçaklarını, Hasan özlü unlarını ve bütün Hasan ıtriyatını ve müstahzaratını ısrarla isteyiniz. Çünkü Hasan markası dünyada yalnız mükemmeliyet ifade eder.

Temiz dişler | Beyaz dişler | Sağlam dişler

yalnız sabah akşam

RADYOLİN

ile temizlenen dişlerdir

Üniversite Arttırma, Eksiltme ve Pazarlık Komisyonundan:

Cinsi	Kilosu	Muhammen bedeli	Tutarı
Kara lâhana	2100	3,5	73,5
Baş »	10948	5	547,40
Pancar	4282	3	128,46
Havuç	4756	4	190,24
	20086		

Tıb Fakültesi lâboratuarlarındaki kobay ve tavşanlar için alınacak olan miktarı ve cinsi yukarıda yazılı sebze 23/1/936 perşembe günü saat 15 te Üniversite Merkez binasında talibine ihale edilmek üzere açık eksiltmeye konulmuştur.

Taliblerin 2490 sayılı kanunda yazılı vesika ile 70,47 kuruşluk muvakkat teminat vermeleri lâzımdır. Şartname hergün Komisyonda görülebilir. (98)

Tabiî meyva usarelerile hazırlanmış yegâne meyva tuzudur.

Mide, barsak, kara ciğer, böbrek hastalıklarında fevkalâde faydalıdır. Hazmi kolaylaştırır, inkibazı izale eder.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
Beyoğlu - İstanbul

Nefes borularının mikroblara karşı en kuvvetli müdafii

PASTİL FOR

Boğaz ağrılarına, nezleye, öksürüğe, ses kısıklığına, nefes darlığına karşı en müessir ilâç

PASTİL FOR

Ses sinirlerini kuvvetlendirdiği, ağız ve nefes kokularını kesdiği için sıhhatli insanlara da faydalı olan en mükemmel pastil

PASTİL FOR

Tecrübe ediniz!

Ertik öğretmeni ARANIYOR

İstanbul Kültür Direktörlüğünden:

Ertik okullarına alınacak dikiş, şapka ve çamaşır öğretmenlik sınavı 15/1/936 çarşamba gününe bırakılmıştır.

İstiyenlerin Beyoğlunda Akşam Kız Ertik okulundaki Komisyona ve yahud Dairemize başvurmaları. (102)

Istanbul Evkaf Müdiriyeti ilânları

Miktarı		Cinsi
20	Kilo	Çay (harman)
300	»	Vejetalin
20000	Aded	Limon
1000	»	Süpürge (orta boy)

Vakıf Gureba hastanesi için yukarıda cins ve miktarı yazılı dört kalem erzakın mubayaası pazarlığa konulmuştur. İsteklilerin 21/1/936 pazartesi günü saat 15 e kadar Evkaf Levazım İdaresine gelmeleri. (91)

Sümer Bank İZMİT Kâğıd ve Karton Fabrikasından:

Muhammen bedeli 21985.80 lira olan İzmit kâğıd fabrikası dekovil ferşi, yol, anroşman vesair işleri 17-1-1936 günü saat 15 te İzmit'te kâğıd ve karton fabrikası müdiriyetinde kapalı zarf usulile ve vahidi fiat esası üzerinden münakasaya konmuştur.

Bu işe girmek istiyenler 1649 liralık muvakkat teminat ile 2490 sayılı kanunun tayin ettiği vesikaları ayni gün saat 14 e kadar komisyon rejsliğine vermeleri lâzımdır.

Bu işe ait keşif, şartname, plân ve krokiler İzmit'te kâğıd ve karton fabrikası kontrol mühendisliğinde parasız olarak alâkadarlara gösterilir.

Liman İşleri Umum Müdürlüğünden:

İdaremiz namına yaptırılacak olan bir aded şamandıranın münakasası 10 ikincikânun 936 cuma günü saat onda Müdürler Encümeninde yapılması takarrür ettiğinden talib olanların 250 lira teminat akçesi veya banka mektubu yatırarak mezkûr gün ve saatte hazır bulunmaları ve şartnameyi almak üzere hergün Levazım Dairesine müracaatleri lüzumu ilân olunur. (89)

Dr. Ihsan Sami
Öksürük Şurubu
Öksürük ve nefes darlığı, boğmaca ve kızamık öksürükleri için pek tesirli ilâcdır. Her eczanede ve ecza depolarında bulunur.

Sahib ve Başmuharriri **Yunus Nadi**
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: **Hikmet Münif**
Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim Şirketi - İstanbul

Gedikpaşada İstanbul Jandarma Satınalma Komisyonundan:

Jandarma Birliklerinin Dikimevinde yaptırılmakta olan elbiselerine harcanmak üzere mevcud evsafına uygun ve yerli mamulâtı aşağıda cins ve miktarlarile tasarlanan bedel ve ilk güvenmeleri yazılı olan 2 kalem dikiş makara ipliği açık eksiltme ile satın alınacak ve eksiltmesi 20/1/936 pazartesi günü saat 15 te Gedikpaşada Jandarma Dikimevindeki Komisyonumuzda yapılacaktır. Alınacak 2 kalem dikiş makaralarının ayrı ayrı istekliye ihalesi caiz olduğu gibi hepsinin bir istekliye de ihalesi caizdir.

İsteklilerin hergün Komisyonumuza gelerek evsaf ve şart kâğıdını görebilirler. İsteklilerin istiyecekleri kalemlere aid ilk güvenme Malsandığı makbuzu veya muteber banka kefalet mektubu ve 2490 sayılı kanunda yazılı olan diğer vesaikler beraberinde olduğu halde belli gün ve saatte Komisyonumuza gelmeleri. (27)

İlkgüvenme Lira Ku.	B. Tasarlanan Lira Ku.	B. Alınacak miktar Metresi	Mukavemet Ölçü	Cinsi Örnek
180 00	2400 00	6000 000	1500	Kurşunî ve hâki makara ipliği
28 13	375 00	1000 000	1100	Beyaz »

Elektrik Mühendisi Arıyoruz

Diploması Nafıa Bakanlığından musaddak bir elektrik mühendisine ihtiyacımız olduğundan talib olanların şeraiti kararlaştırmak üzere tahriren Şirkltimiz idaresine bildirmeleri ilân olunur.

Malatya Elektrik Türk Anonim Şirketi

Emniyet İşleri Genel Direktörlüğünden:

1 — Zabıta memurlarının 936 senesine aid fotinleri 20 gün müddetle ve kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Bir çiftine biçilen değer «500» kuruş olup miktarı 3639 ilâ 4000 dir.

2 — Şartnamesini almak ve örneğini görmek istiyenler hergün Umum Müdürlükte müteşekkil Komisyona gelebilirler.

3 — Eksiltmeye girecekler «1500» liralık ilk teminat parası, mektub veya makbuzlarile kanunun ikinci ve üçüncü maddelerindeki belgelerle birlikte teklif mektublarını ihale günü olan 10/1/936 salı günü tam saat on beşten bir saat evvel Komisyona vermeleri. «3678» (7927)